

Latvijas Kultūras akadēmija
Kultūras socioloģijas un menedžmenta katedra

RĪGAS RADOŠO KVARTĀLU NOZĪME SABIEDRĪBAS INTEGRĀCIJAS
KONTEKSTĀ

bakalaura darbs

Autore:

Akadēmiskās bakalaura augstākās izglītības programmas “Mākslas”

Kultūras socioloģijas un menedžmenta apakšprogrammas

4. kursa studente Dace Sproste

(ID Nr. 20113425)

Darba vadītāja:

Dr. sc. soc. Ritma Rungule

Rīga

2015

SATURA RĀDĪTĀJS

IEVADS	4
1. RADOŠĀ KVARTĀLA RAKSTUROJUMS.....	7
1.1. Radošā kvartāla veidošanās un attīstība.....	7
1.1.1. Radošā ekonomika un radošā šķira	7
1.1.2. Radošā pilsēta	9
1.1.3. Radošie klāsteri	12
1.2. Jēdziena „radošais kvartāls” skaidrojums.....	13
1.3. Radošā kvartāla mērķis un uzdevumi	15
1.4. Rīgas radošo kvartālu raksturojums.....	17
1.4.1. Berga Bazārs.....	19
1.4.2. Kalnciema kvartāls	20
1.4.3. Miera iela.....	21
1.4.4. Spīķeri.....	23
1.4.5. VEF.....	25
2. SABIEDRĪBAS INTEGRĀCIJAS RAKSTUROJUMS.....	27
2.1. Sabiedrības integrācijas izpratne apkaimes integrācijas teorijās	27
2.2. Jēdziena „sabiedrības integrācija” skaidrojums.....	30
2.3. Sabiedrības integrācijas mērķis un uzdevumi.....	31
2.4. Sabiedrības integrācija Latvijā.....	32
2.5. Sabiedrības integrācijas funkcijas.....	34
2.5.1. Sociālo kontaktu veicinošie mehānismi	34
2.5.2. Līdzdalība	36
2.5.3. Sociālie tīkli.....	38
3. SABIEDRĪBAS INTEGRĀCIJA RĪGAS RADOŠAJOS KVARTĀLOS	40
3.1. Sabiedrības integrācijas funkcijas Rīgas radošajos kvartālos.....	40
3.1.1. Sociālo kontaktu veicinošie mehānismi	40
3.1.2. Sabiedrības līdzdalība.....	44
3.1.3. Sociālie tīkli un to veidošanās	47
3.2. Rīgas radošo kvartālu salīdzinājums pēc sabiedrības integrācijas funkcijām	50
NOBEIGUMS	54
KOPSAVILKUMS.....	55

IZMANTOTO AVOTU UN LITERATŪRAS SARAKSTS.....	56
ANNOTATION.....	60
PIELIKUMI.....	61
1. pielikums. Rīgas radošie kvartāli.....	62
2. pielikums. Berga Bazārs	63
3. pielikums. Kalnciema kvartāls.....	64
4. pielikums. Miera iela	65
5. pielikums. Spīķeri	66
6. pielikums. VEF	67
7. pielikums. Dziļo interviju vadlīnijas.....	68
8. pielikums. Bakalaura darba empīriskā pētījuma izlasē iekļauto informantu saraksts	69
9. pielikums. Transkripcija	70

IEVADS

Pasaulē aizvien vairāk pilsētās, tai skaitā arī Rīgā, aktualizējas radošo industriju un radošo kvartālu kustība. Par to liecina arī tas, ka aizvien vairāk pilsētas, piemēram, Amsterdamā, Berlīnē, Londonā¹ sevi pozicionē kā radošas pilsētas. Starptautiskā līmenī, aizvien biežāk tiek aktualizētas kultūras un radošo nozaru jautājumi, piemēram, kultūras un radošo industriju pārnese process, tā ietekme uz „nacionālās ekonomikas attīstību, inovācijām, sociālo jomu un sabiedrības labklājību, kā arī pilsētvides un reģionu ilgtspējīgu attīstību.”²

Gan radošo kvartālu, gan sabiedrības integrācijas tēmas mūsdienās ir ļoti aktuālas, par to liecina gan stratēģijas plāna „Eiropa 2020” izvirzītās prioritātes, gan pēdējā laikā starptautisko konferenču tēmas par kurām tiek diskutēts. Taču jāpiemin, ka radošie kvartāli galvenokārt ir pēti caur ekonomikas prizmu, nevis sociālo. Ir veikti vairāki pētījumi, kas raksturo radošo industriju, tai skaitā radošo kvartālu, finansiālo pienesumu pilsētai vai valstij, toties sociālās vienotības jeb sabiedrības integrācijas veicināšana un attīstība ir palikusi otrajā plānā.

Bakalaura darbā radošie kvartāli tiks aplūkoti caur sociālo jomu, kas labāk ļaus definēt un izpētīt sabiedrības integrācijas funkcijas šajās apkaimēs. Darbā ir plānots analizēt 6 Rīgas radošos kvartālus – VEF, Miera iela, Berga Bazārs, Andrejsala, Kalnciema kvartāls, Spīķeri. Izmantojot pieejamos resursus un daļēji strukturētās dziļās intervijas ar radošo kvartālu pārstāvjiem, tiks aprakstīta katra kvartāla mērķi un specifika, akcentējot sociālās integrācijas faktorus, pēc kuriem Rīgas radošie kvartāli tiks klasificēti.

Jēdzienu „radošā pilsēta” 20. gadsimta beigās ieviesa britu pilsētplānotājs Čārlzs Landrijs (*Charles Landry*).³Savukārt amerikāņu sociologs Ričards Florida (*Richard Florida*)⁴21. gadsimta sākumā izveidoja teoriju par radošo šķiru un radošo ekonomiku.⁴ Šie

¹Pelane, Aiga. *Par radošajām industrijām*. Latvijas Dizaineru savienība. 2013, 5. dec. Pieejams: <http://design.lv/event/par-radosajam-industrijam> [skatīts 2015., 13. februāris]

² LR KM. *Sākas konference „Kultūras un radošo industriju pārnese process” – starptautiskie eksperti diskutēs par radošumu dažādās jomās*. 2015, 11. marts. Pieejams: http://www.km.gov.lv/lv/jaunumi/?news_id=6271 [skatīts 2015., 12. marts]

³Landry, Charles. *The Creative City: A Toolkit for Urban Innovators*. United Kingdom: Routledge, 2008. P. xvii. Pieejams: http://books.google.lv/books?id=lypae-qwaX4C&hl=lv&source=gbs_navlinks_s [skatīts 2015., 15. februāris]

⁴Florida, Richard. *The rise of the Creative class: Revisited*. Basic Books: New York, 2012. p. 30. Pieejams: https://books.google.lv/books?id=A8cxCAAQBAJ&dq=the+rise+of+the+creative+class&hl=lv&source=gbs_navlinks_s [skatīts 2015, 27. marts]

fakti, liecina par to, ka radošo kvartālu tēma un teorijas, kas ar to saistās ir salīdzinoši jaunas, līdz ar to nav daudz pētītas.

Latvijā radošo kvartālu pētniecība sākās ar Ievas Zībartes pētījumu „Rīgas radošie kvartāli 2009”. Pētnieces nopelns ir arī Liepājas radošo kvartālu un industriju apkopošanā un raksturošanā žurnālā „Creative coast. Radošās industrijas Liepājā”. Neskaitot I. Zībarti Rīgas radošo kvartālu pētniecībā ir palīdzējis arī nodibinājums „Rīga 2014”, ar kura iniciatīvu tika izdots žurnāls „Afiša” un izdevums „Rīgas radošie kvartāli 2011-2012”, kā arī tika izveidots blogs, kas kalpo kā „pirmā informācijas platforma par visiem radošajiem kvartāliem un to piedāvātajiem pasākumiem un notikumiem.”⁵

Galvenais pētnieciskais jautājums: vai un kā atšķiras Rīgas radošo kvartālu loma sabiedrības integrācijas veidošanā?

Bakalaura darba mērķis: izpētīt un salīdzināt Rīgas radošos kvartālus pēc sabiedrības integrācijas funkcijām.

Bakalaura darba uzdevumi:

- 1) Definēt jēdzienu – radošais kvartāls;
- 2) Izpētīt radošā kvartāla veidošanās un attīstības atspoguļojumu teorētiskajos materiālos;
- 3) Aprakstīt un raksturot Rīgas radošos kvartālus;
- 4) Izpētīt sabiedrības integrācijas lomu apkaimes integrācijas teorijās;
- 5) Klasificēt sabiedrības integrācijas funkcijas;
- 6) Salīdzināt un analizēt sabiedrības integrācijas funkcijas Rīgas radošajos kvartālos.

Pētījuma metodoloģija. Tā kā radošo kvartālu tēma ir salīdzinoši jauna un Latvijā maz pētīta, turklāt bakalaura darba ietvaros ir nepieciešamība aplūkot mazu izlasi, pētījumā tiks izmantota kvalitatīvā metodoloģija un veiktas daļēji strukturētas dziļās intervijas. Iegūtie dati atspoguļos konkrēto izpētes objektu un nebūs attiecināmi vai vispārināmi uz citiem radošajiem kvartāliem.

Bakalaura darbs balstās uz trim nodaļām. Pirmās divas – „Radošo kvartālu raksturojums” un „Sabiedrības integrācijas raksturojums” – ir teorētiskās daļas, taču trešā – „Rīgas radošo kvartālu loma sabiedrības integrācijas veidošanā” - pētnieciskā daļa, kas balstās uz piecām daļēji strukturētām dziļajām intervijām ar Rīgas radošo kvartālu pārstāvjiem.

Lai nonāktu līdz pētnieciskajai daļai, ir jādefinē un jāraksturo gan radošais kvartāls gan sociālā integrācija, tāpēc, pirmajā nodaļā – tiks skaidrots jēdziens „radošais kvartāls” un secīgi pēc tam tiks definēti tā mērķi un uzdevumi. Tā kā radošajam kvartālam vēl nav

⁵ Rīga 2014. Radošie kvartāli. *Rīga 2014*. Pieejams: <http://radosiekvartali.com> [skatīts 2014., 15. novembris]

izveidojies viens noteikts mērķis vai vienoti uzdevumi, kā šo mērķi sasniegt, bakalaura darbā par pamatu tiks ņemts Radošo kvartālu un teritoriju asociācijas izvirzītais mērķis⁶. Noslēdzošajā apakšnodaļā tiks aprakstīti un raksturoti Rīgas radošie kvartāli.

Lai labāk saprastu kvartāla specifiku integrācijas kontekstā, otrajā nodaļā tiks aplūkota sabiedrības integrācijas izpratne apkaimes integrācijas teorijās, akcentējot radošuma klātbūtni šajā vidē. Tālāk, tiks skaidrots „sabiedrības integrācijas” jēdziens, kā arī tiks izvirzīti tās mērķi un uzdevumi. Nākamajā apakšnodaļā tiks aprakstīta sociālā integrācija Latvijā, akcentējot šīs valsts īpatnības šajā sfērā. Pēc tam, izanalizējot visu iepriekš minēto, tiks izdalītas un raksturotas sabiedrības integrācijas funkcijas.

Lai atbildētu uz bakalaura darba galveno pētniecisko jautājumu, beidzamajā nodaļā „Rīgas RK loma sabiedrības integrācijas veidošanā” tiks izdalītas tās sociālās vienotības funkcijas, kuras realizējas Rīgas radošajos kvartālos. Pēc tam, lai sasniegtu darbā izvirzīto mērķi šie kvartāli tiks salīdzināti un saklasificēti pēc sabiedrības integrācijas funkcijām, atklājot to nozīmi sabiedrības integrācijas kontekstā.

⁶ Uzlabot pilsētas kultūrvidi caur radošo kvartālu saskaņoto darbību, veidojot platformu komunikācijai, ietekmējot politikas procesus, piesaistot finansējumu radošo kvartālu aktivitātēm un veicinot kultūras decentralizāciju un sociālo iekļautību.

1. RADOŠĀ KVARTĀLA RAKSTUROJUMS

Mūsdienās radošie kvartāli kļūst aizvien aktuālāki un pamanāmāki, kas liek pievērst pastiprinātu uzmanību šiem teritoriālajiem veidojumiem. Turklāt katra no šīm vietām ir unikāla un atšķirīga, tomēr ir lietas, kas radošos kvartālus arī vieno.

Šajā nodaļā tiks aplūkota radošā kvartāla veidošanās un attīstība, akcentējot radošo ekonomiku, radošo šķiru, radošo pilsētu un radošos klāsterus. Darbā arī tiks definēts jēdziens radošais kvartāls un izcelti tā mērķi un uzdevumi. Visbeidzot nodaļas beigās tiks raksturoti Rīgas radošie kvartāli, izceļot to savdabību un atšķirīgās pazīmes.

1.1. Radošā kvartāla veidošanās un attīstība

Jēdzienu radošā pilsēta ieviesa britu pilsētplānotājs Čārlzs Landrijs (*Charles Landry*) 1980-tajos gados.⁷ „Radošo industriju jēdziena pirmsākumi meklējami 1994.gadā Austrālijā”.⁸ Amerikāņu pilsētvides teorētiķis un sociologs Ričards Florida (*Richard Florida*) izveidoja teoriju par radošo šķiru un to vairāk pētīja 21. gadsimta sākumā.⁹ Šie fakti, liecina par to, ka radošo kvartālu tēma un teorijas, kas ar to saistās ir salīdzinoši jaunas, līdz ar to nav daudz pētītas. Tāpēc, lai saprastu, kas ir radošie kvartāli, kā tie veidojas un attīstās, vispirms ir jāizpēta radošā ekonomika, radošā šķira un radošā pilsēta.

1.1.1. Radošā ekonomika un radošā šķira

Notiekot kādām lielām izmaiņām, parasti rodas, kaut kas jauns vai tiek atjaunots un uzlabots vecais. Šādu parādību var novērot vairākās jomās, tai skaitā arī ekonomikā un socioloģijā. R. Florida, savā grāmatā „The rise of the Creative class: Revisited” min piemēru, ka parādoties ekonomiskajai krīzei un paaugstinoties bezdarba līmenim, cilvēki bija spiesti domāt alternatīvi, lai spētu nodrošināt savu dzīvesveidu. Šajā laikā radošums ieguva citu nozīmi un vērtību ekonomikas kontekstā,¹⁰ līdz ar to radās radošā ekonomika – „ekonomika,

⁷Landry, Charles. *The Creative City: A Toolkit for Urban Innovators*. United Kingdom: Routledge, 2008. P. xvii. Pieejams: http://books.google.lv/books?id=1ypae-qwaX4C&hl=lv&source=gbs_navlinks_s [skatīts 2015., 15. februāris]

⁸ Pelane, Aiga. *Par radošajām industrijām*. Latvijas Dizaineru savienība. 2013, 5. dec. Pieejams: <http://design.lv/event/par-radosajam-industrijam> [skatīts 2015., 13. februāris]

⁹ Florida, Richard. *The rise of the Creative class: Revisited*. Basic Books: New York, 2012. p. 30. Pieejams: https://books.google.lv/books?id=A8cxCAAQBAJ&dq=the+rise+of+the+creative+class&hl=lv&source=gbs_navlinks_s [skatīts 2015, 27. marts]

¹⁰ Turpat, p. viii.

kas balstīta uz nemateriāliem resursiem – zināšanām, radošām idejām un inovācijām. Radošās ekonomikas būtība ir meklēt ko jaunu, radīt atšķirīgu, kas pasaulē vēl nav bijis. Šie meklējumi noved pie jaunām zināšanām, jaunām tehnoloģijām un jauniem ražojumiem.”¹¹

Lai labāk saprastu ekonomikas un radošuma attiecības var aplūkot Amerikas Savienoto Valstu (ASV) piemēru. R. Florida raksta, ka 2008. gadā ASV bija novērojama ekonomiskā lejupslīde. Daudzi cilvēki palika bez darba, līdz ar to palielinājās bezdarba līmenis valstī. Daļa no šiem bezdarbniekiem pievērsās radošo ideju attīstībai un īstenošanai, tādējādi radot sev jaunas darbavietas. Tikai trīs gadus vēlāk, 2011. gadā, daudzi ASV iedzīvotāji labprāt vēlējās iegūt kādu radošās šķiras profesiju, jo tas garantēja stabilitāti. Jāpiemin, ka tajā laikā bezdarba līmenis valstī sasniedza 10%, taču radošajai šķirai tas bija zem 5%.¹²

Izplatoties ekonomiskajai krīzei, radās jaunas darbavietas, jauna radošā šķira, kas attīstīja radošo ekonomiku. R. Florida izdala divas radošo šķiru grupas (1) radošie profesionāļi, kuri strādā veselības aprūpes, finanšu pakalpojumu, likumdošanas, biznesa un augsto tehnoloģiju (*high tech*) jomās¹³, un (2) super-radošais kodols, kuru „veido zinātnieki, inženieri, augstskolu profesori, rakstnieki, dzejnieki, arhitekti, izklaidētāji, dizaineri, arhitekti, mākslinieki [...], kā arī redaktori, kultūras figūras, sabiedriskās domas pētnieki, analītiķi u.c. sabiedrības viedokļa veidotāji.”¹⁴

Šo abu grupu būtība, ir veicināt tehnoloģijas un noteiktā reģiona, kur dzīvo vai strādā šī radošā šķira, attīstību. Respektīvi, šī šķira apkārtējo vidi uzlaboja gan pilsētībūvniecības, gan ekonomiskas, gan socioloģijas kontekstā. R. Florida uzskata, lai piepildītos šāds iznākums ir jāizpildās trim „T”¹⁵:

- 1) talantam (jābūt talantīgai, izglītotai, prasmīgai sabiedrībai);
- 2) tolerancei (jābūt daudzveidīgai kopienai, kas dzīvo un ļauj dzīvot);
- 3) tehnoloģijām (attīstīta tehnoloģiskā infrastruktūra, kas veicinātu uzņēmējdarbību).

Ņemot vērā, ka 21. gadsimts ir pilsētu gadsimts, jo pirmo reizi cilvēces vēsturē, vairāk kā puse no visas pasaules iedzīvotājiem dzīvo tieši pilsētā,¹⁶ tām ir svarīgi radīt savu tēlu un identitāti, lai piesaistītu noteiktus iedzīvotājus, strādniekus. Britu pilsētplānotājs Čārlzs

¹¹ Kamola, L., Nespors, V. Radošā ekonomika un augstākās izglītības problēmas Latvijā. *RTU zinātniskie raksti. Ekonomika un uzņēmējdarbība*. Nr. 20, 2010. 90. lpp.

¹² Florida, Richard. *The rise of the Creative class: Revisited*, p. ix.

¹³ Citēts pēc: Treimane, Agnese. *Mūsdienu Latvijas darba tirgus perspektīva Latvijas Kultūras akadēmijas, Latvijas Mākslas akadēmijas un Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas absolventiem*. Bakalaura darbs. Rīga: Latvijas Kultūras akadēmija, 2014. 19. lpp.

¹⁴ Turpat.

¹⁵ Florida, Richard. *The rise of the Creative class: Revisited*, p. 11.

¹⁶ Landry, Charles. *The Creative City: A Toolkit for Urban Innovators*, p. xii.

Landrijs (*Charles Landry*) uzsver, ka pilsētas ir jāpadara par pievilcīgām un labvēlīgām vietām, kur cilvēkivēlas dzīvot.¹⁷ Atsaucoties uz R. Floridas teoriju, tieši radošā šķira ir tā, kas rada šāda tipa vidi, līdz ar to tiek mainītas cilvēka attiecības ar pilsētu. Tā vairs nav vieta, kas pakļauj cilvēku, jo tam vajag darbu, tāpēc vajadzību spiests tas dodas strādāt uz pilsētu. Č. Landrijs uzskata, ka mūsdienāscilvēki, savu vēlmju vadīti izvēlas vietu kur dzīvot, un tikai pēc tam domā, kur un par ko šajā pilsētā viņi strādās.¹⁸ Savukārt R. Florida uzskata, ka „radošās šķiras pārstāvji izvēlas dzīvot un strādāt tādā pilsētā, kurai viņi redz ilgtspējīgu dzīvotspēju un ar kuru viņi saista savas nākotnes mērķus”¹⁹. Abos gadījumos cilvēkam ir svarīga pilsētas vide un atmosfēra, lai varētu pilnveidot un īstenot savas profesijas mērķus un vēlmes.

Aplūkojot radošās ekonomikas un radošās šķiras teorijas, var manīt, ka to pamatā ir ekonomiskā lejupslīde, kuras rezultātā jēdziens „radošums” ir paplašinājis savu nozīmi. Par radošu kļuva teju vai viss: ekonomika, pilsēta, kvartāls utt. Taču zīmīgi, ka visām šīm lietām kopīga ir radošā šķira, jo tās pārstāvji veido gan radošo ekonomiku, gan radošo pilsētu. Ir novērots fakts, ka „mūsdienās aizvien vairāk pilsētas ir ieinteresētas piesaistīt radošās šķiras pārstāvjus,”²⁰ jo ar savu talantu, toleranci un pieeju tehnoloģijām šī šķira spēj uzlabot un attīstīt gan sev apkārt esošo atmosfēru, gan ekonomisko un sociālo vidi. Tāpēc nākamajā apakšnodaļā tiks aplūkota tieši radošā pilsēta.

1.1.2. Radošā pilsēta

Radošās pilsētas konceptu 1980-tajos gados aizsāka Č. Landrijs.²¹ Savā grāmatā „*The Creative City: A Toolkit for Urban Innovators*” autors raksta, ka „*radošā pilsēta*” raksturo jaunu stratēģisko pilsētas plānošanas metodi un izpēta kā cilvēki pilsētā var domāt, plānot un rīkoties radoši. Tā pēta, kā liekot lietā cilvēku iztēli un talantu, mēs savas pilsētas varam padarīt vēl apdzīvotākas un nozīmīgākas. Tā nesniedz konkrētas atbildes, bet cenšas veidot ar iespējām bagātu ‘ideju banku’, no kuras radīsies novatoriski risinājumi.”²² Šajā konceptā svarīgi ir apzināties, ka šī radošā vide neaprobežojas tikai ar kultūru, mākslu, zināšanām un mācīšanos, jo pilsētām jābūt radošām visos aspektos ne tikai kultūrā. Patiesi radošas pilsētas ir tikpat radošas attiecībā uz transportu, apsaimniekošanu, elektrību un atkritumiem, kā uz

¹⁷Landry, Charles. *The Creative City: A Toolkit for Urban Innovators*, p. xii.

¹⁸ Turpat.

¹⁹ Florida, Richard. *The rise of the Creative class: Revisited*, p. 1.

²⁰ Turpat.

²¹Landry, Charles. *The Creative City: A Toolkit for Urban Innovators*, p. xvii.

²²Turpat, p. xi.

kultūru un mācīšanos.²³ Līdz ar to jēdziens „radošs” ir jāsaprot kā „tāds, kas garīgās darbības procesā rada oriģinālas idejas”²⁴, kuras var būt gan garīgās, gan materiālās vērtības.

Č. Landrijs ir izdalījis 9 pazīmes, pēc kurām tiek raksturota radošā pilsēta.²⁵ Kā viena no tām ir (1) politiskā un sabiedriskā sistēma. Tā sevī iekļauj cilvēku līdzdalību dažādās sociālās un politiskās aktivitātēs, kas saistās ar noteiktu pilsētu, apkaimi (*neighbourhood*). Šāda tipa – no apakšas uz augšu (*bottom – up*) – attīstība un iesaistīšanās „ir balstīta uz vietējo kontekstu, vietējo iedzīvotāju īpašumā esošajiem materiālajiem resursiem, kā arī vietējo iedzīvotāju radošuma, zināšanu un uzskatu cienīšanu. Šī attīstības pieeja arī veicina vietējo [iedzīvotāju] kopīgās darbības un mēģina identificēt vissvarīgākos jautājumus, problēmas no vietējo iedzīvotāju skatupunkta.”²⁶ Šī radošo pilsētu politiskā un sabiedriskā sistēma ļauj pilsētas iedzīvotājiem līdzdarboties un ar savu resursu palīdzību mainīt, ietekmēt vai uzlabot kādu politisku vai sociālu faktoru. Tas visvairāk ir novērojams tiešinevalstisko organizāciju (NVO) darbībā.

(2) Neatkārtojamība, dažādība un vitalitāte: šī pazīme vairāk saistās ar kultūras kapitālu, kas pastāv radošajās pilsētās. Landrijs tajā ietver piederības sajūtas un unikālās identitātes apzināšanos.²⁷ Vislabāk šo saikni starp cilvēku un pilsētu veido apkaime, kurai cilvēks ir kaut kādā veidā piesaistīts – viņš tur dzīvo, strādā vai pavada brīvo laiku. Neskatoties uz to, ka pilsētas sociālā dzīve saistās ar anonimitāti un bezpersoniskumu, mazās apkaimes spēj nodrošināt ciešu komunikāciju un tās iedzīvotāju vai strādnieku, darbinieku iesaistīšanos, līdzdalību apkaimes attīstībā. Teritoriālo kopienu pētniece Maija Ušča raksta, ka „vietējās teritoriālās kopienas, it sevišķi apkaimes mērogā un mazāka mēroga teritorijās, ir tās, kas ļauj izjust piederību un identificēties ar telpu mūsdienu lielpilsētā. [...] Tas nozīmē, ka faktiski teritoriālās kopienas norāda uz dzīves kvalitāti lielpilsētās, gan teritoriālo kopienu pašorganizēšanās jautājumos, gan vietēja mēroga tīklošanās procesu, komunikācijas kultūras un pilsoniskas sabiedrības veidošanās jautājumos.”²⁸

Kā nākamās radošās pilsētas pazīmes Č. Landrijs izvirza (3) atvērtību, toleranci un pieejamību; (4) talantu un izglītību; (5) profesionalitāti un lojalitāti. Šīs visas pazīmes varētu

²³Landry, Charles. *The Creative City: A Toolkit for Urban Innovators*, p. xii.

²⁴ Skujiņa, V., I. Beļickis, D. Blūma u.c. *Latviešu – angļu vārdnīca*. Zvaigzne ABC: Rīga, 2000. Pieejams: <http://www.letonika.lv/groups/default.aspx?r=10621033&q=rado%C5%A1ais&cid=672584&g=2> [skatīts 2015, 27. marts]

²⁵Landry, Charles. *Lecture - Beyond the Creative City*. PICNIC Festival, 2011. Pieejams: <https://vimeo.com/30733079> [skatīts 2015, 2. aprīlis]

²⁶ Ušča, Maija. *Teritoriālo kopienu veidošanās procesi Rīgā*. Promocijas darbs doktora zinātniskā grāda iegūšanai ģeogrāfijā (apakšnozare: cilvēka ģeogrāfija) / zin. Vad. Pēteris Šķiņķis. Rīga: Latvijas Universitāte, 2013. 32. lpp.

²⁷Landry, Charles. *The Creative City: A Toolkit for Urban Innovators*, p. xlviii.

²⁸ Ušča, Maija. *Teritoriālo kopienu veidošanās procesi Rīgā*, 5. lpp.

apvienot vienā, kas ir atmosfēras radīšana. Radošajās pilsētās ļoti svarīgi ir radīt patīkamu un iedvesmojošu vidi. Ja tas izdodas, tad uz šo pilsētu labprāt dodas dzīvot radošās šķiras pārstāvji, kas „signalizē”, ka šī vide ir atvērta, dinamiska un tās iedzīvotāji ir toleranti.²⁹ Šeit var redzēt nākamo radošās pilsētas pazīmi - (6) labklājība, vēlme un patika dzīvot noteiktajā teritorijā.

Vēl diezgan būtiskas radošo pilsētu pazīme ir (7) uzņēmējdarbība, izpēte un inovācijas; (8) stratēģiskā plānošana, vadība un vīzija. Šīs pazīmes, šķiet, nav raksturīgākās, jo ir sastopamas arī citās pilsētās, taču ar šīm pazīmēm ir saistīta nākamā – (9) komunikācija, sociālo tīklu izveide. Radošajās pilsētās ir ļoti svarīgi izveidot dažāda līmeņa attiecības ar dažādu jomu pārstāvjiem, piemēram, zinātnes un mākslas. Šī pazīme ir saistīta ar sociālo kapitālu, ko Landrijs saprot kā sarežģītu tīklu „ar attiecībām starp organizācijām, kopienām un interešu grupām, kas rada pilsonisko sabiedrību [...]”³⁰ Č. Landrijs uzsver, ka pilsētā ir ļoti grūti sasniegt kaut kādu radošuma pakāpi, jo tur dzīvo liels skaits dažādu iedzīvotāju, kuriem ir atšķirīga pieredze, gribasspēks, potenciāls un kultūra. Viņš uzskata, ka radošās pilsētas atšķirībā no citām, daudz lielāku uzvaru liek uz attiecībām un komunikācijas tīklu izveidi,³¹ tāpēc cilvēku dažādā pieredze, kultūras un cita veida atšķirības vairs nav šķērslis kopīgu vīziju un mijiedarbības radīšanā.

Č. Landrijs savā teorijā galvenokārt pēta radošo pilsētu un tās īpatnības, taču tā sevī iekļauj arī tādus mazākus, bet svarīgus veidojumus, kā radošie klāsteri. Tā kā pilsēta ir liela, dažāda veida tīklošanas procesu, lielums spēj radīt problēmas, jo komunikācija kļūst apgrūtināta un saspīlēta.³² Sociālo un ekonomisko komunikāciju un attīstību pilsētā var veicināt tieši šie radošie klāsteri, jo tie sevī iekļauj visas radošās pilsētas pazīmes un tie ir teritoriāli mazi, līdz ar to, īstenojot un attīstīt iepriekš minētās deviņas pazīmes var ātrāk nekā visā radošajā pilsētā kopumā.

Izpētot radošās pilsētas konceptu, var secināt, ka šī teorija ir jauna un vēl attīstās. Č. Landrijs, kas ir galvenais šīs teorijas veidotājs, ir izdalījis deviņas pazīmes pēc kurām viņš raksturo radošo pilsētu. Kā viena no galvenajām pazīmēm ir sociālo tīklu veidošana iedzīvotāju starpā, uzņēmumu/organizāciju starpā, kā arī starp iedzīvotājiem un uzņēmumiem/organizācijām. Bet tā kā pilsēta ir teritoriāli liela, ir grūti izveidot stabilus un noturīgus sociālos tīklus, tāpēc ir nepieciešama mazāka teritorija, kurā varētu realizēt šāda

²⁹Florida, Richard. *The rise of the Creative class: Revisited*, p. 139.

³⁰Landry, Charles. *The Creative City: A Toolkit for Urban Innovators*, p. xlviii.

³¹ Turpat, p. 160.

³²Turpat, p. xlvii.

veida komunikāciju un mijiedarbību. Radošajās pilsētās šo procesu īsteno radošie klāsteri jeb kvartāli.

1.1.3. Radošie klāsteri

Pētot radošo pilsētu teorijas nākas saskarties ar terminu radošais klāsteris (minēts arī kā radošais kvartāls). Pats termins – „klāsteris” – nav nekas jauns, taču tāpat kā radošums, arī klāsteri mainās un maina savu koncepciju.³³ Radošajās pilsētās attīstās ne tikai radošā ekonomika, bet arī radošās industrijas. Šīs nozares uzņēmumiereti apvienojas klāsteros, kuri atrodas noteiktās apkaimēs, kvartālos.³⁴ Ne visi, no šo teritoriju uzņēmumiem nodarbojas ar vienu un to pašu, taču klientu loks viņiem ir līdzīgs.

„Klāsteri, kas ir saistīti ar aktivitātēm vai koncentrējas uz indrustriju, piemēram, dizaina, biotehnoloģijas vai izglītību, ir pilsētas īpatnība.”³⁵ Č. Landrijs ir izvirzījis vairākas radošo klāsteru jeb radošo kvartālu pazīmes – kopējas finanses, tehniskais un psiholoģiskais atbalsts, tirgus efektivitātes palielināšana, pircēju un pārdevēju savešana vienkopus, konkurences veicināšana utt.³⁶ Savukārt Saimons Evans, Šēfildas (Lielbritānija) radošo klāsteru direktors, raksta, ka „radošie klāsteri sevī ietver bezpeļņas uzņēmumus, kultūras iestādes, mākslas telpas un individuālus māksliniekus līdzās zinātnes parkiem un mediju centriem. Radošie klāsteri ir vieta kur dzīvot, kā arī strādāt, vieta, kur kultūras produkti tiek patērēti un radīti.”³⁷

Kā vēl vienu būtisku radošo klāsteru pazīmi var minēt dažādu nozaru apkopošana vienā. Šo radošo nozaru „sektorā jaunās vērtības tiek radītas, kad tehnoloģiskās inovācijas, mākslinieciskais radošums un biznesa uzņēmējdarbība tiek apvienotas, lai radītu un attīstītu jaunu kultūras produktu.”³⁸ Bez atvērtības, tolerances, komunikāciju tīklu izveides, lojalitātes un profesionalitātes, jeb radošuma, šāda veida klāsteru izveide būtu apgrūtināša vai pat neiespējama.

³³Landry, Charles. *The Creative City: A Toolkit for Urban Innovators*, p. xli.

³⁴ Cooke, P., Lazzeretti, L. *Creative Cities, Cultural Clusters and Local Economic Development*. Edward Elgar Publishing Limited: UK, 2008. p. 3. Pieejams: <https://books.google.lv/books?id=iGHYkkVY49MC&printsec=frontcover&dq=creative+cities,+cultural+clusters&hl=lv&sa=X&ei=LkJNVdKOEcOWsgHE3wE&ved=0CB4Q6AEwAA#v=onepage&q=creative%20cities%2C%20cultural%20clusters&f=false> [skatīts 2015, 29. marts]

³⁵Landry, Charles. *The Creative City: A Toolkit for Urban Innovators*, p. xli.

³⁶Turpat.

³⁷ Evans, Simon. *Creative Clusters*. Pieejams: http://creativeclusters.com/?page_id=1599 [skatīts 2015, 2. aprīlis]

³⁸ Turpat.

Radošo klāsteru uzņēmumi pārsvarā ir mazi, jo viens no to uzdevumiem ir attīstīties kvalitatīvi nevis kvantitatīvi. Lai notiktu šī veiksmīgā attīstība radošajiem klāsteriem ir jāizpilda pieci faktori:

- 1) jāizveido institucionāls un politisks mehānisms, kas veidotu pozitīvu vidi un uzturētu radošumu un inovācijas, jauninājumus;
- 2) jāadaptē ekonomika un tehnoloģijas ar dažāda veida specializācijām (nozarēm);
- 3) apkārtējai videi ir jābūt mainīgai un dinamiskai;
- 4) apkārtējām kopienām jāspēj uztvert jauninājumus un jāpalīdz attīstīt dzīvesstilu, ko „rada” un „izkopj” radošās industrijas un to darbinieki;
- 5) vietējai kopienai ir jāatbalsta dažāda veida eksperimenti, neveiksmes un „atvēršanās”, lai varētu notikt uzņēmējdarbība.³⁹

Būtībā, „lai vieglāk tiktu galā un atrisinātu dažāda veida problēmas, ar ko saskaras radošā sektora pārstāvji, tie apvieno savus resursus un darbojas kopā dažādos tīklos, klāsteros, kvartālos u.tml.”⁴⁰ Taču, lai to panāktu noteiktajai pilsētai vai apkaimei ir jāpiesaita attiecīgi profesionāļi, kuri ir radošās šķiras pārstāvji un kuri spēs izveidot radošo klāsteri vai kvartālu. Līdz ar to, pēc Č. Landrija domām, klāsterus var uztvert kā pašorganizāciju.⁴¹ Tā ir vide, kur liela loma ir tās iedzīvotājiem vai strādniekiem, jo tieši šie cilvēki spēj ietekmēt šīs teritorijas attīstību, kā arī apkaimes un kopienas identitātes izveidi.

1.2. Jēdziena „radošais kvartāls” skaidrojums

Aplūkojot radošo kvartālu veidošanos un attīstību, var secināt, ka tie ietekmē trīs lielas jomas – ekonomiku, pilsētvidi un sociālo vidi. Šī darba ietvaros radošie kvartāli tiks aplūkoti caur sabiedrības integrācijas prizmu, tāpēc uzsvars tiks likts uz sociālās vides lomu radošajos kvartālos. Taču, lai sāktu toapskatīt, ir jāsaprot, ko nozīmē vārdu salikums “radošie kvartāli” un ko tas apzīmē.

No iepriekšējās nodaļas „Radošo kvartālu veidošanās un attīstība” var secināt, ka radošais kvartāls ir noteikta apkaime pilsētā, kurā strādā un dzīvo radošā šķira, kas šajā teritorijā uzlabo un attīsta gan radošo ekonomiku, gan apkaimes atmosfēru, gan kopienas

³⁹ Wu, Weiping. *Dynamic Cities and Creative Clusters*. Virginia Commonwealth University: Richmond, 2005. P. 7. Pieejams: <https://books.google.lv/books?id=Vil-HPCrvNcC&printsec=frontcover&dq=dynamic+cities+and+creative+clusters&hl=lv&sa=X&ei=rUNNVfL-N4a9swGhqICYBA&ved=0CCEQ6AEwAA#v=onepage&q=dynamic%20cities%20and%20creative%20clusters&f=false> [skatīts 2015, 29. marts]

⁴⁰ Evans, Simon. *Creative Clusters*. Pieejams: http://creativeclusters.com/?page_id=1599 [skatīts 2015, 2. aprīlis]

⁴¹ Cooke, P., Lazeretti, L. *Creative Cities, Cultural Clusters and Local Economic Development*. p. 3.

komunikāciju un līdzdalību dažāda veida aktivitātēs. Turklāt šis kvartāls ir izveidojies ekonomiskās lejupslīdes laikā un nereti ir bijis kā degradēta teritorija, ko radošā šķira ir pārveidojusi par labvēlīgu un patīkamu vidi dzīvošanai. Līdz ar to var izdalīt dažas radošo kvartālu pazīmes:

- 1) radies ekonomiskās krīzes laikā;
- 2) pirms radošā kvartāla izveides apkaime bija kā degradēta teritorija;
- 3) kvartālā darbojas un/vai dzīvo radošās šķiras pārstāvji;
- 4) liela nozīme apkaimes atmosfēras un identitātes radīšanā;
- 5) tiek veidota un attīstīta radošā ekonomika;
- 6) dažādu sociālo tīklu izveide.

Aplūkojot radošo pilsētu, radošo šķiru un radošo klāsteru teorijas, vairāki autori radošajam kvartālam kā sinonīmu min radošo klāsteri, tāpēc arī šajā darbā, radošais klāsteris un tā īpašības tiks pielīdzinātas radošajam kvartālam. Londonas Metropolitēna Universitātes pētniece Sjūzana Bagvelle (*Susan Bagwell*), radošo klāsteri definē kā „savstarpēji saistošu uzņēmumu, specializētu piegādātāju, pakalpojumu sniedzēju, saistītu nozaru institūciju un firmu ģeogrāfiska koncentrēšanās vienuviet.”⁴² Britu pētniece uzsvāra liek tieši uz uzņēmumiem, kas darbojas šajā teritorijā, jo tie kaut kādā veidā ir saistīti, galvenokārt tiem ir vienādi vai līdzīgi klienti, līdz ar to, šie uzņēmumi veido savstarpēju komunikāciju un konkurenci. Ļoti precīzu šādu radošā klāsteru apzīmējumu ir devis kāds Notingemas radošā kvartāla pārstāvis, rakstot, ka radošais kvartāls ir „vienas pieturas aģentūru [*one-stop-shop*] mākslai, teātrim un izklaidei, kā arī biznesa pasākumiem, tīklu veidošanai un sanāksmēm.”⁴³

Savukārt Māstriktas Universitātes profesors Grajems Evanss (*Graeme Evans*), uzskata, ka tieši postindustriālajās pilsētās ir satopams tāds fenomens kā radošo industriju kvartāli, jeb radošie kvartāli, kuri, pamatojoties uz ekonomiskajiem, sociālajiem un kultūras faktoriem, pārsvarā attīstās svarīgu vēsturisku mantojumu apkaimēs. Viņaprāt, tie pārsvarā ir balstīti mākslinieku un amatnieku sabiedrībā.⁴⁴ G. Evanss akcentē to, ka radošie kvartāli veidojas postindustriālajās pilsētās, tieši vēsturisku mantojumu apkaimēs. Interesanti, ka britu profesors izdala amatnieku sabiedrību, kas dzīvo vai darbojas šajā apkaimē. Arī S.

⁴² Bagwell, Susan. Creative clusters and city growth. *Creative Industries Journal*. Vol. 1, no. 1., 2008. P. 32. Pieejams: http://www.citiesinstitute.org/library/b46466_3.pdf [skatīts 2015, 3. aprīlis]

⁴³ What's on. *Creative Quarter*. Pieejams: <http://www.creativequarter.com/> [skatīts 2015, 29. marts]

⁴⁴ Evans, G. L. From Cultural quarters to creative clusters – creative spaces in the new city economy. 2009, 22. june. p. 33. Pieejams: http://www.citiesinstitute.org/fms/MRSite/Research/cities/079-cultural_quarters_and_urban_regeneration-090722-evans.pdf [skatīts 2015, 29. marts]

Evansamatniecību un amatnieku sabiedrību ir izdalījis kā nozīmīgu sociālo grupu šīs teritorijas attīstībā un vērtību saglabāšanā.⁴⁵

S. Evans radošos kvartālus raksturo kā vidi, kur pastāv dažādība, mainīgums, multikulturālisms, vietējā identitāte, kopienai raksturīgas iezīmes, tajā pašā laikā šī apkaime ir vienota ar apkārtējo telpu, un pilsētvīdi.⁴⁶ Šīs pazīmes sasaucas ar iepriekš pieminētajām Č. Landrija deviņām radošās pilsētas pazīmēm. Līdz ar to var vilkt paralēles starp radošajiem kvartāliem un radošajām pilsētām.

Latvijas radošo kvartālu pētniece un arhitekte Ieva Zībārte, jēdzienu radošais kvartāls skaidro šādi – „lai kaut kā nosauktu radošās aktivitātes, kas koncentrējas kādā pilsētas daļā, ieviests jēdziens “radošais kvartāls”, ar ko apzīmē ne tikai kvartālu pilsētībūvniecības kontekstā, bet arī ielu, pagalmu, “salu” - jebko”⁴⁷. Šajā gadījumā, definīcijā tiek akcentēta teritorija. Tāpat kā „radošums” arī „kvartāls” maina un paplašina savu nozīmi, jo tiek attiecināts uz dažāda veida apkaimēm.

Apkopojot visu iepriekš minēto, par radošo kvartālu var nosaukt kādu pilsētas teritorijas apkaime, kas ir bijusi degradēta un ekonomiskās krīzes ietekmē tur ir sāta apkaimes reģenerācija. Šo kvartālu nevar uztvert pilsētībūvniecības kontekstā, jo tā var būt gan iela, gan, sala, gan pagalmi u.tml. Šajā teritorijā ir izveidots dažādu uzņēmumu un radoši industriju klāsteris, kur tiek radīti un patērēti kultūras produkti. Turklāt radošajiem kvartāliem ir liela loma sociālās, ekonomiskās un kultūras jomas attīstībā.

1.3. Radošā kvartāla mērķis un uzdevumi

Radošajiem kvartāliem vēl nav izveidojies viens noteikts mērķis vai vienoti uzdevumi, kā šo mērķi sasniegt. Katrs no šiem kvartāliem ir atšķirīgs, līdz ar to tiem ir izveidotas savas idejas un plāni, tāpēc šajā darbā netiks aplūkots kāda viena kvartāla darbības vēlamais rezultāts. Tā kā šī darba ietvaros tiks pētīti tieši Rīgas radošie kvartāli, ir jāaplūko Latvijas piemērs.

Arī Latvijā radošie kvartāli ir diezgan atšķirīgi, tāpēc par kopīgu radošo kvartālu mērķi, šajā darbā tiks izvirzīts Radošo kvartālu un teritoriju asociācijas mērķis - „uzlabot pilsētas kultūrvīdi caur radošo kvartālu saskaņoto darbību, veidojot platformu komunikācijai,

⁴⁵ Evans, Simon. *Creative Clusters*. Pieejams: http://creativeclusters.com/?page_id=1599 [skatīts 2015, 2. aprīlis]

⁴⁶ Turpat.

⁴⁷ Drazdovska, Ingrida. *Vieta, kur koncentrējas radošas idejas*. 2012, 1. marts. Pieejams: <http://www.db.lv/foto-video/foto/vieta-kur-koncentrejas-radosas-idejas-252772> [skatīts 2015, 14. aprīlis]

ietekmējot politikas procesus, piesaistot finansējumu radošo kvartālu aktivitātēm un veicinot kultūras decentralizāciju un sociālo iekļautību”⁴⁸.

No šī Radošo kvartālu un teritorijas asociācijas mērķa var izvirzīt 4 apakšmērķus, kas ir attiecināmi arī uz radošajiem kvartāliem:

- 1) uzlabot pilsētas kultūrvidi un radošo vidi;
- 2) veicināt komunikāciju starp iedzīvotājiem un uzņēmumiem;
- 3) radīt pieejamāku kultūru un pasākumus;
- 4) sekmēt sociālo iekļaušanos.

Nenoliedzami radošie kvartāli uzlabo pilsētas kultūrvidi, tie izkopj un aktualizē kādas noteiktas tradīcijas, kuras nereti apmeklētāji var ne tikai vērot, bet arī izzināt un apgūt. Iesaistot cilvēkus dažāda veida radošo kvartālu aktivitātēs, veidojas komunikācija starp atšķirīgiem pilsētas iedzīvotājiem un sociālajām grupām. Tas veicina kopēju sadarbību, socializāciju un izpratni, kas uzlabo savstarpējo darba un dzīves kvalitāti noteiktā vidē.

Radošie kvartāli rada sabiedrībā savu tēlu, kuram ir noteiktas īpašības, pazīmes. Katrs cilvēks, var izvēlēties, kurš kvartāls viņam patīk labāk, un tad, attiecīgi to apmeklēt un veidot kontaktus ar citiem līdzīgi domājošiem cilvēkiem, kas arī apmeklē to pašu vietu. Tādējādi tiek radīta piederības sajūta kādai apkaimei vai kopienai.

Lai realizētu iepriekš formulētos apakšmērķus, to sasniegšanai var izvirzīt vairākus uzdevumus, kā piemēram:

- 1) attīstīt oriģinālas un inovatīvas idejas;
- 2) izveidot komunikācijas tīklus starp iedzīvotājiem;
- 3) radīt atvērtus un pieejamus kultūras pasākumus;
- 4) izveidot un stiprināt iedzīvotāju vietējo identitāti un piederības sajūtu.

Lai labāk saprastu radošo kvartālu nozīmi, ir jāsaprot, kas ir raksturīgs šiem kvartāliem, tāpēc nākamajā apakšnodaļā tiks aprakstīta Rīgas radošo kvartālu savdabība. Pēc tam tiks aplūkoti tādi radošie kvartāli kā Andrejsala, Berga bazārs, Kalnciema kvartāls, Miera iela, Spīķeri un VEF.

⁴⁸ Radošo kvartālu un teritoriju asociācija iepazīstinās ar nākotnes plāniem. *Rīgas radošie kvartāli*. 2013, 26. marts. Pieejams: <http://radosiekvartali.wordpress.com/2013/03/26/radoso-kvartalu-un-teritoriju-asociacija-iezupazistinas-ar-nakotnes-planiem/> [skatīts 2015, 14. aprīlis]

1.4. Rīgas radošo kvartālu raksturojums

Katrs radošais kvartāls atšķiras ar savu unikalitāti un radošumu, to var manīt pašos uzņēmējos, kas veido radošos kvartālus. Viņu pieeja ir nedaudz atšķirīga no citiem uzņēmējiem, jo viņi padomā par lietām, par kurām citi pat neaizdomātos. Tas tik apliecina to, ka mēs katrs esam vienreizējs un neatkārtojams. Piemēram, katraapģērba veikala vadītājs precīzi izvietojusi pēc sava stila un gaumes izjūtas, tā, lai katram apmeklētājam būtu ērti un parocīgi ne tikai to apskatīt, bet arī uzmērīt. Savā veidā to var nosaukt par talantu, bet tikai retais no uzņēmējiem aizdomājas izvietot spoguļus arī ārpus uzlaikošanas kabīnes, jo ja pircējs vēlas redzēt kā tērps pieguļ kustībā, tad klients to ērtāk var apskatīt pastaigājot pa tirdzniecības zālinevis tikai pagrozoties pielaiškošanas kabīnē.

Ir zināms, ka Latvijā radošo kvartālu kustība aizsākās tieši Rīgā. Ieva Zībārte ir piedalījies pētījuma „Rīgas radošie kvartāli 2011 – 2012” izveidē, kas ir pirmais darbs, kurā tiek apkopoti Rīgas radošās apkaimes, kā arī viņa tika piesaistīta žurnāla “Creative Coast” izveidē, kurā tiek aprakstītas radošās industrijas Liepājā.

Ja aplūko pētījumu „Rīgas radošie kvartāli 2011 – 2012” un neanalizē katru kvartālu atsevišķi, bet skatās to kopumu, tad var secināt, ka, salīdzinājumā ar citām pasaules lielpilsētām, pat tādā mazā pilsētā kā Rīga, radošie kvartāli ir ļoti daudzpusīgi. Pārsvārā tie aptver izglītību, kultūru, modi, mākslu, dizainu, izklaidi, dažādas ēdienu un dzērienu kultūras. Nereti šajos kvartālos ir arī arhitektu biroji, lietotu mantu veikali un dažādi veselīga dzīvesveida veikali.⁴⁹

Šo radošo kvartālu darbinieki savas nozares izkopj un parāda savādāk nekā citi, taču ir lietas, kas ir kopīgas gandrīz visos radošajos kvartālos. Šīs kopīgās iezīmes arī rada vienotu radošo kvartālu identitāti. Protams, nevar apgalvot, ka Miera iela ir tas pats, kas Spīķeri, taču nenoliedzami var pamanīt lietas, kas sasaista un vieno šīs abas apkaimes un arī visus Rīgas radošos kvartālus.

Kā viena no lietām, par ko radošo kvartālu vadītāji piedomā, ir apmeklētāju ērtība un vietas noskaņas radīšana. Uzņēmēji labāk izvēlas mazas telpas, lai cilvēki justos mājīgi. Džeks Hansens (*Jack Hansen*), konditorejas „Muffins and More” līdzīpašnieks, „uzsver telpu mazā izmēra nozīmi – cilvēkiem tādas patīk, neveidojas distance”⁵⁰. Pie ērtībām var pieminēt arī bezmaksas bezvada interneta izmantošanu, kā arī datora un mobilā telefona uzlādēšanu.

⁴⁹ Zībārte, Ieva, Evalīna Ozola un Matīss Groskaufmanis. *Rīgas radošie kvartāli 2011 – 2012*. Nodibinājums Rīga 2014: Rīga, 2011. 11. lpp. Pieejams: http://office.riga2014.org/wp-content/themes/BLANK/docs/RRK_online_small_spread.pdf [skatīts 2015, 30. marts]

⁵⁰ Turpat.

Šis aspekts ir ļoti svarīgs mūsdienu cilvēkam, jo aizvien vairāk cilvēku lieto planšetdatorus, klēpj datorus, mobilos telefonus u.c. tehnoloģijas. Šie priekšmeti ir kļuvuši par mūsu dzīves neatņemamu sastāvdaļu, līdz ar to nereti ir nepieciešams izmantot interneta pieslēgumu vai uzlādēt telefonu, vai ko citu, lai veiksmīgi varētu realizēt savus iecerētos dienas plānus.

Vēl viena no daudzajām lietām, kas vieno Rīgas radošos kvartālus ir tā, ka tajos esošās iestādes aktualizē kādas kultūras tradīcijas. Visvairāk cilvēki var iepazīties ar dažādu tautu ēdieniem un dzērieniem, dažviet klients var klātienē vērot, kā pavārs pagatavo maltīti. Šādas lietas palīdz cilvēkiem kaut nedaudz, bet iepazīt kādu konkrētu tautu vai sociālo grupu kultūru. Protams, to popularizē ne tikai restorāni un kafējnīcas, bet arī modes veikali. Piemēram, Rīgā radošajos kvartālos var manīt tieši Latvijas modes dizaineru kolekcijas, ko nevarētu teikt par pilsētā esošajiem lielveikaliem. Pētījumā „Rīgas radošie kvartāli 2011 – 2012” dizaineri atzīst, ka vietējie zīmoli kļūst aizvien populārāki.⁵¹ Šādas radošas vietas palīdz jauniešiem dizaineriem pierādīt savas spējas un talantu.

Citas iestādes ir veidotas, lai veicinātu cilvēku tiešo komunikāciju. Par piemēru var minēt galda spēļu veikala „Ludo” līdzīpašnieka Emīla Grasmaņa apgalvojumu, ka „galvenais iemesls kopā ar draugiem atvērt veikalus bijusi vēlme nepastarpināti kontaktēties ar citiem spēlētājiem”⁵². Radošo kvartālu iestādes ar kultūrizglītību un izklaidi veicina dažādu tautu, subkultūru u.c. grupu pārstāvju komunikāciju, neierobežojot un neapspiežot nevienu interesentu.

Šīs ir tikai dažas no visām lietām, kas vieno Rīgas radošos kvartālus. Vēl varētu pieminēt to, ka radošo kvartālu uzņēmēji, savas iestādes, izveido alternatīvas. Viņi atļaujas uzdrīkstēties, tomēr iepriekš minētajā pētījumā uzņēmēji paši atzīst, ka klients ir svarīgākais un ir nepieciešama tieša komunikācija, lai noskaidrotu apmeklētāja vēlmes un zinātu, kas viņam interesē, patīk vai nepatīk⁵³. Šie uzņēmēji arī mudina cilvēkus ne tikai pašiem radoši domāt, bet arī māca, kā paveikt dažādas lietas, piemēram, organizējot meistarklases vai kādus citus pasākumus.

Izpētot I. Zībārtes pētījumu un izdevumu par Rīgas radošajiem kvartāliem, var iezīmēt tendenci, ka radošie kvartāli, pagaidām, balstās uz sociālo nevis ekonomisko darbību. Reti kurš no šo kvartālu īpašniekiem, īrniekiem veido savu biznesu tā, lai gūtu peļņu. Pārsvārā šīs darbības ir balstītas, lai palīdzētu kādai sociālajai grupai socializācijas vai sociālās integrācijas procesā. Dažiem tas ir kā hobijs vai dzīves nepieciešamība, kuras darbībā līdzdalību

⁵¹ Zībārte, Ieva, Evalīna Ozola un Matīss Groskaufmanis. *Rīgas radošie kvartāli 2011 – 2012*.

⁵² Turpat, 6. lpp.

⁵³ Turpat.

ņemameklētāji, klienti. Piemēram, kafejnīcā tiek atvērta bibliotēka – lasītava, kas protams nekādus papildus ienākumus īpašniekam nenes, bet klientam tas šķiet patīkami un ērti.

1.4.1. Berga Bazārs

Berga Bazāra attīstība ir manāma kopš 19. un 20. gadsimta mijas, kad „viena Rīgas pilsētas kvartāla robežās, tika apvienota tirgotavu kopa un dzīvokļi. Laika gaitā Berga Bazārs izveidojās par internacionālu tirdzniecības centru, kurā atspoguļojās Rīgas saimnieciskās un kultūras dzīves dažādība.”⁵⁴ Šāda tipa attīstība kvartālā norisinājās līdz pat padomju gadiem, pēc tam šī teritorija tika degradēta un sapostīta.

„Kopš 1993. gada Berga Bazārs tiek rūpīgi atjaunots. Saglabājot vēsturisko saturu un intīmo šarmu, šī pilsētiņa pilsētā tiek veidota kā moderns starptautiska līmeņa komercdarbības, tirdzniecības un dzīvojamais centrs.”⁵⁵ Atšķirībā no citiem radošajiem kvartāliem, Berga Bazārs nav nejaušu uzņēmumu klāsteris, bet gan mērķtiecīgi veidota apkaime. Telpu īrnieki tiek atlasīti balstoties uz paša kvartāla stratēģiju. Šiem īrniekiem jābūt „tādiem, kuri ar savu klātbūtni piedalīsies stabilas pakalpojumu sinerģijas radīšanā kopā ar pārējiem īrniekiem.”⁵⁶ Šāda veida domāšana un plānošana ir stratēģiska un mērķtiecīga, kas savā ziņā atspoguļojas arī pašā apkaimes vidē un tās īrnieku darbībā. Kā piemēru var minēt Birojnīcu, tās „mērķis ir radīt augstas kvalitātes *co-working* jeb kopā strādāšanas infrastruktūru par iespējami zemāku cenu, tādēļ nomājamo darba vietu telpa apvienota ar grāmatu veikalu, kas darba dienu vakaros pārtopot par lekciju norises vietu.”⁵⁷ Šāda tipa domāšana pilnībā izmanto visu telpas potenciālu, turklāt arī veicina cilvēku līdzdalību un integrāciju.

Berga Bazārā atrodas vairāk kā 20 dažāda tipa veikali, 1 viesnīca, 14 biroji, 9 restorāni, Berga Bazāra biedrība, kā arī zemnieku un amatnieku tirgus, turklāt namu augšējos stāvos atrodas dzīvokļi. Visas šīs telpas, izņemot dzīvokļus, ir publiski pieejamas un atvērtas, taču par vienu no galvenajiem objektiem var izcelt tirgu, jo „tieši šeit aizsākās zaļo, neatkarīgo zemnieku tirdziņu kustība pilsētā.”⁵⁸ Laika gaitā, tirgus nav zaudējis savu nozīmi, tas jau izsenis ir bijis kā „darījumu, iepazīšanās un izklaides vieta”⁵⁹ kas atklāj tautas tradīcijas.

⁵⁴ Par mums. *Berga Bazārs*. Pieejams: <http://www.bergabazars.lv/lat/about/> [skatīts 2015, 12. aprīlis]

⁵⁵ Turpat.

⁵⁶ Zībārte, Ieva, Evalīna Ozola un Matīss Groskaufmanis. *Rīgas radošie kvartāli 2011 – 2012*, 30. lpp.

⁵⁷ Zībārte, Ieva, Evalīna Ozola un Matīss Groskaufmanis. *Rīgas radošie kvartāli 2011 – 2012*, 30. lpp.

⁵⁸ Turpat.

⁵⁹ Bazārs Berga Bazārā. *Berga Bazārs*. Pieejams: <http://www.bergabazars.lv/lat/market/> [skatīts 2015, 12. aprīlis]

Laika gaitā Berga Bazārs ir saglabājis internacionālo tirdzniecības centra pozīciju un to papildinājis ar jauniem un radošiem ģirniem. Svarīgi apzināties, ka šis radošais kvartāls ir apzināti un mērķtiecīgi veidots, lai radītu noteiktu tēlu, ar kuru varētu identificēties gan ieinteresētā sabiedrības, gan uzņēmēju daļa. Atšķirībā no Andrejsalas, Berga Bazāra radošajam kvartālam ir izveidota sava biedrība, kas kontrolē un pārvalda apkaime un tās vidi.

1.4.2. Kalnciema kvartāls

Mūsdienās Kalnciema kvartāls atrodas starp Melnsila, Kristapa un Kalnciema ielām. Sākot ar 17. gadsimtu mēs varam pētīt Kalnciema ielas vēsturi, jo līdz 17. gadsimtam, „Pārdaugavā tika izveidoti galvenie ceļi, kas sākās pie Āgenskalna līča un veda uz Daugavgrīvu un Kurzemi – tagadējā Daugavgrīvas, Kalnciema un vēlāk arī Slokas iela”⁶⁰. Tomēr, par mūsdienās sastopamo Kalnciema ielas ēku vēsturi mēs varam runāt sākot ar vēlāku laika periodu, jo, tā kā Āgenskalnā cēla koka mājas, tās bija viegli nodedzināmas, tāpēc kara rezultātā, divas reizes ir pavisam izpostīts Āgenskalna ciems, tai skaitā Kalnciema ielas mājas.

Klasicisma arhitektūras ansamblis Kalnciema kvartālā, kas ir redzamas mūsdienās, ir celtas 19. gadsimtā, to cēla apmēram 30 gadus. Šīs “Rietumeiropas vēlinā klasicisma koka ēkas ir unikāla Rīgas zīme – tām līdzīgu nav nekur citur pasaulē [...] To cēluši vēsturiski daudznacionālās Rīgas iedzīvotāji - latvieši, vācieši, ebreji, krievi un poļi.”⁶¹ Šīs ēkas tika celtas, kā dzīvojamās mājas dažādu etnisko tautību pārstāvjiem, kuri galvenokārt bija amatnieki un strādnieki.

1935. gadā, Kalnciema ielā 36/38 sāka strādāt riteņu un metālapstrādes fabrika “Omega”, kas šajā kvartālā aizsāka velo kustību. Savukārt “vietas mākslinieciskā izcelsme meklējama Kalnciema ielas 39 nama īpašnieku vārdos. Tajā uz dzīvi bija apmeties baltvācu izcelsmes gleznotājs Bernhards Vilhelms Borherts, kas savā laikā bija izcils pastelgleznotājs un mākslas pedagogs. Iedraudzējies ar savu laikabiedru Jani Rozentālu, abi kopā radīja ap sevi māksliniecisku vidi, trīs gadus kopā ar savām ģimenēm dalot Kalnciema ielas ēku.”⁶²

60 Bazārs Berga Bazārā. *Berga Bazārs*. Pieejams: <http://www.bergabazars.lv/lat/market/> [skatīts 2015, 12. aprīlis]

61 Kalnciema ielas kvartāls. *Tūrisma attīstības valsts aģentūra*. Pieejams: <http://www.latvia.travel/lv/apskates-vieta/kalnciema-ielas-kvartals> [skatīts 2015, 10. aprīlis]

62 Ulmanis, Ingus. *Monopola viesi Kārlis un Mārtiņš Dambergi*. 2013, 17. jūlijs. Pieejams: <http://lr1.lsm.lv/lv/raksts/monopols/monopola-viesi-karlis-un-martinjsh-dambergi.a26501/> [skatīts 2015, 10. aprīlis]

Līdz ar to blakus strādniekiem un amatniekiem, Kalnciema ielas kvartālā izveidojās savdabīga radoša atmosfēra.

Savu otro “elpu” Kalnciema ielas kvartāls atguva 2001. gadā, kad SIA „BC grupa” Mārtiņa un Kārļa Dambergu vadībā izlēma atjaunot pus sabrukušās ēkas un pielāgot tās mūsdienu dzīves ritmam un komfortam.⁶³ Kopā tika atjaunotas sešas ēkas, kuras tagad tiek izīrētas radošiem un inovatīviem īrniekiem.

Mūsdienās Kalnciema kvartālā var atrast tirdziņus, kuros piedalās dažādi amatnieki, tirgotāji, kulināri u.c. profesiju pārstāvji. Kā arī var apmeklētbrīvdabas un iekštelpu koncertus, dažādas lekcijas, mākslas galeriju un citus publiskos un privātos pasākumus. Paši Kalnciema ielas pārstāvji šo vietu raksturo ar īpašu atmosfēru, saturīgām sarunām, glāzi vīna un laiku, pa laikam dzīvo mūziku.⁶⁴ Līdz ar to, rodas sajūta, ka šīs vietas īpatnības ir vieglums, bezrūpība, saskaņa un tolerance.

Līdzīgi kā Berga Bazāra radošajam kvartālam, arī Kalnciema kvartālā liela nozīme ir tirdziņam, jo „apmeklētāju pieplūdums un kultūras dzīvīgums vērojams tirdziņu laikā, ko apvij pasākumi – filmas, muzikāli priekšnesumi, karuselis.”⁶⁵ Nereti kvartālā esošie uzņēmumi savu darba laiku saskaņo tieši ar tirgus un pasākuma norises dienām, tādā veidā uzņēmējiem radot konkurenci, taču kvartāla apmeklētājiem – lielāku izvēli un piedāvājumu. Šādā veidā tiek parādīta Kalnciema kvartāla kolektīvā mijiedarbība.

Tāpat kā citi radošie kvartāli, arī Kalnciema kvartāls ir „izglābts” no vēl lielākas teritoriālās degradācijas un atjaunots. Šajā kvartālā lielu nozīmi ieņem tieši koka ēku arhitektūra, kas rada savu specifisko atmosfēru un auru, kā arī zemnieku un amatnieku tirdziņš, kurā tiek iekļauti arī dažādi pasākumi. Kvartālā esošā „atvērtība ikdienā un pasākumu laikā nostiprina apkārtējo iedzīvotāju piederības sajūtu,”⁶⁶ kvartālam un rada savstarpējo toleranci. Mijiedarbību un atvērtību var saskatīt arī starpradošā kvartāla telpu īrniekiem, kā arī starp šiem uzņēmumiem un apmeklētājiem, jo kvartālā esošās aktivitātes tiek pielāgotas apmeklētāju pieprasījumam.

1.4.3. Miera iela

63Kalnciema ielas kvartāls. *Tūrisma attīstības valsts aģentūra*. Pieejams: <http://www.latvia.travel/lv/apskates-vieta/kalnciema-ielas-kvartals> [skatīts 2015, 10. aprīlis]

64About.*Kalnciema kvartāls*. Pieejams: <http://www.kalnciemaiela.lv/#about> [skatīts 2015, 10. aprīlis]

65Zībārte, Ieva, Evalīna Ozola un Matīss Groskaufmanis. *Rīgas radošie kvartāli 2011 – 2012*, 38. lpp.

66 Zībārte, Ieva, Evalīna Ozola un Matīss Groskaufmanis. *Rīgas radošie kvartāli 2011 – 2012*, 38. lpp.

Sākotnējā Miera ielas izbūve ir saistīta ar Lielajiem kapiem. 19. gadsimta sākumā tika plānots izveidot Lielos kapu, kas atrastos ārpus pilsētas. Uz šiem kapiem varēja aizbraukt pa zemes ceļu, tāpēc „1824. gadā pēc J. Cigras ierosinājuma sāka būvēt Miera ielu, ko klāja ar bruģi, gar ielas malām stādīja liepu rindas un ierīkoja solus.”⁶⁷ Laika gaitā uz šīs ielas un tās apkaimē attīstījās dažādas rūpnīcas un tika uzceltas publiskās institūcijas (skolas, dzemdību nams utt.).

„Miera ielas tēlu ilgus gadus veidojusi saldumu fabrika *Laima*, Rīgas Dzemdību nama sarkanā ēka un pastāvīgi kursējošais tramvajs.”⁶⁸ Taču mūsdienās Miera ielas identitāte ir mainījusies. Tas aizsākās 2009. gadā, ekonomiskās krīzes laikā, kad „Miera ielas namu pirmo stāvu skatlogi bija palikuši arvien tukšāki un sērīgāki, bet pamazām, īres cenām krītoties, bijušo komerciestāžu telpās viens pēc otra uzradās visdažādākās radošās kafejnīcas, darbnīcas un veikaliņi.”⁶⁹ Šie uzņēmēji telpas izvēlējās atbilstoši tā laika tirgus cenām. Apkaime un tās atmosfēra nebija primārais un noteicosais faktors uzņēmuma atrašanās vietas izvēlei. Kā pirmie Miera ielā, savas durvis vēra vaļā „DAD cafe” „Melns knābis”, „20. gadsimts”, „Taka” un ziedu veikals „Ar putniem”.⁷⁰

Nākamie jaunie uzņēmēji Miera ielu, kā sava uzņēmuma atrašanās vietu izvēlējās apzināti. Radošajā kvartālā bija izveidota sava īpašā atmosfēra un izveidoti sociālie tīkli. Interesanti, ka tieši šīs vietas uzņēmēji un iedzīvotāji izceļas ar draudzīgumu un apziņu, ka saliedētībā ir spēks. Tādējādi radās vienota un cieša kopiena, kas 2011. gadā izveidoja biedrību „Miera ielas Republika”.⁷¹ Līdz ar to, šis kvartāls ir kļuvis par pašorganizāciju, kas pārvalda un attīsta savu apkaimi.

Aplūkojot Miera ielas aktivitātes, var secināt, ka šīs apkaimes uzņēmumi ir aktīvi un labprāt iesaistās dažāda veida pasākumos, piemēram, Baltajās naktīs, Eiropas Mobilitātes nedēļas akcijā „Diena bez auto” u.c. Šajā apkaimē arī tiek īstenoti pašu organizēti pasākumi, piemēram, Miera ielas Vasarsvētki, kas aizsākās 2011. gadā⁷² un nu jau kļuvuši par ikgadēju pasākumu. Apkaimes pasākumi ir paredzēti ikvienam radošā kvartāla un pilsētas iedzīvotājam.

⁶⁷ Eglītis, Mārtiņš. Kapi. Lielie kapi. Kapi? *Vides vēstis*. Nr. 11, 2004. Pieejams:

<http://www.videsvestis.lv/content.asp?ID=74&what=48> [skatīts 2015, 13. aprīlis]

⁶⁸ Zībārte, Ieva, Evalīna Ozola un Matīss Groskaufmanis. *Rīgas radošie kvartāli 2011 – 2012*, 14. lpp.

⁶⁹ Rīga 2014. Republika bez prezidenta. Miera iela. *Rīga 2014*. 2013, 17. marts. Pieejams:

<http://riga2014.org/lat/news/5023-republika-bez-prezidenta-miera-iela> [skatīts 2015, 13. aprīlis]

⁷⁰ Tiļļa, Andris. Ciemos radošajos kvartālos. *Latvijas avīze*. 2013, 7. jūnijs. Pieejams: <http://www.la.lv/ciemos-radosajos-kvartalos-miera-iela-vef-grizinkalns-2/> [skatīts 2015, 13. aprīlis]

⁷¹ Rīga 2014. Republika bez prezidenta. Miera iela. *Rīga 2014*. 2013, 17. marts. Pieejams:

<http://riga2014.org/lat/news/5023-republika-bez-prezidenta-miera-iela> [skatīts 2015, 13. aprīlis]

⁷² Turpat.

Bez pasākumiem un dažāda veida aktivitātēm, šajā ielā var sastapt izglītības iestādes, antīko lietu veikalus, dažāda veida darbnīcas, kafējnīcas, tējnīcu, kā arī Latviešu dizaineru veidotu apģērbu veikalu. Šajos uzņēmumos ļoti labi var pamanīt Č. Landrija uzskaturealizāciju dzīvē, par to, kas ir radošs, jo šeit var ne tikai atrast tādas vietas kā „Dad Cafe”, kas ir mākslas un mūzikas galerija un kafējnīca, bet arī „Buteljonu”, kas ir stikla otrreizējās pārstrādes darbnīca un veikals.

„Miera ielas Republika” savu apkaime raksturo kā radošo kvartālu „kuru veido bodītes, kafējnīcas, darbnīcas, citas radošās iniciatīvas un paši Miera ielas iedzīvotāji.”⁷³ Šeit arī var pamatīt to, kas Mieras ielu atšķir no citiem radošajiem kvartāliem. Šī kvartāla procesos un aktivitātēs liela loma ir ielas iedzīvotājiem, jo tie ar savu līdzdalību spēj ietekmēt un attīstīt apkārtējo vidi.

1.4.4. Spīķeri

Mūsdienās Spīķeru kvartāls atrodas starp Maskavas, Turgeņeva, Krasta ielām un ir pazīstams, kā radošais kvartāls, taču sākotnēji Spīķeri atradās starp citām ielām, izskatījās pavisam citādāk un šīm ēkām bija pavisam cita funkcija nekā mūsdienās.

Vēsturiski Spīķeru kvartāls ir veidojies kā vieta “kravas kuģu iekraušanai un izkraušanai”⁷⁴, tātad, šeit tika veidotas noliktavas dažādiem produktiem, līdz ar to Spīķeri pildīja krātuves funkciju. Kvartāls, tādā izskatā kā mēs to pazīstam šodien, sāka veidoties tikai 19. gadsimta otrajā pusē, “kad šī teritorija tika apbūvēta ar viendabīgas formas noliktavām [...] tās projektējuši 19. gs. beigu labākie Baltijas arhitekti.”⁷⁵

Laikā, kad tika nojaukti Rīgas cietokšņa vaļņi, arhitekti sāka plānot un celt mājas ārpus Rīgas vēsturiskā centra, tai skaitā Spīķeru kvartāla rajonā. “Periodā no 1864. – 1886. gadam kopā tika uzceltas 58 noliktavas (spīķeri) visā teritorijā.”⁷⁶ Šis bija laiks, kas aktīvi sāka paplašināties un attīstīties ne tikai šis kvartāls, bet arī visa Rīga, tai skaitā pilsētas infrastruktūra. Tāpēc, tas bija tikai laika jautājums, kad jaunuzceltās noliktavas kļuva par mazu, jo “attīstoties dzelzceļam un kravu pārvadājumiem, palielinājās nepieciešamība pēc lielākām noliktavām un Spīķeri pamazām zaudēja savu funkcionālo nozīmi.”⁷⁷

⁷³ Miera ielas Republika. *Miera ielas republika*. Pieejams: <http://www.mieriela.lv/> [skatīts 2015, 13. aprīlis]

⁷⁴ Vēsture. *Spīķeri*. Pieejams: <http://www.spikeri.lv/spikeri/vesture/> [skatīts 2015, 11. aprīlis]

⁷⁵ Turpat.

⁷⁶ Vēsture. *Spīķeri*. Pieejams: <http://www.spikeri.lv/spikeri/vesture/> [skatīts 2015, 11. aprīlis]

⁷⁷ Turpat

Zaudējot savu sākotnējo funkcionalitāti, šo ēku saimnieki, bija spiesti izdomāt citu pielietojumu sarkanajām celtnēm. Daļa no tām “tika koriģētas infrastruktūrai un saimnieciskās darbības tirgum. Atlikušās noliktavas bija plānots pārstrādāt par dzīvojamām mājām. 1929.gadā būvinženieris Theodors Hermanovskis pārbūvēja vienu no noliktavām par piecstāvu dzīvojamo māju.”⁷⁸ Šajā periodā celtnes mainīja savu pielietojumu, taču vēlāk, 1924. gadā, kad attīstījās Centrāltirgus būvniecība un Krasta ielas izbūve, vairākas no Sarkano Spīķeru ēkām nojauca, tajā skaitā dzīvojamo ēku, taču “vēl daļu pārprojektēja atbilstoši Centrāltirgus vajadzībām.”⁷⁹

“1932. gadā Rīgas Domes izdeva likumu, kas stingri ierobežoja Spīķeru saimniecisko darbību”⁸⁰, līdz ar to, nākamajā pilsētas vēstures periodā, kad Latvija bija iekļauta PSRS sastāvā, Spīķeru kvartāls bija “pamests un neviena neievērots, nīkuļoja.”⁸¹ Tā tas turpinājās līdz 2005. gadam, kad “pamatojoties uz starptautisko arhitektu un pilsētplānotāju plenērā (2005. gada novembrī)”⁸² izveidoto plānu, tika radīts mets Spīķeru kvartāla degradēto teritoriju uzlabošanai.

Spīķeru kvartāla attīstība tika uzsākta, lai kvartālam iegūtu “jaunu, modernu tēlu un uzlabot rīdzinieku un pilsētas viesu dzīves kvalitāti. Kvartāla labiekārtošana ļaus Spīķeros rīkot dažāda veida sabiedriskos pasākumus – koncertus, izstādes, lekcijas, radošās darbnīcas, teātra uzvedumus, kino seansus, kultūrvēsturiskos pasākumus, kā arī nodrošinās teritorijas pieejamību cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem.”⁸³ Šo mērķi izvirzīja pirms tika uzsāka kvartāla attīstība.

Mūsdienās, Spīķeros atrodas radošās industrijas, kafejnīcas, veikali, teātris, mākslas centrs, muzejs, koncertzāle, slidotava, radošās darbnīcas, tirdziņš utt. Par galvenajiem iemītniekiem šajās Spīķeru mājās ir kļuvuši radošās industrijas, kafejnīcas, IT (informācijas un tehnoloģijas) klāsteris, veikali, teātris, mākslas centrs, muzejs un koncertzāle.⁸⁴ Kopumā tie ir vairāki uzņēmumi un organizācijas, kuru mērķis ir vai nu radīt patīkamu un ērtu atmosfēru kvartāla iemītniekiem un apmeklētājiem vai arī veicināt un attīstīt Rīgas vai Latvijas radošo telpu un kultūras dzīvi.

Par Spīķeru iezīmi var izdalīt izmeklētu kultūru un pašvaldības iesaisti kvartāla attīstībā. Izmeklētā kultūra izpaužās „atšķirīgu iestāžu līdzāspastāvēšana – līdzās mājō laikmetīgās

78Vēsture. *Spīķeri*. Pieejams: <http://www.spikeri.lv/spikeri/vesture/> [skatīts 2015, 11. aprīlis]

⁷⁹ Turpat.

⁸⁰ Turpat.

⁸¹ Turpat.

⁸² Ābeltiņa, M. *Saskaņots Spīķeru revitalizācijas tehniskā projekta mets*. 2011. Pieejams: <http://www.apkaimes.lv/sakums/maskavas%20forstate/news/484> [skatīts 2015, 11. aprīlis]

⁸³ Turpat.

⁸⁴ Iemītnieki. *Spīķeri*. Pieejams: <http://www.spikeri.lv/iemitnieki/> [skatīts 2015, 11. aprīlis]

mākslas centrs *kim?*, alternatīvās kultūras cemplauzis *Dirty Deal*, valsts kamerorķestris *Sinfonietta Rīga*, Latvijas Mūzikas informācijas centrs un *Latvijas Radio koris*.⁸⁵ Lai gan atsevišķas iestādes kultūras jomā ir atšķirīgas, tās tomēr viena otru papildina, piemēram, atrodoties vienā klāsterī cilvēks, kurš aiziet uz Spīķeru koncertzāli, redzēs, ka tur ir arī laikmetīgās mākslas centrs „kim?” un iespējams, nākamreiz, ejot uz Spīķeriem, aizies uz šo mākslas centru.

Otra Spīķeru iezīme, kas nav raksturīga citiem radošajiem kvartāliem, ir pašvaldības iesaiste apkaimes attīstībā. Šī kvartāla „attīstībā tiek izmēģināts publiskās un privātās partnerības princips, kas paredz kvartāla īpašnieku līdzdarbošanos ar pašvaldību, valstiskām un nevalstiskām organizācijām.”⁸⁶ Šajā gadījumā, bez apkaimes iniciatīvas, tiek piesaistīta pašvaldība un valsts. Kā piemēru, var minēt Spīķeru kvartāla un Daugavas krastmalas rekonstrukcijas projektu, kurā tika izmantots Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansējums un Rīgas domes līdzfinansējums.⁸⁷

Apkopojot iepriekš minēto, var secināt, ka laika gaitā Spīķeri savu funkcionalitāti ir pilnībā mainījuši. Sākotnēji kalpojot par noliktavām, šīs ēkas ir pārtapušas par radošo industriju un jauno uzņēmumu klāsteri, kas galvenokārt specializējas gastronomijā un kultūrā. Viennozīmīgi, Spīķeri ir atšķirīgs radošais klāsteris gan pēc piedāvāto pasākumu un aktivitāšu klāsta, gan pēc pārvaldes formas.

1.4.5. VEF

Valsts elektrotehniskās fabrikas (VEF) aizsākumi ir meklējami 1919. gadā, kad jaunizveidotā Latvijas valsts to dibināja. “Tajā tika ražotas dažādas elektromehāniskas ierīces, telefoni, arī lidmašīnas.”⁸⁸ Atšķirībā no citiem radošajiem kvartāliem, Padomju Savienības gados VEF aktīvi darbojās un bija attīstīta teritorija. Savukārt „pēc Padomju Savienības sabrukuma VEF ražošanas jaudas diemžēl vairs nebija pieprasītas, tāpēc tās darbību ievērojami sašaurināja.”⁸⁹ Ar laiku VEF tika likvidēts un apkārt esošā vide palika neapsaimniekota un degradējās.

⁸⁵Zībārte, Ieva, Evalīna Ozola un Matīss Groskaufmanis. *Rīgas radošie kvartāli 2011 – 2012*, 34. lpp.

⁸⁶Turpat.

⁸⁷Spīķeru kvartāla un Daugavas krastmalas rekonstrukcija. *Spīķeri*. Pieejams: <http://www.spikeri.lv/spikeri/attistiba/> [skatīts 2015, 11. aprīlis]

⁸⁸VEF radošais kvartāls. *Live Rīga*. Pieejams: <http://www.meetriga.com/lv/5811-vef-radosais-kvartals>[skatīts 2015, 12. aprīlis]

⁸⁹Turpat.

Šī situācija mainījās 2008. gadā, kad šajā teritorijā ienāca un sāka darboties mākslinieki. Pēc mākslinieku Kaspara Lielgalvja un Dāvja Līcīša „iniciatīvas notika koncertu uz izstāžu programma *Mākslas dienas Mazajā Ņujorkā*.”⁹⁰ Līdz ar šo pasākumu VEF kļuva par viesiem atvērtu kvartālu. Sākotnēji šeit notika vairāki izklaides pasākumi, taču laikiem ejot uz priekšu, kvartāla telpas papildināja citi uzņēmumi un mākslinieki.

Rūpnīcas 7. korpusā atrodas mākslas telpa Totaldobže, kurā sākotnēji tika rīkoti dažādi izklaides pasākumi, taču sākot ar 2011. gadu Totaldobžes telpas tika aizpildītas ar „izglītojošām aktivitātēm – mākslinieku, kritiķu, kuratoru un citu profesionāļu diskusijām un izstādēm,”⁹¹ padarot šo telpu par vidi, kurā notika aktīva komunikācija un cilvēku izglītošana mākslas jautājumos. Tagad Totaldobže ir pārcēlusies uz Daugavgrīvas ielu 31, līdz ar to tā ir pametusi VEF telpas.

Rūpnīcas 8. korpusā, netālu no kādreiz esošā mākslas centra Totaldobže, atrodas kafejnīca un mākslas galerija Ziema, kurā tiek arī rīkoti koncerti. Tā kā galerija ir paslēpusies no galvenajām Rīgas ielām, tur valda „ļoti mierīga vide – mašīnu tikpat kā nav, vakaros un brīvdienās noskaņa ir kā laukos.”⁹² Arī tas, ka galerijas telpas no rūpnīcas laikiem teju vai nav mainītas, padara šo vidi savdabīgu un īpašu.

Vēl bez iepriekš minētajām vietām, VEF radošā kvartāla teritorijā atrodas radošās darbnīcas un velosipēdu veikali. Darbnīcās kvartāla apmeklētāji var paši piedalīties kāda priekšmeta izgatavošanā. Šāda vieta ir Luste, kuras politika ir dari pats, kā arī radi mākslu un nēsā to.⁹³ Savukārt velosipēdu veikali ir atvērti tādā ziņā, ka velosipēdus var arī saremontēt vai kaut kā citādi „atsvaidzināt”.⁹⁴

Salīdzinājumā ar iepriekš aprakstītajiem radošajiem kvartāliem, VEF apkaime ir noslēgtāka, „tādēļ par apmeklētāju piesaisti un novirzīšanu pareizajās durvīs māksliniekiem jā rūpējas īpaši.”⁹⁵ Taču, neskatoties uz šīm grūtībām, šeit attīstās kafejnīcas, darbnīcas, mākslas galerijas, kā arī telpas, kurās notiek arī koncerti, dzejas lasījumi u.c. pasākumi. Kopumā ņemot VEF telpas ir lielvieta kur izvērsties un izpausties, jo tās ir apjomīgas, turklāt, atrodas netālu no Brīvības ielas, tās spēj saglabāt nošķirtu vidi un brīvu atmosfēru.

⁹⁰Zībārte, Ieva, Evalīna Ozola un Matīss Groskaufmanis. *Rīgas radošie kvartāli 2011 – 2012*, 10. lpp.

⁹¹Turpat, 18. lpp.

⁹²Turpat, 20. lpp.

⁹³Turpat, 21. lpp.

⁹⁴VEF radošais kvartāls. *Live Rīga*. Pieejams: <http://www.meetriga.com/lv/5811-vef-radosais-kvartals>[skatīts 2015, 12. aprīlis]

⁹⁵Zībārte, Ieva, Evalīna Ozola un Matīss Groskaufmanis. *Rīgas radošie kvartāli 2011 – 2012*, 18. lpp.

2. SABIEDRĪBAS INTEGRĀCIJAS RAKSTUROJUMS

Mūsdienās var novērot, ka aizvien biežāk tiek veidotas domubiedru grupas, rīkoti pasākumi un tiek attīstīta dažādu organizāciju savstarpējās mijiedarbība, kas veicina to, lai veidotos saliedēta sabiedrība. Šie procesi tieši vai netieši veicina cilvēku komunikāciju, rada kopēju sociālo identitāti un nojauc sienu, kas sašķēļ sabiedrību. Īsāk sakot, notiek sociālā integrācija jeb sabiedrības vienotības veicināšana, saliedētība.

Šajā nodaļā tiks aplūkota sabiedrības integrācija apkaimes integrācijas teorijās, tādējādi raksturojot būtiskākās iezīmes kopienu un tās teritoriju attīstībā. Kā arī tiks izcelti sociālās saliedēšanās mērķi un uzdevumi sabiedrībā, ar to domājot sabiedrības, kas tiek skatīta valsts ietvaros, ilgstošu saliedēšanos, nevis uz īsu laiku pastāvošu vienotību. Visbeidzot nodaļas beigās tiks ieskicēta sabiedrības integrācija Latvijā un izdalītas tās galvenās funkcijas.

2.1. Sabiedrības integrācijas izpratne apkaimes integrācijas teorijās

„Kopienas var veidoties dažādu procesu ietekmē, ar dažādiem mērķiem, kas noteiktai cilvēku grupai ir kopīgi – tie var būt vienoti uzskati, attiecības, apstākļi [...], intereses, etniskā piederība, nodarbošanās vai teritorija [...]”⁹⁶ Sabiedrības integrācija ir ļoti plaša tēma, ko var aplūkot no dažādiem skatupunktiem, taču, šī darba ietvaros sabiedrības integrācija tiks aplūkota caur apkaimes integrācijas prizmu. Tas ļaus pietuvoties radošo kvartālu tēmai un to nozīmei sabiedrības jeb noteiktās apkaimes kopienas saliedēšanas procesā.

Lai labāk saprastu sabiedrības integrācijas īpatnības, ir jāsaprot par kāda lieluma mērogu tiks rakstīts šajā darbā. Par pamatu tiks ņemts pilsētplānotājas Džeinas Džeikobsas (*Jane Jacobs*) apkaimju iedalījums. Viņa šīs teritorijas iedala trīs lielumos:

- 1) pilsēta kopumā, kas funkcionē kā pilsētas mazāko daļu pārraudzītāja un kas nodrošina kritisko masu lēmumu pieņemšanai, finansējumam un īpašām interešu grupām;
- 2) pilsētu rajoni, kas ir mazāku apkaimju apvienojumi un spēj ietekmēt lēmumu pieņemšanu pilsētas līmenī;
- 3) apkaime, funkcionē ielu līmeņa apkaimes, kas nodrošina noteiktas funkcijas – maza mēroga tīklu veidošanu, ikdienas sabiedrisko dzīvi, uzticēšanos un kontroli.⁹⁷

⁹⁶ Ušča, Maija. *Teritoriālo kopienu veidošanās procesi Rīgā*, 12. lpp.

⁹⁷ Citēts pēc: Ušča, Maija. *Teritoriālo kopienu veidošanās procesi Rīgā*, 18. lpp.

Šajā dabrā tiks pētīta trešā lieluma iedalījums – apkaime. Līdz ar to pētot sabiedrības integrāciju šāda tipa teritorijās akcents tiek liktsuz tīklu veidošanu, iesaistīšanos un līdzdalību, kā arī kontroli.

Aplūkojot šīs mazās apkaimes plašākā kontekstā, pēc Ronana Padisona (Ronan Paddison) domām tās kalpo kā indivīda integrācija pilsētā, kas ir liela un bezspersoniska.⁹⁸ Taču šajā darbā tiks aplūkota apkaimju integrācija šaurākā kontekstā, kas attiecas un indivīda integrāciju apkaimē un tās kopienā, kas ir maza, taču personiska un individuāla.

Pēc Dž. Džeikobsas uzskatiem var secināt, ka sabiedrības integrācija apkaimē notiek mijiedarbības, dažādu sociālo tīklu izveides, līdzdalības, iesaistīšanās ikdienas sabiedriskās dzīves, kā arī pārvaldes un kontroles procesā. Taču sabiedrības vienotība apkaimes teritorijās var izpausties vēl citos veidos. Apkaimju sociologs Viljams Fillibers (*William Philliber*) raksta, ka „indivīda sociālā integrācija apkaimē ir atkarīga no viņa paša rakstura īpašībām un vides īpašībām, kurā viņš dzīvo.”⁹⁹ Indivīda vēlmes, mērķi, socializēšanās spējas u.c. faktori ir tie, kas ietekmē pašu cilvēku un viņa interesi integrēties noteiktā kopienā un apkaimē. Savukārt, vide ir tā, kurā tiek nodrošinātas vairākas aktivitātes, telpas un citas iespējas, kurās var tik īstenota integrācija un kuras veicina cilvēku vienotību, piemēram, kafejnīcas, koncerti, izstādes, amatnieku tirdziņi u.tml. Ja noteiktajā vidē netiek izveidotas šāda tipa vietas, tad cilvēkam samazinās iespējas piedalīties šīs apkaimes sabiedrības integrācijas procesā.

Savukārt Kopienų Attīstības Fonda izpilddirektors Deivids Tomass (*David Thomass*) sabiedrības integrāciju un kopienas attīstību skata caur sociālo resursu un apkaimes sociālo procesu prizmu. Viņš izdala sešas pazīmes, kas veido integrētas un „dzīvotspējīgas” kopienas:

- 1) iedzīvotāju saliedēšanās;
- 2) sociālos kontaktus veicinošās iespējas/ mehānismi, piemēram, kafejnīcas, baznīcas, veikali, krogi, kopienų centri utt.;
- 3) regulāras aktivitātes, kas veicina iedzīvotāju mijiedarbību, piemēram, bērnu vešana uz skolu ar kājām nevis automašīnu;
- 4) dažādi sociālie un atpūtas tīkli, kā arī tīkli, kas balstīti uz savstarpēju palīdzību;
- 5) organizācijas, kas saved kopā cilvēkus un kas pārstāv viņu idejas;

⁹⁸ Citēts pēc: Ušča, Maija. *Teritoriālo kopienų veidošanās procesi Rīgā*, 16. lpp.

⁹⁹ Philliber, W. W. *Prior Training, Opportunity, and Vested Interest as Factor Influencing Neighborhood Integration. The Pacific Sociological Review*. Vol. 17, no. 2., 1976. p. 23. Pieejams:

<http://www.jstor.org/discover/10.2307/1388784?uid=3738496&uid=2134&uid=373670977&uid=2&uid=70&uid=3&uid=373670967&uid=60&sid=21106342400781> [skatīts 2015, 14. aprīlis]

6) iedzīvotāju iespējas ārpus mājas uzņemties sabiedriskās lomas, kas iedzīvotājus apmierina un ir kā pakalpojums pārējiem.¹⁰⁰

Daudzas pazīmes sakrīt ar jau iepriekš minētajām sabiedrības integrācijas īpatnībām, taču šajā D. Tomasa kopienu integrācijas pazīmju iedalījumā ir izšķirta arī organizāciju nozīme šajā procesā. Cilvēku saliedēšanas funkciju izpilda dažāda tipa iestādes, taču viņu vēlmēs, idejas un problēmas apkaimē galvenokārt pārstāv tieši nevalstiskās organizācijas (NVO).

Džonsons Makoba (*Johnson Makoba*) uzskata, ka NVO ir saistītas ar sabiedrības integrāciju un kopienas attīstību. Salīdzinājumā ar valsts organizācijām, „NVO stiprās puses ir mazais mērogs, atsaucība un elastība. [...] NVO tiek skatītas kā mazāk birokrātiskas un atsaucīgākas uz cilvēku vajadzībām, vēlmēm. Tās arī tiek uzskatītas par radošākām, inovatīvākām un eksperimentālākām kopienu attīstībā [...]”¹⁰¹ Ar savu darbību NVO uzlabo apkaimes vidi, kas rada patīkamus apstākļus un lielāku vēlmi iesaistīties šīs teritorijas attīstībā un/ vai pārvaldē. Šāda tipa organizācijas veic sabiedrības integrācijas funkciju, jo, pēc Dž. Makoba uzskatiem, tās strādā no apakšas uz augšu,¹⁰² kas ļauj apkaimes iedzīvotājiem vieglāk iesaistīties organizācijas darbībā, tās rīkotajos pasākumos, kā arī iegūt kontaktus un izveidot dažāda tipa tīklus, gan komunikācijas, gan informācijas.

Arī Dž. Džeikobsa savos darbos uzsver NVO nozīmi apkaimes teritorijā un kopienas vadīšanā, kā arī pārvaldīšanā. Viņa akcentē, ka „kopienu vadības un pārvaldes mērķis ir organizēt kopienas dalībniekus vai vienas apkaimes iedzīvotājus uz noteiktām darbībām apkaimē. Lai šī iesaiste būtu pamatota, aktīva un dzīvotspējīga, ir jārunā par kopienā balstītu attīstību jeb attīstību, kas notiek no grupu un kopienu līmeņa uz plašāku mērogu,”¹⁰³ jeb attīstību, kas notiek no apakšas uz augšu. Šāda tipa apkaimes vairs nav tikai teritorijas, tās tiek pārvaldītas, turklāt tās pārvalda „pašas sevi”, ļaujot šajā procesā iesaistīties ikvienam apkaimes iedzīvotājam un interesantam.

Apkopojot apkaimes integrācijas teorijas un sabiedrības integrācijas nozīmi šajos konceptos, var izdalīt vairākas sabiedrības vienotības funkcijas. Kā viena no šīm funkcijām ir (1) sociālo tīklu izveide un mijiedarbības veicināšana, kas galvenokārt attiecas uz komunikācijas un informācijas tīklu izveidi. Arī (2) līdzdalība un iesaistīšanās dažāda tipa aktivitātēs, pasākumos, kā arī apkaimes attīstībā, ir ļoti nozīmīga sabiedrības integrācijā. Šo funkciju var iedalīt divās apakšfunkcijās: (2.1.) līdzdalība ikdienas sabiedriskajā dzīvē un

¹⁰⁰ Citēts pēc: Ušča, Maija. *Teritoriālo kopienu veidošanās procesi Rīgā*, 30. lpp.

¹⁰¹ Turpat, 31. lpp

¹⁰² Turpat, 32. lpp

¹⁰³ Turpat.

(2.2.) iesaistīšanās kādā NVO, kas pārvalda un kontrolē apkaimes attīstību un vidi. Kā pēdējo sabiedrības integrācijas funkciju apkaimē var izdalīt (3) sociālo kontaktu veicinošos mehānismus: kafejnīcas, amatnieku tirdziņi, koncertzāles, muzeji, veikali utt.

Protams, šīs nav vienīgās sabiedrības integrācijas funkcijas, taču, kā jau nodaļas sākumā tika minēts, sabiedrības vienotība tiks aplūkota no apkaimes integrācijas skatu punkta. Turklāt, šajā darbā netiks aplūkots indivīda rakstura īpatnības integrācijas procesā, tāpēc šāda tipa faktors netiks sīkāk analizēts. Lai gan katrs autors izceļ viņaprāt nozīmīgu pazīmi kopienas vienotībā un apkaimes attīstībā, kopumā, izpratne par sabiedrības integrāciju apkaimes integrācijas teorijās ir līdzīga. Autoru uzskati neizslēdz viens otra viedokli, bet gan papildina vai sīkāk to paskaidro.

2.2. Jēdziena „sabiedrības integrācija” skaidrojums

Termins „integrācija” ir daudzpusīgs un var attiekties uz vairākām jomām, piemēram, ekonomiku, rūpniecību, politiku, lauksaimniecību, izglītību utt., taču šajā darbā integrācija tiks aplūkota no socioloģijas skatu punkta, akcentējot sabiedrību. Tāpēc, lai labāk izprastu jēdzienu „sabiedrības integrācija”, un varētu noteikt tā mērķus un uzdevumus, šis jēdziens vispirms ir jādefinē.

Salzers (*Salzer*) un Barons (*Baron*) uzskata, ka „sabiedrības integrācija ir iespēja dzīvot sabiedrībā un tikt līdzvērtīgi novērtētam pēc savām spējām un īpašībām.”¹⁰⁴ Šajā definīcijā uzsvars ir uz sabiedrības vienlīdzību. Savukārt „Terminu un svešvārdu skaidrojošajā vārdnīcā” šis jēdziens tiek definēts akcentējot vienotību un saliedēšanos. Šeit sociālā integrācija tiek skaidrota kā „pasākumi ar mērķi atgūt sociālo vienotību, palīdzot atgriezties sabiedrībā tām personām, kuras no sabiedrības izstumtas vai attālinājušās”.¹⁰⁵ Latvijā šīs sociāli atstumtās grupas, tiek raksturotas, kā tās “kurām ir liegtas vai apgrūtinātas iespējas iegūt pietiekamus ienākumus, saņemt dažādus pakalpojumus un preces, kuras ir būtiski nepieciešamas pilnvērtīgai funkcionēšanai sabiedrībā.”¹⁰⁶ Lai gan integrācijai ir liela nozīme tieši sociāli atstumto grupu iekļaušanā pārējā sabiedrībā, nedrīkst aizmirst, ka šis process ir abpusējs. Ja vēlme iekļauties būs vienpusēja, šī integrācija visticamāk, ka nenotiks, tāpēc

¹⁰⁴ Salzers, M. Baron, R. C. *Community Integration and Measuring Participation*. University of Pennsylvania: Pennsylvania, 2006. Pieejams: http://tucollaborative.org/pdfs/Toolkits_Monographs_Guidebooks/measuring_community_inclusion/CI_and_Measuring_Participation.pdf [skatīts 2015, 2. aprīlis]

¹⁰⁵ Treimanis, B., V. Skujiņa, J. Liedskalniņau u.c. *Terminu un svešvārdu skaidrojošā vārdnīca*. Kamene, 1998. Pieejams: <http://www.letonika.lv> [skatīts 2015, 30. marts]

¹⁰⁶ *Sociālā iekļaušana. Situācijas raksturojums*. Pieejams: <http://www.lm.gov.lv/text/548> [skatīts 2015, 15. aprīlis]

darbā tiks aplūkotas abas puses, taču pētījumā akcents tiks likts uz integrācijas „veidotāju” skata punktu.

1995. gada Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Pasaules samitā par sociālo attīstību, sabiedrības integrācija tika definēta daudz plašāk:

„Sabiedrības Integrācija jeb cilvēku spēja dzīvot kopā, pilnībā ievērojot visu cilvēku cieņu, kopējo labumu, plurālismu un daudzveidību, nevardarbību un solidaritāti, kā arī viņu spēja piedalīties sabiedrības, kultūras, ekonomiskajā un politiskajā dzīvē aptver visu sociālās attīstības aspektus un visas politikas.”¹⁰⁷

No šīs definīcijas izriet, ka galvenie atslēgas vārdi, kas raksturo sociālo vienotību ir iekļaušanās, tolerance, komunikācija starp sociālajām grupām, normu ievērošana, līdzdalība un saliedēšanās. Taču ANO šos jēdzienus reducē līdz trim un uzskata, ka „iekļaušana, līdzdalība un taisnīgums ir trīs galvenās sabiedrības integrācijas sastāvdaļas”.¹⁰⁸

Savukārt „Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņēs (2012 – 2018)” sabiedrības integrācija tiek definēta, kā

„visu Latvijā dzīvojošo cilvēku iekļaušanās sabiedrībā, neraugoties uz viņu nacionālo piederību un pašidentifikāciju. [...] Sabiedrības integrācija veicina pilsonisko līdzdalību, [...], stiprina indivīdu savstarpējo sadarbību un uzticību. Integrācija vienlaikus nozīmē valstsnācijas atvērtību un cieņu pret mazākumtautību savpatnību un to tiesībām saglabāt savu atšķirīgo identitāti.”¹⁰⁹

Pēc šī definīcijas var secināt, ka sabiedrības integrācijas funkcijas ir vienlīdzība, pilsoniskā līdzdalība, indivīdu mijiedarbība un tolerance.

Apkopojot iepriekš minētās sabiedrības integrācijas definīcijas, var secināt, ka sabiedrības integrācija ir brīvprātīgs process, kurš tiek realizēts attīstot sabiedrības toleranci, vienlīdzību, līdzdalību un mijiedarbību. Radot tādu sabiedrību, kas ir vienota un saliedēta.

2.3. Sabiedrības integrācijas mērķis un uzdevumi

Pirms tiek aprakstīts kāds process ir jāsaprot tā mērķi un jānoformulē uzdevumi, kas tiks veikti, lai šos mērķus sasniegtu. Kā norādīts iepriekš, darbāsabiedrības integrācija ir

¹⁰⁷Muižnieks, Nils. *Cik integrēta ir Latvijas sabiedrība? Sasniegumu, neveiksmju un izaicinājumu audits*. Red. N. Muižnieks; LU SZF Sociālo un politisko pētījumu institūts. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2010. 25. lpp.

¹⁰⁸ Turpat, 26. lpp.

¹⁰⁹LR KM. *Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņēs (2012 – 2018)*. Apstiprināta ar LR MK rīkojumu Nr. 542. 2011. gada 20. oktobrī. 6. lpp. Pieejams: www.km.gov.lv/lv/doc/nozaru/integracija/.../KMPam_071011_integ.pdf [skatīts 2015, 15. aprīlis]

aplūkota no apkaimes integrācijas skatu punkta, tāpēc par galvenajiem sabiedrības integrācijas faktoriem tiks izvirzīta sociālo tīklu izveide, līdzdalība, kā arī sociālo kontaktu veicinošo mehānismu esamība un pieejamība. Līdz ar to par sociālās integrācijas mērķiem var izvirzīt:

- 1) dažādu sociālo grupu mijiedarbības veicināšanu;
- 2) cilvēku līdzdalības palielināšanu kopienas un apkaimes attīstības procesos;
- 3) dažādu sociāli vienojošu vietu un aktivitāšu esamības nodrošināšana apkaimes teritorijā.

Visus šos punktus var apvienot vienā, kas ir sociālās saliedēšanās veicināšana.

Šie sabiedrības integrācijas mērķis ir attiecināmi vispārīgi gan uz valsti, gan uz kādu organizāciju, gan kopienu, taču šī mērķa uzdevumi atšķirsies no tā, kas tos tieši vai arī netieši ar savu darbību cenšas un spēj sasniegt. Šī darba ietvaros padziļinātāk tiks aplūkoti tieši Rīgas radošie kvartāli, līdz ar to sociālās integrācijas uzdevumi tiks apskatīti no kvartāla jeb apkaimes skatu punkta. Ņemot vērā iepriekš minēto, lai sasniegtu sabiedrības integrācijas mērķus ir jāizvirza vairāki uzdevumi, kā piemēram:

- 1) attīstīt apkaimes organizāciju tēlu, kas noteiktu pilsētvides un sabiedrības kopienas identitāti;
- 2) radīt iespējas līdzdarboties apkaimes ikdienas aktivitātēs, kā arī apkaimes teritorijas kontrolē un pārvaldīšanā;
- 3) veicināt sociālā kapitāla attīstību starp apkaimes iedzīvotājiem un tajā esošajām organizācijām;
- 4) izveidot vienotu pozitīvu normu sistēmu, kas ietver apkaimē dzīvojošo un strādājošo iedzīvotāju toleranci.

Apkopojot sociālās integrācijas mērķus un uzdevumus var secināt, ka galvenais un plašākais mērķis ir sabiedrības vienotības veicināšana. Šajā vispārinājumā ir iekļauti vairāki atslēgas vārdi, kuri raksturo sociālo integrāciju un sabiedrības saliedētību. Atkarīgi no organizācijas, uzņēmuma, cilvēku kopas u.tml., kas iepriekš minēto mērķi vēlas sasniegt, tiek izvēlētas dažas, svarīgākās sabiedrības integrācijas funkcijas, no kurām tiek izveidoti sociālās integrācijas apakšmērķi un uzdevumi.

2.4. Sabiedrības integrācija Latvijā

Katrai valstij un pilsētai ir sava specifika sabiedrības integrācijas jautājumos. Katrai vietai tie atšķiras, balstoties uz pagātņi, politiku, valodas jautājumiem utt.. Tomēr ikvienai vietai svarīgi ir uzturēt jau esošos sabiedrības integrācijas tīklus, kā arī radīt jaunus un

inovatīvus tīklus, kas atbilst pašreizējai valsts, pilsētas, apkaimes vēsturiskai un politiskajai situācijai.

Aplūkojot Latvijas piemēru, var secināt, ka galvenais uzsvars sabiedrības integrācijā tiek likts uz etniskajām minoritātēm,¹¹⁰ kuras ir jāiekļauj latviešu valodas, kultūras un politikas apgūvē un tās īstenošanas, kā arī uz līdzdalības veicināšanu un uzturēšanu. Taču bez etniskajām minoritātēm Latvijā ir vēl citas sociāli atstumtās grupas, kuras ir jāiekļauj sabiedrības attīstībā un veidošanā, tomēr nedrīkst uz šo procesu skatīties vienpusēji. Šajā sociālajā procesā ir svarīgas abas puses: gan tās grupas, kuras tiek integrētas, gan tās, kuras nodrošina un īsteno šo iekļaušanu. Tāpēc, lai uzlabotu gan sociāli atstumto, gan citu sociālo grupu situāciju Latvijā, vajag veicināt šo cilvēku līdzdalību dažādos sabiedrības procesos, to mijiedarbību vienam ar otru, kā arī nevienlīdzības mazināšanu.

Iepriekš minētās sabiedrības integrācijas funkcijas var panākt ar NVO nodibināšanu, kā arī ar jaunu līdzdalības formu attīstību – “kopienu fondi, iedzīvotāju forumi, neformāla biedrošanās, sociālo mediju izmantošana. Tie nereti piedāvā oriģinālas pieejas sociālo un politisko problēmu risināšanai. Kā inovatīvu līdzdalības piemēru, kas saliedē dažādas sabiedrības grupas, var minēt Lielo talku (2004.gadā – 50 tūkstoši dalībnieku, 2011.gadā – 190 tūkstoši).”¹¹¹ NVO ir arī labs piemērs tam, kā vienā organizācijā norisinās abpusēja mijiedarbība un komunikācija starp dažādām sociālajām grupām, kā arī divu veidu – formāla un neformāla – līdzdalība organizācijas aktivitātēs. Šāda veida iesaistīšanās sabiedrības un apkaimes procesos ļauj cilvēkiem noticēt savām spējām un sajūst, ka arī viņi var kaut ko ietekmēt un ka viņu darbība un viedoklis ir svarīgs turpmākajā teritorijas attīstībai.

„Ziedošanas, filantropijas, brīvprātīgo darba un mecenātisma tradīcijas, kā arī privātā publiskā partnerība Latvijā arī ir uzskatāmas par jaunām līdzdalības formām, kas sākušas veidoties pēdējā desmitgadē un aptver ievērojamu cilvēku skaitu. Tādējādi integrācijas politikai ne tikai ir jāveicina tradicionālā pilsoniskā līdzdalība, bet jāstiprina jauno līdzdalības formu ilgtspēja.”¹¹² Šādas līdzdalības formas ir izplatītas vairākās jomās, tostarp kultūras nozarē. Piemēram, 2014. gada ziemā notika 144 stundu ilgs labdarības maratons “Dod pieci!”, kura laikā dīdžeji par ziedojumiem atskaņoja pasūtītas dziesmas. Savukārt par labdarībā iegūtajiem līdzekļiem tika nopirkta Ziemassvētku dāvanas Latvijas vientuļajiem un

¹¹⁰LR KM. *Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādnes (2012 – 2018)*. Apstiprināta ar LR MK rīkojumu Nr. 542. 2011. gada 20. oktobrī. 6. lpp. Pieejams:

www.km.gov.lv/lv/doc/nozaru/integracija/.../KMPam_071011_integ.pdf [skatīts 2015, 15. aprīlis]

¹¹¹ Turpat, 12. lpp.

¹¹² Turpat.

maznodrošinātajiem senioriem.¹¹³ Arī šāda tipa integrācijas process ļauj cilvēkiem veidot saikni ar noteiktu organizāciju, vidi, sabiedrību, kā arī veido atbildības sajūtu un toleranci.

Latvijā par sabiedrības integrāciju veicinošām vietām atzīst dažādas kultūras un apkaimes telpas. Šādu apgalvojumu var manīt „Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņēs (2012 – 2018), ka Latvijas „valsts pārvaldes uzdevums ir gan stiprināt jau pastāvošos sociālās drošības tīklus, gan piedāvāt inovatīvas rīcības, izmantojot visus vietējo kopienu resursus – tostarp, skolas, NVO, bibliotēkas, kultūras centrus un citas kultūras institūcijas, lai palīdzētu iekļauties sabiedrībā.”¹¹⁴ Šāda veida uzskats sakrīt ar iepriekš minēto D. Tomasa atziņu par sociālo kontaktu veicināšanas mehānismiem. Ir svarīgi radīt un uzturēt kādu vietu, telpu, kas ļautu radīt un uzturēt dažāda veida sociālos tīklus un nodrošinātu mijiedarbību starp dažādām sociālajām grupām.

Latvijā bez iepriekš minētajiem piemēriem, tiek realizēti vēl citi risinājumi, kas veicina sabiedrības locekļu līdzdalību, pārstāvniecību, labklājību, vienlīdzību un arī komunikāciju. Svarīgi ir saprast, ka Latvijas Republikas interesēs ir uzturēt jau esošos un radīt jaunus sabiedrības integrācijas veidus. Kā arī nodrošināt ikkatrai no sociālajām grupām tiesības uz savu viedokli un uzskatiem, radot vidi, kurā vienlīdzīgi dzīvo dažādas sociālās grupas.

2.5. Sabiedrības integrācijas funkcijas

Amerikāņu pilsētpētnieks Džeralds Satls (*Gerald Suttles*) uzskata, ka „par vietējo kopienu vislabāk ir domāt nevis kā par atsevišķu vienību, bet gan par iekļaujošiem dzīvesvietu grupējumiem.”¹¹⁵ Taču, lai šādu sociālo formu īstenotu, ir jāveic vairāki pasākumi un jārada labvēlīga vide sabiedrības integrācijas procesam. Kā dažas no šāda veida integrācijas funkcijām var minēt sociālo kontaktu veicinošos mehānismus, līdzdalību un sociālos, komunikācijas tīklus, kas sīkāk tiks aplūkoti un aprakstīti šajā apakšnodaļā.

2.5.1. Sociālo kontaktu veicinošie mehānismi

Lai īstenotu kādu procesu, ir jānodrošina tam labvēlīga vide, kas sekmētu tā veidošanos un attīstību. Arī sabiedrības integrācijas procesam ir svarīgi, lai būtu piemērota apkaime un

¹¹³ Dod pieci! *Latvijas Sabiedriskie mediji*. Pieejams: <http://www.pieci.lv/lv/visadi-faili/kolonna-2/dod-pieci/> [skatīts 2015, 18. aprīlis]

¹¹⁴ LR KM. *Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņēs (2012 – 2018)*. Apstiprināta ar LR MK rīkojumu Nr. 542. 2011. gada 20. oktobrī. 6. lpp. Pieejams: www.km.gov.lv/lv/doc/nozaru/integracija/.../KMPam_071011_integ.pdf [skatīts 2015, 15. aprīlis]

¹¹⁵ Citēts pēc: Ušča, Maija. *Teritoriālo kopienu veidošanās procesi Rīgā*, 21. lpp.

tās telpa ar sociālo kontaktu veicinošām iespējām. Tieši šādās vietās sociālo grupu pārstāvji var iesaistīties un līdzdarboties dažāda veida aktivitātēs, procesos, kas izpaužas mijiedarbojoties un komunicējot ar tās pašas vai citas sociālās grupas pārstāvjiem.

Liela nozīme sociālo kontaktu mehānismiem pilsētas rajonos un apkaimēs ir tieši dažādu pasākumu un aktivitāšu rīkošanai, ar kuru palīdzību tiek „radīta „līdzdalības infrastruktūra”. Savedot kopā cilvēkus, tie mudina iedzīvotājus izveidot attiecības ar citiem apkaimes iedzīvotājiem un profesionāļiem [...].”¹¹⁶ Līdz ar to var secināt, ka šādas vietas, telpas ne tikai veicina cilvēku iesaistīšanos apkaimes dzīvē, bet arī veicina līdzcilvēku komunikāciju, kas rezultējas tīklu izveidē gan starp iedzīvotājiem, gan profesionāļiem (cilvēkiem, kas strādā rajonā esošajās organizācijās, uzņēmumos utt.), gan starp iedzīvotājiem un profesionāļiem.

Balstoties uz pasākumu formalitāti un regularitāti tos var sagrupēt četros tipos.¹¹⁷ (1) Neformālam un neregulāram pasākumam atbilst tādas īpašības, kā „potenciāls sasniegt lielu skaitu iedzīvotāju, tas ir atvērts visiem, nav obligāts: cilvēki var pievienoties un aiziet, kad vēlas, tas pieprasa profesionālu atbalstu. Piemēri: festivāli, svētki, sabiedrības mākslas pasākumi.”¹¹⁸ Šāda tipa pasākumi iesaista lielu skaitu iedzīvotāju, taču sava apjoma dēļ, tie nespēj radīt ciešu sociālo tīklu starp šiem cilvēkiem. Galvenais uzdevums šādai videi ir „uzrunāt” cilvēkus un nodot kādu noteiktu vēstījumu.

Turpretī (2) neformālie un regulārie pasākumi atšķiras ar to, ka tie ir „selektīvi: pievēršas eksistējošiem iedzīvotāju tīkliem, bieži balstās uz galveno aktīvisti(-u) un viņas/viņa draugu grupu, nav redzami: „ieeja ir caur aizslēgtām durvīm”, [...]. Piemēri: kafejnīca baznīcas zālē, iedzīvotāju klubi [...]”¹¹⁹ Šāda veida telpas bieži balstās uz nelielu un konkrētu sociālo grupu, līdz ar to komunikācijas tīkli ir ciešāki un to izveide ir vieglāka. Šāda tipa cilvēkiem ir līdzīgas intereses un uzskati, jo viņus saista šī noteiktā vide, kas kalpo par pamatu integrācijai.

(3) Formālam un neregulāram pasākumam ir raksturīgas šādas īpašības: „bieži izriet no oficiāla pieprasījuma, organizē profesionāļi, nevar sasniegt lielu iedzīvotāju grupu, sasniedzamība var būt atkarīga no iedzīvotāju interesēm, Piemēram: informatīvas un konsultatīvas tikšanās.”¹²⁰ Lai gan cilvēku, kas iesaistās šāda tipa aktivitātēs nav daudz, tie ir cieši saistīti, jo tiem ir vienādas intereses. Šādā integrācijas procesā liela loma ir tieši

¹¹⁶ European Commission. *Neighbourhood governance – capacity for social integration*. Brussels, 2007. p. 91. Pieejams: <http://cordis.europa.eu/documents/documentlibrary/82608331EN6.pdf> [skatīts 2015, 16. aprīlis]

¹¹⁷ Turpat, p. 92.

¹¹⁸ Turpat.

¹¹⁹ Turpat, p. 90.

¹²⁰ Turpat.

pasākuma, aktivitātes rīkotājiem, jo no viņiem būs atkarīgs, cik labi šis pasākums tiks noorganizēts, vai tiks sasniegta un uzrunāta mērķauditorija, un vai tiks īstenoti pasākuma mērķi.

Savukārt (4) formāli un regulāri pasākumi sevī ietver tādas īpatnības, kā „regulāras, oficiālas tikšanās ar darba plānu un pienākumu sadali, tās var būt atvērtas visiem, taču, līdz ar to, tiek pieprasīta augsta līmeņa iesaistīšanās procesā, [..], viena, ierobežota grupa var kļūt par dominējošo, pieprasa profesionālu atbalstu. Piemēram: apkaimes forumi.”¹²¹ Galvenokārt šāda tipa pasākumi atbilst NVO darbībai. Šeit līdz ar līdzdalību nāk klāt atbildības sajūta par savu darbu un tolerance pret citiem dalībniekiem.

Apkaimes sabiedrības integrācijas iespējas var iedalīt šajās četrās grupās, taču, lai notiktu šis process ir ne tikai jānodrošina labvēlīga vide, bet arī jāspēj piesaistīt un uzrunāt cilvēkus, lai tie piedalītos līdzdalības un sociālo tīklu izveides procesā. Tāpēc nākamajā apakšnodaļā tiks aprakstīta sabiedrības integrācijas līdzdalības funkcija.

2.5.2. Līdzdalība

Sociālās saites un attiecības ir ietekmējošie faktori, kas vieno cilvēkus un veido saliedētu sabiedrību. Grāmatā “Cik integrēta ir Latvijas sabiedrība? Sasniegumu, neveiksmju un izaicinājumu audits” ir rakstīts, ka tikai līdzdarbojoties var iegūt piederības sajūtu plašākai kopienai¹²². Par vienu no sociālās integrācijas funkcijām var minēt līdzdalību, ar kuras palīdzību tiek veicināta sociālā vienotība. Pilsētas rajonos šī līdzdalība jau sāk izpausties „apkaimes publiskās telpas (ielu, veikalu, skvēru, parku, publisko dārzu, spēļu laukumu utt.) ikdienas lietojumā.”¹²³ Taču šī piedalīšanās forma apkaimes „dzīvē” ir ļoti primitīva un vienkārša. Šajā darbā līdzdalība tiks iedalīta pēc (1) iesaistīšanās ikdienas sabiedriskā dzīvē, kas ietvers tādas vietas kā skola, sabiedriskā transporta pieturas, veikali, bibliotēkas, baznīcas utt.. Kā arī (2) iesaistīšanās apkaimes pārvaldē un kontrolē, kas galvenokārt attieksies uz NVO.

Līdzdalība ikdienas sabiedriskajā dzīvē sevī iekļauj ikdienas attiecības, darbības un lokālu pārvietošanos. Vairums cilvēku izpilda šo pirmo līdzdalības līmeni un tādā veidā pamazām integrējas apkārtējā sabiedrībā, taču šādas darbības galvenokārt nav pildītas ar

¹²¹European Commission. *Neighbourhood governance – capacity for social integration*, p. 90.

¹²²Muižnieks, Nils. *Cik integrēta ir Latvijas sabiedrība? Sasniegumu, neveiksmju un izaicinājumu audits*. 29.

lpp.

¹²² Turpat, 26. lpp.

¹²³ European Commission. *Neighbourhood governance – capacity for social integration*, p.90.

mērķi iekļauties kopienā, jo tiek izpildītas katra cilvēka individuālās vēlmes un vajadzības. Kopienas iedzīvotāji, piemēram, var līdzdarboties apkaimes uzlabošanas procesos un rīkot talkas, apzaļumot teritoriju utt.. Šāda tipa darbība jau būs ar vienotu, kopīgu mērķi, taču nereti cilvēkiem ir „grūti iesaistīties procesos, kas nav tieši saistīti ar ienākumu gūšanu, bet, no otras puses, tomēr uzlabotu viņu dzīves kvalitāti.”¹²⁴ Līdzdalība ikdienas sabiedriskajā dzīvē ir regulārs process, tāpēc cilvēkiem ir liela iespējamība nodibināt dažādus sociālos tīklus, taču tas ir atkarīgs no paša cilvēka atvērtības un rakstura, vai viņš gribēs un spēs komunicēt ar citiem.

Bez iesaistīšanās ikdienas sabiedriskajā dzīvē, apkaimes sabiedrības locekļi var iesaistīties kopienas identitātes veidošanā un apkaimes pārvaldīšanā. M. Ušča raksta, ka „pēdējo gadu laikā vairākās Rīgas apkaimēs [...] ir attīstījušās iedzīvotāju veidotas nevalstiskās apkaimju organizācijas, kurām ir noteikts mērķis un intereses, kas vērstas uz tuvāko apkārtni.”¹²⁵ Turklāt šīs NVO rada apkaimes identitāti, kas ļauj iedzīvotājiem labāk saprast šīs teritorijas un tās kopienas mērķus un uzskatus.

Viena no apkaimju NVO pazīmēm ir sabiedrības iesaiste apkaimes un kopienas attīstībā. Edvards Hulme (*Edwards Hulme*) uzskata, ka kopienas NVO šādu rīcību panāk „veicinot vietas izpratni, veidojot grupas, mācot līderu prasmes un nodrošinot vadīšanas prasmju apguvi, papildus satura veidošanai programmām un aktivitātēm.”¹²⁶ Šādā gadījumā tiek veidota piederības sajūta kādai apkaimei un saikne ar šīs teritorijas sabiedrību, kopienas. Taču to var panākt arī ar dažādu pasākumu, piemēram, ielu svētku, kaimiņu dienu, neformālu aktivitāšu, kas saistītas ar ēku sakopšanu, teritoriju labiekārtošanu, talkām utt. organizēšanu¹²⁷

„Rīgā, līdzās apkaimju iniciatīvām, arvien aktīvāk notiek radošās iniciatīvas. [...] Pašos aizsākumos iniciatīvu realizētāji [...] vēlējas veidot vietu sev un draugiem [...]”¹²⁸ taču mūsdienās šie kvartāli piesaista arī apkārtējo sabiedrību. Pēdējo gadu laikā radošie kvartāli ir attīstījušies tik tālu, ka iniciatīvas „ne tikai apvienojas savā starpā, bet arī cenšas iesaistīt savās grupās un organizācijās vietējos iedzīvotājus. Kā viena no tādām jāmin biedrība „Miera ielas republika”.”¹²⁹

¹²⁴ Bērziņš, A., I. Danga, A. Danberga u.c. *Apkaimes attīstības rokasgrāmata*. Valmieras novada fonds, 2007. 12 lpp.

¹²⁵ Ušča, Maija. *Teritoriālo kopienu veidošanās procesi Rīgā*, 5. lpp.

¹²⁶ Citēts pēc: Ušča, Maija. *Teritoriālo kopienu veidošanās procesi Rīgā*, 33. lpp.

¹²⁷ Turpat, 5. lpp.

¹²⁸ Turpat, 59. lpp.

¹²⁹ Turpat.

Kopienų psihologi Deivids V. Makmilans (*David V. McMillan*) un Deivids M. Čavis (*David M. Chavis*) raksturojot kopienas izjūtu izdala 4 posmus,¹³⁰ kas arī atspoguļo sabiedrības integrācijas posmus: (1) iesaiste apkaimes procesos, kuras rezultātā tiek radīta piederības sajūta; (2) spēja ietekmēt dažādas sociālās grupas un piesaistīt dalībniekus, lai tie ņemtu līdzdalību kopienų attīstošās aktivitātēs; (3) vēlmju integrēšana un realizēšana kopienas ietvaros un interesēs; (4) kopīga emocionālā saikne, kas balstās uz kopīgu vēsturi – notikumiem, attiecībām u.tml.. Realizējot šos četrus posmus indivīds emocionāli tiek pilnībā integrēts noteiktajā sabiedrībā un apkaimē.

Līdzdalību var iedalīt ikdienas sabiedriskās dzīves iesaistē, kā arī apkaimes pārvaldīšanā, kas sevī iekļauj lielāku atbildību un piederības sajūtu noteiktajai teritorijai un tās kopienai. Taču, lai šī līdzdalība būtu pozitīva, ir jānotiek sava veida komunikācijai, kas ļauj cilvēkam saprast savu nozīmi un ieguldījumu līdzdalības procesā.

2.5.3. Sociālie tīkli

Kā vēl vienu no sabiedrības integrācijas veicināšanas funkcijām pilsētas apkaimēs var minēt dažādu sociālo grupu saskarsmi un mijiedarbību. Ir svarīgi saprast, ka integrācija pēc būtības veicina dažādu sociālo grupu komunikāciju, nevis vienkāršu pastāvēšanu sabiedrībā, tāpēc šis sociālais process ir tik ļoti svarīgs sabiedrības saliedēšanas, integrācijas un vienotības jautājumos.

Lai īstenotos iepriekšējais sociālās integrācijas faktors – līdzdalība, ir jāīsteno otrs faktors– mijiedarbība, kurai jāizpaužas starp vairākām grupām, piemēram, pasākuma organizatoriem un sabiedrību, darba devējiem un darba ņēmējiem utt.. Šo “kontakta hipotēzi papildina Dž. Berija (*J. Berry*) akulturācijas stratēģiju shēma, kas izšķir četras iespējamās stratēģijas pēc divu faktoru mijiedarbības: (1) vēlmes saglabāt savas kultūras tradīciju un (2) saskarsmes gatavība ar citu grupu.”¹³¹ Līdz ar to, var secināt, ka “tikai pietiekama drošība par savu kultūras identitāti ir pamats vēlmei un spējai uzturēt kontaktu ar citām grupām,”¹³² tāpēc ir svarīgi nostabilizēt katru sociālo grupu, lai tai nerastos nedrošība par savas pārstāvētās grupas kultūru. Šāds iznākums rezultēsies vēlmē kontaktēties un mijiedarboties ar citām sociālajām grupām.

¹³⁰ Turpat, 14. lpp.

¹³¹ Muižnieks, N. *Cik integrēta ir Latvijas sabiedrība? Sasniegumu, neveiksmju un izaicinājumu audits*, 65. lpp.

¹³² Turpat.

Teritoriālo kopienu un to iniciatīvu pētnieks Roberts Časkins (*Robert Chaskin*) kopienu veidošanās procesu apskata caur savienojumu (*connections*) prizmu. Viņš norāda, ka „jebkāda veida kopiena nozīmē savienojumus. Šie savienojumu tīkli var būt un var nebūt teritorijā bāzēti.”¹³³ Tie var būt vienoti ar līdzīgiem kultūras, profesionalitātes, interešu u.tml. uzskatiem un prioritātēm. Šie savienojuma tīkli rada sociālos tīklus, kas veicina sabiedrības integrāciju, jo starp sociālajām grupām un indivīdiem veidojas saikne, kas izpaužas komunikācijā un mijiedarbībā.

Tīklu teorijā „sociālais tīkls tiek skatīts kā mijiedarbību lauks, kam nav ne vienību, ne robežu. To veido draudzības, radniecības un pazīšanās saites – daļēji mantotas un daļēji personas pašas veidotas: elastīgu attiecību tīkls, kurā ne visi viens otru pazīst.”¹³⁴ Līdz ar to, sociālie tīkli pārklājas starp dažādām apkaimēm, jo tie vieno dažādu kopienu un sociālo grupu pārstāvjus. Daži sociologi uzsver cilvēku saikņu tīklu nozīmi nevis dzīvesvietu, jo piederības sajūta un identificēšanās ar kādu no apkaimēm var notikt balstoties uz sociālajiem tīkliem.¹³⁵

Uzskatu, ka „pilsētu iedzīvotāji rada un uztur attiecības visā urbānajā teritorijā,”¹³⁶ var skaidrot ar komunikācijas tehnoloģiju attīstību, daudzajām mobilitātes iespējām, kā arī idejas par „indivīdu saikņu izvietojumu atrauti no viņa dzīvesvietas”¹³⁷ attīstību. Šāda veida komunikācija ļauj arī apkaimēm savā starpā sadarboties un dalīties savā pieredzē, kas rada plašāku integrācijas mērogu.

Noslēdzot šo apakšnodaļu svarīgi ir saprast, ka svarīgākās sabiedrības integrācijas funkcijas ir sociālo kontaktu veicinošo mehānismu radīšana, līdzdalība un sociālo tīklu izveide. Šīs funkcijas katra par sevi ir ļoti svarīgas, taču tās ir grūti realizēt, ja netiek īstenota kaut viena no tām. Cilvēkam ir svarīgi apzināties savu piederību kādai kopienai, ievērot pieņemtās normas un pilnveidot savu sociālo kapitālu. Tieši šīs lietas spēs palīdzēt veidot auglīgu vidi vienotas un saliedētas sabiedrības izveidei.

¹³³ Citēts pēc: Ušča, Maija. *Teritoriālo kopienu veidošanās procesi Rīgā*, 12. lpp.

¹³⁴ Ušča, Maija. *Teritoriālo kopienu veidošanās procesi Rīgā*, 15. lpp.

¹³⁵ Turpat.

¹³⁶ Turpat, 22. lpp.

¹³⁷ Turpat, 15. lpp.

3. SABIEDRĪBAS INTEGRĀCIJA RĪGAS RADOŠAJOS KVARTĀLOS

Balstoties uz radošās pilsētas, radošās ekonomikas, radošās šķiras un apkaimes integrācijas teorijām tika veikts pētījums. Izvēloties no katra Rīgas radošā kvartāla vienu pārstāvi, pētījuma ietvaros tika veiktas piecas daļēji strukturētas dziļās intervijas, uz kurām balstās bakalaura darba pētnieciskā daļa.

Šajā nodaļā tiks aplūkotas un raksturotas trīs galvenās sabiedrības integrācijas funkcijas. Kā arī tiks izdalīti un saklasificēti procesi un veidi, kā šīs funkcijas tiek realizētas. Noslēgumā tiks raksturoti Rīgas radošie kvartāli uzsverot to atšķirīgās pazīmes.

3.1. Sabiedrības integrācijas funkcijas Rīgas radošajos kvartālos

Rīgas radošajos kvartālos ir pamanāmas vairākas sabiedrības integrācijas funkcijas, kuras var apkopot trīs galvenajās, kas ir (1) sociālo kontaktu veicinošie mehānismi, (2) sabiedrības līdzdalība, (3) sociālie tīkli un to veidošanās. Zem katras šīs grupas var izdalīt vēl vairākus un konkrētākus sabiedrības integrācijas procesus. Pētījuma ietvaros šīs funkcijas tika raksturotas, lai varētu saprast Rīgas radošo kvartālu kopainu uz sabiedrības integrāciju.

3.1.1. Sociālo kontaktu veicinošie mehānismi

Apkaime, kurā pastāv sabiedrības integrācija un iedzīvotāju mijiedarbība ir gluži vai neiedomājama bez sociālo kontaktu veicinošajiem mehānismiem. Pateicoties šīm vietām, iedzīvotājiem parādās trešā vieta, bez darba un mājām, kur satikties, apmainīties idejām un parunāties. Pētījuma ietvaros šīs vietas un iespējas tika aplūkotas Rīgas radošo kvartālu kontekstā, galvenokārt, izanalizējot sociālo kontaktu veicinošo mehānismu piedāvājumu šajās teritorijās.

Kā vienu no visspilgtākajiem sociālo kontaktu vienojošajiem mehānismiem intervējamie izdalīja tirgu. Kalnciema kvartāla gadījumā tā ir vieta, kur satikties dažāda vecuma cilvēkiem no dažādām apkaimēm.

„Tur ir gan pilsētas, gan lauku tilts, gan vietējo apkaimju iedzīvotāju satikšanās vieta [...] No otras puses ir kultūras programma, kas iet paralēli visiem tirgiem. Tā ir arī iespēja kvalitatīvi pavadīt laiku ar bērniem.”¹³⁸ (Una Meiberga, Kalnciema kvartāls)

Arī Berga Bazārā notiek amatnieku un zemnieku tirdziņi, kas

„Tirgus ir viens no formātiem kā satiekās dažādas sociālās kategorijas cilvēki un tur [tirdziņā] vienmēr ir bijis kāds vēstījums, piemēram, par uzticamu pārtiku, par eko pārtiku, ir bijuši arī labdarības tirdziņi, tā kā ir bijušas tādas formas kā integrēt cilvēkus Berga Bazāra vidē.”¹³⁹ (Kristiāna Skābarde, Berga Bāzrs)

Spīķeros viens no aktīvākajām socializācijas pasākumiem ir krāmu tirdziņš, kurā satiekas dažādas valodas un dažāda sociālā līmeņa cilvēki.

„Var redzēt, ka ir cilvēki, kas nāk un krāmus tirgo un tu redzi, ka viņš ir tāds nu. Es neko sliktu ne par vienu nesaku, bet viņš ir tāds, kurš tirgo krāmus, tad blakus viņam ir normāls latviešu dizaineris, modes dizaineris. Arī izcenojumā to var redzēt un cilvēki arī ir visdažādākie. Nāk tādi, kurus tu redzi, ka var atļauties nopirkt figūriņu pa eiro un viņš nevar vairāk nopirkt. Vai nāk cilvēks, kurš iziet laukā ar kulēm, kuras viņš nevar panest.”¹⁴⁰ (Elīna Stelcere, Spīķeri)

Lai gan šie tirdziņi savā saturā atšķirās, tie izpilda vienu un to pašu funkciju. Tie kalpo kā platforma sociālajai integrācijai, galvenokārt komunikācijai starp dažādu sociālo grupu pārstāvjiem, kā arī tā ir vieta, kur ikviens var atrast sev kaut ko interesantu un saistošu. Šāda tipa pasākumi ir domāti plašai sabiedrības daļai, turklāt šie Rīgas radošo kvartālu tirdziņi ir publiski pieejami un nav nekādu ierobežojumu, piemēram, ieejas maksas, kas apgrūtinātu piekļuvi šai vietai.

Kā nākamās sociālās komunikācijas veicinošos mehānismus var minēt kafejnīcas, kuras ir ļoti izplatītas un var atrast ikvienā radošajā kvartālā. Nereti šīs vietas ir multifunkcionālas un ir arī kā galerijas, koncertvietas, teātra telpa u.tml. VEF radošajā kvartālā šāda tipa vieta ir galerija „Ziema”.

„[...] tā pati galerija „Ziema”, kas bija arī kafejnīca, tas bija arī mazliet kā tāds sociālais centrs šeit, kur cilvēki nāca un satikās un arī ne tikai no iekšējās vides. Arī

¹³⁸ Sproste, Dace. *Saruna ar Unu Meibergu*. 2015, 13. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostest personiskajā arhīvā

¹³⁹ Sproste, Dace. *Saruna ar Kristiānu Skābardī*. 2015, 12. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostest personiskajā arhīvā

¹⁴⁰ Sproste, Dace. *Saruna ar Elīnu Stelceri*. 2015, 12. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostest personiskajā arhīvā

apkārtējie iedzīvotāji, kas tepat pa Ūnijas ielu staigājās, nāca un atklāja, ka VEF nav pamesta teritorija."¹⁴¹ (Sabīne Vekmane, VEF)

Lai gan pašreiz galerija „Ziema” ir slēgta, rudenī tā tiks atvērta no jauna un turpinās pildīt tās pašas un vēl arī citas komunikāciju veicinošas funkcijas.

Arī Miera ielā ir sastopamas vairākas kafējnīcas, kurās tiek rīkoti dažādi pasākumi, piemēram, „DAD cafe”, „Taka” un retāk arī kafējnīcā „Mierā” var redzēt izstādes, improvizācijas teātri vai kādu mūziķa koncertu.¹⁴² Šīs vietas ir mazākas, līdz ar to intīmākas, nekā tirgus un ir piemērotas ciešāku attiecību radīšanai. Turklāt kafējnīcas, pretstatā radošo kvartālu apkaimē esošajiem tirdziņiem, kuri notiek vienreiz nedēļā, ir ikdienā pieejamas un atvērtas telpas.

Radošās darbnīcas, tāpat kā kafējnīcas, ir sastopamas visās radošo kvartālu apkaimēs. Atšķirība starp šīm darbnīcām ir tā, ka dažas, piemēram, VEF un Miera ielas teritorijā ir kā uzņēmumi, līdz ar to tur atrodas pastāvīgi, turpretī, Kalnciema kvartālā, Berga Bazārā un Spīķeros radošās darbnīcas ir uz projekta laiku, līdz ar to notiek ierobežotu laiku. VEF radošajā kvartālā viena no darbnīcām ir sietspiedes darbnīca „Luste”, kas ir vienīgā atvērtā šāda tipa darbnīca Rīgā.¹⁴³ Savukārt Berga Bazārā, Kalnciema kvartālā un Spīķeros radošajās darbnīcās caur kopīgām interesēm un mācīšanos tiek radīta un veidota komunikācija un indivīdu savstarpējā mijiedarbība, kā arī socializēšanās.

Kā vēl vienu ļoti nozīmīgu sociālās komunikācijas veicināšanas mehānismu var nosaukt šo apkaimju NVO nodibināšanu. Esot šādai organizācijai tiek apvienota apkārtējā kopiena un veidota šīs apkaimes mērķtiecīga attīstība, tādā veidā uzlabojot gan lokālo, gan pilsētas vidi.

Nereti šādas organizācijas jau pašā sākumā par mērķi izvirza sabiedrības integrāciju, kā piemēru var minēt Kalnciema kvartālu un tā nodibinājumu „Koka arhitektūras fonds”.

*„Veidojot šo vietu, viņi [Dambergi] iecerēja kā publiski pieejamu vietu un tad attiecīgi es savu piecu gadu darbības nogrieznī esmu to darījusi iespējamu. Ar savām darbībām, īstenojot dažādas aktivitātes.”*¹⁴⁴ (Una Meiberga, Kalnciema kvartāls)

Arī Miera ielas gadījumā viens no iemesliem, kāpēc tika radīta biedrība „Miera ielas republika”, bija apkaimes un dzīves kvalitātes uzlabošana.

¹⁴¹ Sproste, Dace. *Saruna ar Sabīni Vekmani*. 2015, 12. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostest personiskajā arhīvā

¹⁴² Sproste, Dace. *Saruna ar Daci Preisu..* 2015, 13. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostest personiskajā arhīvā

¹⁴³ Sproste, Dace. *Saruna ar Sabīni Vekmani*.

¹⁴⁴ Sproste, Dace. *Saruna ar Unu Meibergu*. 2015, 13. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostest personiskajā arhīvā

Šāda veida NVO kalpo kā „komunikācijas uzturētājs” starp apkaimes iedzīvotājiem. Ļoti labi to var manīt pasākumos, kas tiek veidoti ar iedzīvotāju līdzdalību un atbalstu, bet par to sīkāk tiks aprakstīts nākamajā apakšnodaļā.

Kā unikālu piemēru, kas veido un attīsta komunikāciju starp iedzīvotājiem, var minēt „Koka arhitektūras fonda” organizētās ekskursijas par Pārdaugavas koka arhitektūru. Šāda veida pasākumos tiek izglītota sabiedrība un veidota komunikācija starp ieinteresētajām personām. Bez šīm ekskursijām notiek arī semināri par Rīgas koka arhitektūras vēsturi, kā arī cilvēkiem tiek izstāstīts, kā var pārveidot, restaurēt un kā labāk uzturēt koka mājas.

„Mēs rīkojam ekskursijas pa Pārdaugavu, parādot tieši koka arhitektūru, kas ir ļoti pieprasīts produkts un interesē visvairāk vietējiem, nu arī ārzemniekiem, bet tā ir atsevišķa tēma. Tad cilvēki pie mums labprāt nāk un stāsta, ko vēl varētu iekļaut maršrutā.”¹⁴⁵ (Una Meinberga, Kalnciema kvartāls)

Kā ļoti pozitīvu novērojumu Una Meiberga izceļ to, ka sākoties šīm aktivitātēm, balstoties Kalnciema kvartāla pieredzē, apkaimes iedzīvotāji sāka uzlabot un atjaunot savas koka mājas. Lai gan šāda tipa ekskursija Rīgas radošajos kvartālos ir vienīgā, semināri un lekcijas notiek visos radošajos kvartālos. Tikai atšķirība ir šo lekciju, semināru tēmās un regularitātē.

Radošā kvartāla Spīķeri pārstāve Elīna Stelcere, kā nozīmīgu pasākumu izceļ Dzejas salmu, kurā var nākt ikviens un lasīt savu dzeju.

„Dzejas slamā ļoti daudz [cilvēki] lasa latviski un krieviski. Šeit notiek tāda veida integrācija. Var satikties abas šīs te kultūras, kas mūsu pilsētā uzturās.”¹⁴⁶ (Elīna Stelcere, Spīķeri)

Elīna Stelcere atzīst, ka gan šo, gan arī citus pasākumus, kas notiek Spīķeros, aktīvi apmeklē un tajos piedalās gan latviešu, gan krievu tautības pārstāvji.

Kopumā Rīgas radošajos kvartālos ir sastopami vairāki sociālās komunikācijas veicinošie mehānismi. Pārsvārā tie ir kādi pasākumi, kuros iesaistās dažādu sociālo grupu pārstāvji. Visefektīvākais šāda tipa pasākums ir tirgus, taču nevar noliegt arī citu aktivitāšu nozīmi un nepieciešamību. Radošo kvartālu kontekstā sociālo komunikāciju veicinošie mehānismi, galvenokārt kalpo kā informācijas, zināšanu, pieredzes un ideju apmaiņa starp iedzīvotājiem, kā arī starp organizācijām un iedzīvotājiem.

¹⁴⁵ Sproste, Dace. *Saruna ar Unu Meibergu*. 2015, 13. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostest personiskajā arhīvā

¹⁴⁶ Sproste, Dace. *Saruna ar Elīnu Stelceri*. 2015, 12. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostest personiskajā arhīvā

3.1.2. Sabiedrības līdzdalība

Kā viena no Rīgas radošo kvartālu sabiedrības integrācijas funkcijām, pētījumā tika izdalīta līdzdalība, taču ne visos radošajos kvartālos atrodas dzīvojamās mājas, piemēram, VEF un Spīķeri, tāpēc iedzīvotāju līdzdalība tiks raksturota, nevis salīdzināta. Rīgas radošajos kvartālos var pamanīt divu veidu līdzdalību – sabiedrības un NVO līmenī. Tā kā intervēti tika radošo kvartālu pārstāvji, kuri ir iesaistīti kādā no šī kvartāla NVO, tad pētījumā uzsvars ir likts uz šī līmeņa attīstību.

Aplūkojot Rīgas radošos kvartālus pēc sabiedrības līdzdalības, var izdalīt divu veidu NVO. Tādas, kurās ir iesaistīti apkaimes iedzīvotāji – Miera iela, un tādas, kurās nav iesaistīti iedzīvotāji – Kalnciema kvartāls un Spīķeri. Miera ielas gadījumā, biedrību „Miera ielas republika”, nodibināja šajā apkaimē esošie uzņēmēji.

„Sākotnēji tās bija attiecības, kas mums veidojās ar pirmajiem uzņēmumu pārstāvjiem. Tās bija tādas čomiskas un draudzīgas attiecības, mēs gājām viens pie otra ciemos un tusējāmies. Un tad mēs sākām tikties un kaut ko kopīgi plānot. Pirmā ideja bija uztaisīt kopīgu Facebook lapu. Tā doma bija, ka mēs uztaisām kopīgu Facebook lapu un kaut kādas kopīgas aktivitātes. Vispirms jau, lai cilvēki atnāk līdz šai ielai, un tad jau, lai atnāk uz vairākām šīm iestādēm.”¹⁴⁷ (Dace Preisa, Miera iela)

Biedrībā esošie uzņēmumi bija kā pamats šīs NVO izveidei, lai popularizētu šo radošo kvartālu, tikai vēlāk iesaistījās arī apkaimes iedzīvotāji. Pēc Daces Preisas uzskatiem „Miera ielas republikā” nav līderu un nav vadītāju, visi ir vienlīdzīgi un katram ir iespējams kaut ko attīstīt, ieteikt, pilnveidot u.tml. Šāda tipa NVO darbojas kā viena liela kopiena.

„Miera ielas radošais kvartāls vispār ir unikāls ar to, kas tas radās no mūsu pašu vides - no uzņēmēju, no iedzīvotāju vidus. Un Miera ielas republika ir šī biedrība, kas saista visus tos, kam ir kāda interese par Miera ielu. Vai tie ir iedzīvotāji, vai uzņēmēji vienalga kādā sfērā un mēs arī esam tie, kas kopīgi rīko svētkus.”¹⁴⁸ (Dace Preisa, Miera iela)

Bez iepriekš minētā, ir arī cits NVO pastāvēšanas veids, kurā neiesaistās apkaimes iedzīvotāji. Šāda tipa organizācija ir nodibinājums „Koka arhitektūras fonds”, kas ir saistīts ar

¹⁴⁷ Sproste, Dace. *Saruna ar Daci Preisu.* 2015, 13. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostes personiskajā arhīvā

¹⁴⁸Turpat.

Kalnciema kvartālu. Šajā NVO iedzīvotāju iesaistīšanās nav pilnībā izslēgta, jo iedzīvotāji var nākt un izteikt savas idejas kuras kopā ar „Koka arhitektūras fondu” tiks realizētas.

„Viens ir tas, ka cilvēki apmeklē [pasākumus], otrs ir tas, ka mums ir ļoti aktīvi sociālie tīkli, mums ir 44000 sekotāju Facekook un Twitter un tas ir arī pierādījums tam, ka mēs ļoti aktīvi sadarbojamies ar mūsu publiku. Un, protams, ir nepārtraukti dažādas iniciatīvas. Kad cilvēki nāk šeit, viņi piedāvā, īsteno un identificē šo vietu kā savējo, abstrahējoties no tā, ka tas ir gluži vienkārši privāts pagalmis. Piemēram, ir tā, kad piesakās rīkot koncertus, piemēram, pagājušogad izdomāja pirms Jāņiem aktīvas koristes uztaisīt pirms Jāņu sadziedāšanos un uzaicināja piecus korus, un noorganizēja visu ar dejām. Viss šis pasākums bija kopienas iniciatīva.”¹⁴⁹ (Una Meiberga, Kalnciema kvartāls)

Šāda veida līdzdalība balstās uz sadarbošanos, šajā gadījumā indivīds nav fonda biedrs, bet gan apkaimes iedzīvotājs, kurš ar savu iniciatīvu un NVO atbalstu grib mainīt un uzlabot dzīves kvalitāti vai dažādot kultūras un sociālo dzīvi.

Arī Spīķeros un Berga Bazārā ir NVO, kas savā darbībā neiesaista apkaimes iedzīvotājus. Biedrības „Rīgas Spīķeri” un „Berga bazārs”, saistībā ar pasākumiem, galvenokārt sadarbību veic ar kvartālā esošajiem uzņēmumiem.

„Tie ir mazu veikalu īpašnieki, pakalpojumu sniedzēji, restorānu īpašnieki, viesnīca un viņu vadītāji. Tā sarakste notiek pa tiešo ar uzņēmumu vadītājiem.”¹⁵⁰ (Kristiāna Skābarde, Berga Bazārs)

„Kā tas praktiski notiek. Pirmais variants ir tāds, ka viņi [uzņēmumu vadītāji] atnāk pie manis un tad mēs sēžam kopā un saprotam, kā mēs to gribam darīt. Otrais variants ir tāds, ka es skatos kaut kādu Rīgas Domes projekta pieteikumu un es rakstu viņiem [Spīķeru kvartāla uzņēmumiem], ka ir šitais un šitais un kurš grib iesaistīties? Tā mēs arī strādājam, jā, mēs kopā veidojam pasākumus.”¹⁵¹ (Elīna Stelcere, Spīķeri)

Jāpiebilst, ka Spīķeri ir interesants gadījums, jo šeit pastāv privātās un publiskās partnerības modelis, līdz ar to, liela ietekme uz kvartāla attīstību ir pašvaldībai.

Savukārt VEF radošajam kvartālam nav NVO. Kad šajā apkaimē vēl bija mākslas centrs „Totaldobže”, šī iestāde „uzņēmās” līdera pozīciju un veidoja dažādus projektus saistībā ar citiem uzņēmumiem, kas atradās VEF teritorijā.

¹⁴⁹ Sproste, Dace. *Saruna ar Unu Meibergu*. 2015, 13. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostes personiskajā arhīvā

¹⁵⁰ Sproste, Dace. *Saruna ar Kristiānu Skābardi*. 2015, 12. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostes personiskajā arhīvā

¹⁵¹ Sproste, Dace. *Saruna ar Elīnu Stelceri*. 2015, 12. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostes personiskajā arhīvā

„Ja kādreiz jābūda kāds kopīgs projekts [...] tad tas, kuram uz to brīdi bija laiks un attiecīgi piemērots uzņēmums, tas tad caur savu biedrību vai uzņēmumu rakstīja savu projektu un pārējie tika iesaistīti kā projektā iesaistītās puses kā sadarbības partneri. Tad, kad „Totadobže” bija aktīvāka, tas gāja caur viņu, tagad, kad „Totaldobžes” vairs nav, tas var iet caur ļoti dažādiem uzņēmumiem.”¹⁵² (Sabīne Vekmane, VEF)

Tagad, kopš „Totaldobže” vairs neatrodas VEF telpās, vēl neviens uzņēmums nav izvirzījies priekšgalā kā aktīvs projektu veidotājs un komunikātors ar sabiedrību.

Bez iedzīvotāju saistības un līdzdalības ar NVO, Rīgas radošajos kvartālos var novērot cilvēku līdzdalību apkaimes attīstībā. Kā piemēru var minēt Miera ielas radošo kvartālu.

„Ik pa laikam kāds no kaimiņiem atnāk un saka, man puķes ir liekas, es jums uzdāvināšu vai, nezinu, krēsli lieki, es jums atdošu.”¹⁵³ (Dace Preisa)

Vēl bez šāda tipa iedzīvotāju līdzdalības un atbalsta, var manīt aktivitāti internetā, tieši sociālajos tīklos kā *facebook.com* un *twitter.com*. Elīna Stelce par piemēru min kāda cilvēka aktivitāti *twitter.com*.

„Lai atrisinātu tādu vienkāršu jautājumu, lai uzzinātu, kas ir jādara, es esmu zvanījusi deviņas reizes, deviņiem cilvēkiem, un šis pingpongs birokrātiskais notiek visu laiku. Es gribēju, lai nopļauj zāli, es zvanīju un zvanīju, man solīja, ka tur būs. Viens cilvēks Ušakovam notvītoja svētdienas vakarā – kāpēc šeit ir zāle, vai Rīgā nav pļāvēju? Un nākamajā rītātika nopļauta zāle. Tāpēc, protams, ka cilvēks var ietekmēt, mēs dzīvojam tādā laikā.”¹⁵⁴ (Elīna Stelcere, Spīķeri)

Savukārt Kristiāna Skābarde min piemēru, kā iedzīvotāji var līdzdarboties Berga Bazāra attīstībā, neiesaistoties biedrībā.

„Paņemot kādu Facebook klienta sūdzību vai ieteikumu, mēs vienmēr to apspriežam. To mēs darām vai nu tajās biedrības sanāksmēs vai arī kopīgi caur e-pastiem uzrunājam konkrēto iestādi [...] vidu laiku notiek reakcija uz to ko klients vai nomnieks vēlēš.”¹⁵⁵ (Kristiāna Skābade, Berga Bazārs)

Rīgas radošie kvartāli ir atvērti dažāda veida izpausmēm, tai skaitā iedzīvotāju iniciatīvām. Var secināt, ka cilvēku līdzdalība šajās apkaimēs izpaužas visdažādākajos veidos.

¹⁵² Sproste, Dace. *Saruna ar Sabīni Vekmani*. 2015, 12. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostest personiskajā arhīvā

¹⁵³ Sproste, Dace. *Saruna ar Daci Preisu*. 2015, 13. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostest personiskajā arhīvā

¹⁵⁴ Sproste, Dace. *Saruna ar Elīnu Stelceri*. 2015, 12. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostest personiskajā arhīvā

¹⁵⁵ Sproste, Dace. *Saruna ar Kristiānu Skābardi*. 2015, 12. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostest personiskajā arhīvā

Ir svarīga un nozīmīga gan cilvēku komunikācija un sadarbība ar kādu NVO, gan ikdienišķa līdzdalība sociālajos tīklos, apkaimes sakopšanā, kaimiņu atbalstīšanā u.tml.

3.1.3. Sociālie tīkli un to veidošanas

Cilvēku savstarpējās attiecības un komunikācija ir tas, kas vieno vairākas sociālās grupas dažādās vietās. Arī Rīgas radošajos kvartālos ir novērojama šādu ciešu sociālo tīklu izveide un uzturēšana. Galvenās lietas, kas radošos kvartālus vienu no otra atšķir, ir sociālās grupas, starp kurām tiek izveidota komunikācija un izvēlētie paņēmieni, ar kuriem šī saikne tiek radīta. Taču neskatoties uz to, protams, ir pamanāmas arī kopīgās īpašības.

Kā jau apakšnodaļā „Sociālo kontaktu veicinošie mehānismi” tika minēts, vairākos Rīgas radošajos kvartālos ir sastopams tirdziņš, kurā tiek integrēta sabiedrība un radīti sociālie tīkli. Šādos pasākumos ir sastopami dažāda vecuma iedzīvotāji, sākot no zīdaiņiem līdz senjoriem. Komunikācija galvenokārt notiek starp tirgotāju un pircēju, nereti tiek nodibinātas ciešas attiecības un pircējs nāk atkārtoti tieši pie noteiktā zemnieka vai amatnieka.

„Tirdziņš pats par sevi savieno un integrē. Tur ir gan lauku cilvēki, kurš ir atbraucis pie sava klienta, kurš dzīvo pilsētā un tur veidojas tā savstarpējā mijiedarbība. Viens piegādā, otrs pasūta, caur pārtiku veidojas tāda kā satikšanās, runāšana. Cilvēki te noteikti ir iepazinušies ar saviem kartupeļu audzētājiem un braukuši pie viņiem ciemos, palīdzējuši, vai vienkārši baudījuši lauku dzīvi. Un tas ir ļoti jauki.”¹⁵⁶ (Kristiāna Skābarde, Berga Bāzrs)

Šie tirdziņi arī ir kā laba platforma jaunajiem uzņēmējiem reklamēt savu jauno produktu, kā arī to testēt uz iedzīvotājiem atpakaļ saņemot ieteikumus vai kritiku.

„Jaunu dizainu, produktu un kaut kādu lietu testa platforma. Latvijā izstrādāti jauni brendi, viņi [uzņēmēji] nāk šeit un kaut kā notestē to uz iedzīvotājiem un potenciālajiem patērētājiem.”¹⁵⁷ (Una Meinberga, Kalnciema kvartals)

Cieši sociālie tīkli veidojas arī tad, kad iedzīvotājs dzīvo šajā radošajā kvartālā. Piemēram, Miera ielas radošā kvartāla gadījumā uzņēmēji, kas ir arī šīs ielas iedzīvotāji, ievieidoja biedrību, lai attīstītu un pilnveidotu šo apkaimi. Šajā teritorijā kaimiņu savstarpējās attiecības ir ļoti nozīmīgas. To var redzēt arī starp uzņēmumiem, kas atrodas Miera ielā.

¹⁵⁶Sproste, Dace. *Saruna ar Kristiānu Skābardi*. 2015, 12. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostes personiskajā arhīvā

¹⁵⁷ Sproste, Dace. *Saruna ar Unu Meibergu*. 2015, 13. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostes personiskajā arhīvā

*„Viens otru kaimiņus mēs pazīstam, kas latviešiem nav īsti pieņemts. Citreiz var dzīvot blakus un pat nezināt ar ko otrs nodarbojas, turklāt mēs arī izpalīdzam viens otram.”¹⁵⁸
(Dace Preisa, Miera iela)*

Arī Kalnciema kvartālā var manīt aktīvu iedzīvotāju komunikāciju vienam ar otru. To, piemēram, var pamanīt ekskursijās vai cita veida pasākumos par Pārdaugavu.

„Ir arī pasākumu cikls Pārdaugavas stāsts, kurā mēs aicinām īpašus pārdaugaviešus. Tad viņi stāsta par savu kādu īpašu radošo sasniegumu vai vēsturiskiem pētījumiem, kontekstā tieši par Pārdaugavu.”¹⁵⁹ (Una Meinberga, Kalnciema kvartāls)

Šāda veida aktivitātes balstās uz vēsturi, kas Kalnciema kvartāla iedzīvotājiem ir kopīga, līdz ar to izraisa vienotības sajūtu, un piederību šai vietai. Savukārt Berga Bazārā sociālie tīkli veidojas balstoties uz to, ka iedzīvotāji ir pastāvīgie klienti un bieži vien satiekas kafējnīcās vai restorānos, kur pavada kopā, piemēram, pusdienas.

Lai gan VEF teritorijā nav dzīvojamo māju, šajā apkaimē dažas rūpnīcu telpas tiek izmantotas kā dzīvojamā platība, līdz ar to var teikt, ka arī šajā radošajā kvartālā ir manāma iedzīvotāju sociālo tīklu izveide. Pārsvārā šī komunikācija starp iedzīvotājiem ir profesionāla, jo šie cilvēki ir mākslinieki, kuriem pieder radošās darbnīcas VEF teritorijā. Nereti šīs telpas tiek izmantotas arī kā viesmākslinieku rezidence.

„Daži mākslinieki šīs telpas, šīs studijas ir pārveidojuši tā kā dzīvošanai piemērotos apstākļos [...] te ir arī telpas, kas ir tā kā mākslinieku rezidence. Mākslinieki no ārzemēm var ierasties un īrēt telpas sev dažādiem mākslas projektiem.”¹⁶⁰ (Sabīne Vekmane, VEF)

Aplūkojot Rīgas radošo kvartālu iedzīvotājus, kā arī apmeklētājus, var secināt, ka Miera ielas kvartālu apmeklē dažāda vecuma cilvēki, taču ikdienā tie būs vidējās paaudzes cilvēki. Savukārt, svētku laikā jaunieši un ģimenes ar bērniem.

„Miera ielas svētkos vairāk nāk jaunieši, jaunākā paaudze un vecāki ar bērniem. [...] savukārt, ikdienā mums klienti ir dažādi - arī vecākā paaudze un vidējā.”¹⁶¹ (Dace Preisa, Miera iela)

Spīķeru specifika ir tā, ka šajā kvartālā ļoti izteikti ir manāma gan krievu, gan latviešu iesaiste kvartāla pasākumos

¹⁵⁸ Sproste, Dace. *Saruna ar Daci Preisu*. 2015, 13. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostes personiskajā arhīvā

¹⁵⁹ Sproste, Dace. *Saruna ar Unu Meibergu*. 2015, 13. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostes personiskajā arhīvā

¹⁶⁰ Sproste, Dace. *Saruna ar Sabīni Vekmani*. 2015, 12. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostes personiskajā arhīvā

¹⁶¹ Sproste, Dace. *Saruna ar Daci Preisu*.

„Interese ir ļoti liela un es pat nerunāju par latviešu krievvalodīgajiem Vispār kā par visumu, jo uzrodas ukraiņi, krievi, kuri vēsas šeit producēt savus pasākumus.”¹⁶² (Elīna Stelcere, Spīķeri)

Savukārt, Kalnciema kvartāla pastāvīgie apmeklētāji ir Pārdaugavas iedzīvotāji, turklāt visās vecuma grupās.

„Mums ir ļoti plaša mērķauditorija, ar komēs arī lepojamies. Tā ir mūsu liela bagātība, sākot no zīdaiņa līdz sirmgalvjiem. Ģimenes ar bērniem ir ļoti daudz un arī senjori, kas ir ļoti patīkami, ka viņi atnāk un izmanto, piemēram, tirgu kā satikšanās vietu. Mēs rīkojam arī speciālus pasākumus senjoriem, piemēram, komiksu darbnīcas.”¹⁶³ (Una Meinberga, Kalnciema kvartāls)

VEF radošajā kvartālā, līdzīgi Miera ielai, ir sastopamas ģimenes ar bērniem, kā arī šeit ļoti aktīvi tiekas mākslinieki, jo šīs plašās telpas ir piemērotas darbnīcu un galeriju izveidei.

Sociālās grupas, kas apmeklē Berga Bazāru ir pavisam cits nekā iepriekšējos radošajos kvartālos. Šo kvartālu labprāt apmeklē un izmanto kā darba telpu vairāki sabiedrībā pazīstami cilvēki, kas ir saistīti ar radošo nozari. Bieži vien viņi vēlas noslēgties un atrasties kādā klusā vietā, kur neviens viņus nepamanīs. Turklāt Berga Bazārs ir vieta, kur dzīvo vairāki vēstnieki un citas amatpersonas, kā arī kvartālā atrodas piecvaigžņu viesnīca „Bergs”, kuras klienti ir labi situēti.

„Tie noteikti ir cilvēki ar vidējiem un augstiem ienākumiem, uzņēmēja tipa cilvēki. Tad ir otra kategorija – kreatīvie, reklāmu māksla. Tad ir arī situētas jaunās māmiņas, kas arī ir ar augstiem ienākumiem, tad ir arī tūristi, bet ne tikai saistībā ar vienīcu, viņi meklē arī tos tirdziņus, īpašos veikalus.”¹⁶⁴ (Kristiāna Skābarde, Berga Bazārs)

Šis kvartāls ir noteiktai, elitātrai sabiedrības daļai, tāpēc arī komunikācija tiek veikta izmantojot atlasī, tādā veidā izvēloties noteiktus uzņēmumus un sabiedrības locekļus ar kuriem tiks veidots un uzturēts kontaksts.

Iepriekš aprakstītie četri radošie kvartāli ir atvērti un publiski pieejami visiem, taču Berga Bazārā ir manāmi vairāki ierobežojumi. Kā vienu no tiem var minēt rūpīgi atlasītu uzņēmumu klāstu, kas tiek piedāvāts Berga Bazāra apmeklētājiem.

¹⁶² Sproste, Dace. *Saruna ar Elīnu Stelceri*. 2015, 12. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostes personiskajā arhīvā

¹⁶³ Sproste, Dace. *Saruna ar Unu Meibergu*. 2015, 13. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostes personiskajā arhīvā

¹⁶⁴ Sproste, Dace. *Saruna ar Kristiānu Skābardi*. 2015, 12. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostes personiskajā arhīvā

„Šeit ir atlasīti veikali, īpaši restorāni, kas nav iekļauti lielajā ķēdē, tie ir unikāli mazi veikaliņi, kas piedāvā atlasītu produkciju.”¹⁶⁵ (Kristiāna Skābarde, Berga Bazārs)

Šāda tipa atlase ir balstīta uz vēstures notikumiem un Berga Bazāra autora – Kristapa Berga – vēlmi radīt tirdzniecības centru, kurā būs tikai latviešu zemnieki un amatnieki. Šāda veida atlase ir arī nepieciešama, lai sniegtu īpašu piedāvājumu māju iedzīvotājiem un viesnīcas apmeklētājiem.

Kā vēl vienu īpašu sociālā tīkla veidu, ko nevar sastapt citos radošajos kvartālos, var minēt Berga Bazāra klientu karti. Protams, šāda tipa karte ir mārketinga radīta, taču nevar noliegt, ka tas kaut kādā veidā nošķir cilvēkus, jo tiem, kam ir karte, ir dažādas privilēģijas, turpretī citiem nav. Arī tas, ka ne katrs uzņēmums var atrasties Berga Bazāra telpās, un tas, ka šim kvartālam ir unikālas klientu kartes, apliecina to, ka šis kvartāls cenšas radīt sev piemērotu, unikālu un tīkamu vidi.

Kā noslēdzošo sociālo tīklu veidošanās faktoru var minēt apkārtējo vidi. Visi radošo kvartālu pārstāvji akcentēja tieši vides nozīmi šajos kvartālos, jo vēl pirms desmit, Berga Bazāra gadījumā piecpadsmit gadiem, šīs apkaimes bija deģenerētas un pamestas. Radošo kvartālu iniciatori šīs teritorijas padarīja sakoptas, publiski pieejamas un drošas. Līdz ar to vide kļuva brīva, nepiespiesta, atvērta un droša. Šāda tipa vide un atmosfēra rada labvēlīgu vietu sociālo tīklu izveidei, jo tā ir nepiespiesta, atvērta un pieejama.

3.2. Rīgas radošo kvartālu salīdzinājums pēc sabiedrības integrācijas funkcijām

Analizējot intervijas ar Rīgas radošo kvartālu pārstāvjiem, var secināt, ka šīs apkaimes ir ļoti atšķirīgas. Lai gan ir vairāki vienojošie elementi, kas ir manāmi sabiedrības integrācijas kontekstā, šo kvartālu izveidošanās iemesli un mērķi ir atšķirīgi. Tas padara šos kvartālus atšķirīgus vienu no otra.

Salīdzinājumā ar pārējiem radošajiem kvartāliem, Berga Bazārs ir unikāls ar to, ka tur atrodas viesnīca un daudzas aktivitātes ir pakārtotas viesnīcas dienas režīmam un klientiem.

„Ir daži pieturas punkti, kas, protams, ietekmē [Berga Bazāra attīstību un piedāvājumu]. Ko var tā pieminēt, viesnīcai ir savas klusās stundas un mēs nevaram atļauties, teiksim tādas diskotēkas radīt vai pasākumus bez laika limita. Mums jārēķinās

¹⁶⁵Sproste, Dace. *Saruna ar Kristiānu Skābardi*. 2015, 12. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostes personiskajā arhīvā

ar iedzīvotājiem, kuri vēlas šeit atpūsties, jo tomēr šeit ir piecvaigžņu līmeņa viesnīca."¹⁶⁶ (Kristiāna Skābade, Berga Bazārs)

Berga Bazārā netiks rīkoti skaļi pasākumi, kas traucētu šo māju iedzīvotājiem un viesnīcu klientiem. Šī vieta ir noslēgta un norobežota no Rīgas pilsētas trokšņa un steigas, taču cilvēkiem šī teritorija ir pieejama un atvērta. Galvenokārt šeit tiek integrēti turīgi cilvēki, nereti arī augstas amatpersonas un radošo industriju pārstāvji. Šī integrācija galvenokārt notiek caur īpaši atlasītu piedāvājumu klāstu, ko varbūt citu sociālo grupu pārstāvji nevar atļauties vai nenovērtē. Berga Bazārs ir vienīgais radošais kvartāls, kurš orientējas tieši uz elitāru sociālo grupu. Turklāt, veidojot šo apkaimi, tika plānots, ka tā būs tirgotāju teritorija, kurā tiek piedāvāta īpaša produkcija, tāpēc Berga Bazārs ir arī vienīgais radošais kvartāls, kurā vienkopus atrodas tik daudz veikali, kafejnīcas un restorāni.

Savukārt pirms tika uzsākti remontdarbi Kalnciema kvartālā, brāļi Dambergi izvirzīja mērķi šo vietu padarīt par publiski pieejamu telpu visai sabiedrībai, kas tiek realizēts un īstenots arī mūdienās. Lai gan nodibinājumā „Koka arhitektūras fonds” iedzīvotāji nevar iesaistīties, viņi var sadarboties ar šo NVO un saņemot atbalstu rīkot dažāda veida aktivitātes. Cilvēku vēlme un spēja līdzdarboties un kaut ko ietekmēt apkaimes attīstībā, kā arī tas, ka Kalnciema kvartāla pasākumos piedalās visa vecuma cilvēki padara šo kvartālu līdzīgu kultūras centriem, kuros ir manāmas līdzīgas aktivitātes.

*„Mūsu ietekme uz apkaimi ir liela abos virzienos, gan tā, ka mēs esam izveidojušies par neformālu kultūras centru, vienīgo Pārdaugavā. Tādu, kas ir plaši, publiski pieejams ar regulāru programmu. Un attiecīgi, te ir vairākas apkaimes, kuru iedzīvotāji labprāt to izmanto.”*¹⁶⁷ (Una Meiberga, Kalnciema kvartāls)

Kalnciema kvartāls galvenokārt ir Pārdaugavas iedzīvotāju pulcēšanās un satikšanās vieta, jo tā ir vienīgā tāda tipa apkaimes Daugavas kreisajā krastā. Šī ir arī nozīmīga vieta saistībā ar Rīgas koka arhitektūru, koka māju restaurāciju, saglabāšanu, kā arī sabiedrības izglītošanu par šīm tēmām.

Tālāk aplūkojot Miera ielu, svarīgi ir akcentēt, ka šis radošais kvartāls ir radies no pašu iedzīvotāju iniciatīvas. Ikviens Miera ielas iedzīvotājs var kļūt par biedrības locekli un tādā veidā daudz aktīvāk attīstīt šo ielu, tās vidi. Šāda parādība nav novērojama citos radošajos kvartālos. Neskatoties uz to, ka šajā biedrībā ir arī Miera ielā esošie uzņēmumi, „Miera ielas republika” nespēj sniegt plašu un dažādu pasākumu un aktivitāšu klāstu, kas veicinātu

¹⁶⁶Sproste, Dace. *Saruna ar Kristiānu Skābadi*. 2015, 12. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostest personiskajā arhīvā

¹⁶⁷ Sproste, Dace. *Saruna ar Unu Meibergu*. 2015, 13. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostest personiskajā arhīvā

sabiedrības integrāciju. Šajā apkaimē ir tikai viens centrālais pasākums – „Miera ielas vasarsvētki”, kurā ir manāma dažādu paaudžu un sociālo grupu aktivitāte. Toties šajā kvartālā var novērot tādu parādību, kā kaimiņu cieša komunikācija un mijiedarbība, kas nav novērojams citos Rīgas radošajos kvartālos. Salīdzinājumā ar citiem radošajiem kvartāliem, Miera ielā sociālā integrācija vairāk izpaužas ikdienas dzīvē, atbalstot blakus uzņēmumus vai kaimiņus.

„Mēs, piemēram, pasūtījām glāzes no Buteljona, tīri tāpēc, ka man patīk ko viņi dara un, lai būtu tā kopīgā sajūta.”¹⁶⁸ (Dace Preisa)

Arī VEF radošajā kvartālā ir manāmas īpašības, kas ir tikai šim kvartālam. Kā pirmais uzņēmums savu darbību šajā apkaimē uzsāka mākslas centrs „Totaldobže”, kas laika piesaistīja sev līdzīgi domājošus cilvēkus un starp vairākiem uzņēmumiem izvirzījās kā līderis. VEF pastāvēšanas vēsturē nekad nav bijusi izveidota kada biedrība, kas vienotu šīs apkaimes uzņēmumus. Tāpēc šī radošā kvartāla gadījumā nevar runāt par NVO un sabiedrības līdzdalību šajā līmenī. Neskatoties uz to, šeit ir manāma sociālā integrācija. Galvenokārt tā notiek caur atvērtajām radošajām darbnīcām. VEF radošais kvartāls galvenokārt integrē māksliniekus un cilvēkus, kuri paši vēlas radīt mākslu, nevis to nopirkt. Tomēr jāpiebilst, ka pašreiz šajā kvartālā nav manāma aktīva sociālā integrācija, jo „Totaldobže”, kas bija centrālais uzņēmums ir pārcēlusies uz citu vietu. Šī bija vieta, kur tika piesaistīti gan latvieši, gan ārzemju mākslinieki un tika rīkotas vairākas izstādes, dzejas lasījumi, lekcijas, semināri utt. Tagad pēc rekonstrukcijas darbiem, par šāda tipa vietu plāno būt galerija „Ziema”.

„Pēc rekonstrukcijas darbiem mēs plānojam būt ne tikai galerija un kafejnīca, bet arī dizaina darbnīca.”¹⁶⁹ (Sabīne Vekmane, VEF)

Visbeidzot aplūkojot Spīķeru radošo kvartālu, vajag izcelt to, ka tas ir vienīgais publiskās un privātās partnerības radošais kvartāls. Līdz ar to šī apkaime un tās attīstība tiek atbalstīta no pašvaldības puses. Šī vai arī tā iemesla dēļ, ka Spīķeri atrodas Maskavas priekšpilsētas teritorijā, var manīt, ka daudzus pasākumus apmeklē liels krievvalodīgo iedzīvotāju skaits. „Šeit, tāpat kā Berga Bazārā un Kalnciema kvartālā, visaktīvāko sabiedrības integrāciju var manīt tieši tirdziņa ietvaros. Tomēr atšķirībā no citiem radošajiem kvartāliem, Spīķeru rīkotais „Krāmu tirdziņš” sevī iekļauj ļoti dažādu sociālo grupu pārstāvjus.

¹⁶⁸ Sproste, Dace. *Saruna ar Daci Preisu*. 2015, 12. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostes personiskajā arhīvā

¹⁶⁹ Sproste, Dace. *Saruna ar Sabīni Vekmani*. 2015, 12. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostes personiskajā arhīvā

„Man šķiet šī vieta pati par sevi ir liels kontrasts starp Rīgas sabiedrības daļām, dažādajām. Sanākt kopā trūcīgajiem ar nabadzīgajiem, latviešiem, krieviem.”¹⁷⁰ (Elīna Stelcere, Spīķeri)

Šis radošais kvartāls ir labs piemērs, kā vienā vidē var integrēt gan latviešus, gan krievus, gan cilvēkus ar zemiem, gan ar augstiem ienākumiem.

Aplūkojot visus Rīgas radošos kvartālus, var secināt, ka šīs vietas kalpo kā apkaimes centrs, kā vieta kur satikties, apmeklēt kādu pasākumu, kā arī iegūt kādas praktiskas vai teorētiskas zināšanas. Pēc radošo kvartālu pārstāvju domām, ja nebūtu šādu vietu, rīdzinieku sociālā dzīve būtu daudz garlaicīgāka. Salīdzinot visus Rīgas radošos kvartālus, var secināt, ka ir vairākas sabiedrības integrācijas funkcijas, kas ir vienādas, taču sociālās grupas, kuras tiek integrētas galvenokārt atšķirās.

¹⁷⁰ Sproste, Dace. *Saruna ar Elīnu Stelceri*. 2015, 12. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostes personiskajā arhīvā

NOBEIGUMS

Šī bakalaura darba ietvaros, tika pētīti piece Rīgas radošie kvartāli kā vieni no sabiedrības integrācijas veidotājiem. Darba ietvaros šīs apkaimes tika atlasītas un definētas par radošajiem kvartāliem, pamatojoties uz radošās ekonomikas, radošās šķiras un radošās pilsētas teorijām. Savukārt pētījuma ietvaros šie kvartāli tika analizētas pamatojoties uz apkaimes integrācijas teorijām, tādā veidā iegūstot Rīgas radošo kvartālu raksturojumu sabiedrības integrācijas kontekstā. Darba ietvaros ir rasta atbilde uz izvirzīto pētniecisko jautājumu - vai un kā atšķiras Rīgas radošo kvartālu loma sabiedrības integrācijas veidošanā?

Secināts, ka Rīgas radošie kvartāli, cits vairāk, cits mazāk, bet spēj integrēt sabiedrību apkaimes teritorijā un tās kopienā. Katrai no šīm vietām ir sava loma un specifika sabiedrības saliedēšanas procesos, galvenokārt tas attiecas uz sociālajām grupām, kuras tiek integrētas. Taču neskatoties uz šīm atšķirībām, var novērot vairākas kopīgas iezīmes, kas ir Rīgas radošajiem kvartāliem. Tāpēc darbā šīs apkaimes tika raksturotas pēc trim sabiedrības integrācijas funkcijām – sociālo kontaktu veicinošie mehānismi, sabiedrības līdzdalība, sociālie tīkli un to veidošanās.

Kopumā šajā darbā ir izvērtēti galvenie pasākumi un telpas ar kuru palīdzību tiek veidota sabiedrības integrācija. Lai gan ir vairāki pasākumi, kuri ir unikāli un tiek veidoti vienā radošajā kvartālā, ir manāmas arī kopīgas iezīmes, piemēram, vairāki radošie kvartāli rīko tirdziņus, kas kalpo kā laba vieta komunikācijai un sociālo tīklu radīšanai. Darba ietvaros tika aplūkoti arī divi sabiedrības līdzdalības veidi radošā kvartāla attīstībā un pārvaldē. Akcents bija likts uz indivīda iesaisti kādā apkaimes NVO, taču aplūkota tika arī ikdienas līdzdalība, piemēram, interneta sociālajos tīklos. Savukārt, aplūkojot komunikācijas un attiecību tīklus, kas tiek radīti Rīgas radošajos kvartālos, var secināt, ka tie tiek radīti un veidoti pamatojoties uz apkaimes sākotnējajiem mērķiem. Kā galveno šo sociālo tīklu veidošanās iemeslu radošo kvartālu pārstāvji min dažādo piedāvājumu klāstu un kvalitatīvos pasākumus, pēc kuru apmeklējuma cilvēki, nereti kļūst par pastāvīgajiem klientiem. Šādā veidā iegūstot piederības sajūtu noteiktajai vieta.

Kopumā izvirzītais darba mērķis - izpētīt un salīdzināt Rīgas radošos kvartālus pēc sabiedrības integrācijas funkcijām – ir sasniegts. Šis darbs var tikt izmantots kā potenciālā pamatbāze turpmākajiem pētījumiem saistībā ar Radošajiem kvartāliem un sabiedrības integrāciju apkaimē.

KOPSAVILKUMS

Sākotnēji, lai spētu saprast, kuri Rīgā ir un kuri nav radošie kvartāli, tika izpētīta radošā kvartāla veidošanās un attīstība teorētiskajos materiālos, kas rezultējās ar jēdziena „radošais kvartāls” definēšanu. Pēc izpētītajām pazīmēm tika atlasīti pieci Rīgas radošie kvartāli (Berga Bazārs, Kalnciema kvartāls, Miera iela, Spīķeri, VEF), kuri tika raskturoti, galvenokārt pēc to attīstības un uzņēmumiem, kas tur darbojas. Secīgi pēc tam darba ietvaros tika izpētīta sabiedrības integrācijas loma apkaimes integrācijas teorijās. Balstoties uz šīm teorijām tika izdalītas trīs sabiedrības integrācijas funkcijas, pēc kurām pētnieciskajā daļā tika salīdzināti un analizēti Rīgas radošajie kvartāli. Līdz ar to, bakalaura darba sākumā definētie uzdevumi ir sasniegti.

Balstoties uz daļēji strukturētajām dziļajām intervijām un iepriekšējiem pētījumiem par Rīgas radošajiem kvartāliem, var secināt, ka ekonomiskās krīzes laikā, daži Rīgas uzņēmēji uzdrīkstējās sava uzņēmuma telpas izvēlēties tieši degradētā teritorijā, kas bija pamesta, neapdzīvota un atsevišķos gadījumos pat bīstama. Neskatoties uz to, šiem cilvēkiem bija savs redzējums par šo vietu un mērķis ko saniegt attiecībā uz apkārtējo vidi.

Šie jaunie uzņēmēji aktīvi darbojoties un sakopjot apkaimes teritoriju, padarīja šo vidi pieejamu, atvērtu un drošu kvartāla iedzīvotājiem. Līdz ar to šajās vietās sāka parādīties vēl citi uzņēmumi, kas ar laiku izveidoja klāsteri, kurā ir gan radošo industriju pārstāvji, gan cita veida uzņēmumi. Tas šo apkaime padarīja par radošo kvartālu.

Apvienojoties uzņēmumiem (Miera iela) vai izvirzoties vienai grupai par līderi (Kalnciema kvartāls, Berga Bazārs, Spīķeri), šāda veida kvartālos tiek radītas biedrības un nodibinājumi, kas ļauj apkaimes aktivitātes padarīt nozīmīgas pašvaldības līmenī. Miera ielas radošā kvartāla gadījumā, pēc kāda laika arī iedzīvotāji varēja kļūt par biedrības locekļiem un ietekmēt kvartāla turpmāko attīstību.

Līdzdarbojoties apkaimes interesēs, sabiedrība iesaistās šīs teritorijas dzīvē un sāk radīt tādu vidi kādā viņi grib dzīvot. Līdz ar to veidojas sociālie tīkli, jo radošo kvartālu iedzīvotājiem ir vienotas intereses, respektīvi vienota piederības sajūta šai vietai.

Radošo kvartālu uzņēmumi un biedrības rada apkaimes identitāti un kopienas piederības sajūtu šai vietai. Tāpēc var uzskatīt, ka šāda tipa apkaimes ir novērojama sabiedrības integrācija. Citviet tā ir aktīvāka, citviet pasīvāka, bet tā notiek, turklāt aptverot visa vecuma, tautības un sociālā stāvokļa iedzīvotājus.

IZMANTOTO AVOTU UN LITERATŪRAS SARAKSTS

1. *Andrejsala*. Pieejams: <http://www.andrejsala.lv/> [skatīts 2015, 10. aprīlis]
2. Ābeltiņa, M. *Saskaņots Spīķeru revitalizācijas tehniskā projekta mets*. 2011. Pieejams: <http://www.apkaimes.lv/sakums/maskavas%20forstate/news/484> [skatīts 2015, 11. aprīlis]
3. Bagwell, Susan. Creative clusters and city growth. *Creative Industries Journal*. Vol. 1, no. 1., 2008. Pieejams: http://www.citiesinstitute.org/library/b46466_3.pdf [skatīts 2015, 3. aprīlis]
4. *Berga Bazārs*. Pieejams: <http://www.bergabazars.lv/> [skatīts 2015, 12. aprīlis]
5. Bērziņš, A., I. Danga, A. Danberga u.c. *Apkaimes attīstības rokasgrāmata*. Valmieras novada fonds, 2007.
6. Cooke, P., Lazzeretti, L. *Creatices Cities, Cultural Clusters and Local Economic Development*. Edward Elgar Publishing Limited: UK, 2008. Pieejams: <https://books.google.lv/books?id=iGHykkVY49MC&printsec=frontcover&dq=creative+cities,+cultural+clusters&hl=lv&sa=X&ei=LkJNVdKOEcOWsgHE3wE&ved=0CB4Q6AEwAA#v=onepage&q=creative%20cities%2C%20cultural%20clusters&f=false> [skatīts 2015, 29. marts]
7. Dod pieci! *Latvijas Sabiedriskie mediji*. Pieejams: <http://www.pieci.lv/lv/visadi-faili/kolonna-2/dod-pieci/> [skatīts 2015, 18. aprīlis]
8. Drazdovska, Ingrīda. *Vieta, kur koncentrējas radošas idejas*. 2012, 1. marts. Pieejams: <http://www.db.lv/foto-video/foto/vieta-kur-koncentrejas-radosas-idejas-252772> [skatīts 2015, 14. aprīlis]
9. Eglītis, Mārtiņš. Kapi. Lielie kapi. Kapi? *Vides vēstis*. Nr. 11, 2004. Pieejams: <http://www.videsvestis.lv/content.asp?ID=74&what=48> [skatīts 2015, 13. aprīlis]
10. European Commission. *Neighbourhood governance – capacity for social integration*. Brussels, 2007. Pieejams: <http://cordis.europa.eu/documents/documentlibrary/82608331EN6.pdf> [skatīts 2015, 16. aprīlis]
11. Evans, G. L. From Cultural quarters to creative clusters – creative spaces in the new city economy. 2009, 22. june. Pieejams: http://www.citiesinstitute.org/fms/MRSite/Research/cities/079-cultural_quarters_and_urban_regeneration-090722-evans.pdf [skatīts 2015, 29. marts]

12. Evans, Simon. *Creative Clusters*. Pieejams: http://creativeclusters.com/?page_id=1599 [skatīts 2015, 2. aprīlis]
13. Florida, Richard. *The rise of the Creative class: Revisited*. Basic Books: New York, 2012. Pieejams: https://books.google.lv/books?id=A8cxCAAQBAJ&dq=the+rise+of+the+creative+class&hl=lv&source=gbs_navlinks_s [skatīts 2015, 27. marts]
14. *Kalnciema kvartāls*. Pieejams: <http://www.kalnciemaiela.lv/#about> [skatīts 2015, 10. aprīlis]
15. Kalnciema ielas kvartāls. *Tūrisma attīstības valsts aģentūra*. Pieejams: <http://www.latvia.travel/lv/apskates-vieta/kalnciema-ielas-kvartals> [skatīts 2015, 10. aprīlis]
16. Kamola, L., Nespors, V. Radošā ekonomika un augstākās izglītības problēmas Latvijā. *RTU zinātniskie raksti. Ekonomika un uzņēmējdarbība*. Nr. 20, 2010. 90. lpp.
17. Landry, Charles. *Lecture - Beyond the Creative City*. PICNIC Festival, 2011. Pieejams: <https://vimeo.com/30733079> [skatīts 2015, 2. aprīlis]
18. Landry, Charles. *The Creative City: A Toolkit for Urban Innovators*. United Kingdom: Routledge, 2008. Pieejams: http://books.google.lv/books?id=1ypae-qwaX4C&hl=lv&source=gbs_navlinks_s [skatīts 2015., 15. februāris]
19. LR KM. *Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņēs (2012 – 2018)*. Apstiprināta ar LR MK rīkojumu Nr. 542. 2011. gada 20. oktobrī. Pieejams: www.km.gov.lv/lv/doc/nozaru/integracija/.../KMPam_071011_integ.pdf [skatīts 2015, 15. aprīlis]
20. LR KM. *Sākas konference „Kultūras un radošo industriju pārneses process” – starptautiskie eksperti diskutēs par radošumu dažādās jomās*. 2015, 11. marts. Pieejams: http://www.km.gov.lv/lv/jaunumi/?news_id=6271 [skatīts 2015., 12. marts]
21. *Miera ielas republika*. Pieejams: <http://www.mieriela.lv/> [skatīts 2015, 13. aprīlis]
22. Muižnieks, Nils. *Cik integrēta ir Latvijas sabiedrība? Sasniegumu, neveiksmju un izaicinājumu audits*. Red. N. Muižnieks; LU SZF Sociālo un politisko pētījumu institūts. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2010.
23. Pelane, Aiga. *Par radošajām industrijām*. Latvijas Dizaineru savienība. 2013, 5. dec. Pieejams: <http://design.lv/event/par-radosajam-industrijam> [skatīts 2015., 13. februāris]

24. Philliber, W. W. *Prior Training, Opportunity, and Vested Interest as Factor Influencing Neighborhood Integration. The Pacific Sociological Review*. Vol. 17, no. 2., 1976. Pieejams:
<http://www.jstor.org/discover/10.2307/1388784?uid=3738496&uid=2134&uid=373670977&uid=2&uid=70&uid=3&uid=373670967&uid=60&sid=21106342400781>
 [skatīts 2015, 14. aprīlis]
25. Radošo kvartālu un teritoriju asociācija iepazīstinās ar nākotnes plāniem. *Rīgas radošie kvartāli*. 2013, 26. marts. Pieejams:
<http://radosiekvartali.wordpress.com/2013/03/26/radoso-kvartalu-un-teritoriju-asociacija-iepazistinas-ar-nakotnes-planjiem/> [skatīts 2015, 14. aprīlis]
26. Rīga 2014. Radošie kvartāli. *Rīga 2014*. Pieejams: <http://radosiekvartali.com> [skatīts 2014., 15. novembris]
27. Rīga 2014. Republika bez prezidenta. Miera iela. *Rīga 2014*. 2013, 17. marts. Pieejams: <http://riga2014.org/lat/news/5023-republika-bez-prezidenta-miera-iela> [skatīts 2015, 13. aprīlis]
28. *Rīgas ģeogrāfiskās informācijas sistēma*. Pieejams: <http://www.rigis.lv/> [skatīts 2015., 3. maijs]
29. Salzers, M. Baron, R. C. *Community Integration and Measuring Participation*. University of Pennsylvania: Pennsylvania, 2006. Pieejams:
http://tucollaborative.org/pdfs/Toolkits_Monographs_Guidebooks/measuring_community_inclusion/CI_and_Measuring_Participation.pdf [skatīts 2015, 2. aprīlis]
30. Sproste, Dace. *Saruna ar Daci Preisu..* 2015, 13. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostes personiskajā arhīvā
31. Sproste, Dace. *Saruna ar Elīnu Stelceri*. 2015, 12. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostes personiskajā arhīvā
32. Sproste, Dace. *Saruna ar Kristiānu Skābardi*. 2015, 12. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostes personiskajā arhīvā
33. Sproste, Dace. *Saruna ar Sabīni Vekmani*. 2015, 12. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostes personiskajā arhīvā
34. Sproste, Dace. *Saruna ar Sabīni Vekmani*. 2015, 12. maijs. Audioieraksts. Glabājas D. Sprostes personiskajā arhīvā
35. Skujiņa, V., I. Beļickis, D. Blūma u.c. *Latviešu – angļu vārdnīca*. Zvaigzne ABC: Rīga, 2000. Pieejams:

- <http://www.letonika.lv/groups/default.aspx?r=10621033&q=rado%C5%A1ais&cid=672584&g=2> [skatīts 2015, 27. marts]
36. *Sociālā iekļaušana. Situācijas raksturojums*. Pieejams: <http://www.lm.gov.lv/text/548> [skatīts 2015, 15. aprīlis]
 37. *Spīķeri*. Pieejams: <http://www.spikeri.lv/spikeri/vesture/> [skatīts 2015, 11. aprīlis]
 38. Treimane, Agnese. *Mūsdienu Latvijas darba tirgus perspektīva Latvijas Kultūras akadēmijas, Latvijas Mākslas akadēmijas un Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas absolventiem*. Bakalaura darbs. Rīga: Latvijas Kultūras akadēmija, 2014.
 39. Tiļļa, Andris. Ciemos radošajos kvartālālos. *Latvijas avīze*. 2013, 7. jūnijs. Pieejams: <http://www.la.lv/ciemos-radosajos-kvartalos-miera-iela-vef-grizinkalns-2/> [skatīts 2015, 13. aprīlis]
 40. Treimanis, B., V. Skujiņa, J. Liedskalniņau u.c. *Terminu un svešvārdu skaidrojošā vārdnīca*. Kamene, 1998. Pieejams: <http://www.letonika.lv> [skatīts 2015, 30. marts]
 41. Ulmanis, Ingus. *Monopola viesi Kārlis un Mārtiņš Dambergi*. 2013, 17. jūlijs. Pieejams: <http://lr1.lsm.lv/lv/raksts/monopols/monopola-viesi-karlis-un-martinjsh-dambergi.a26501/> [skatīts 2015, 10. aprīlis]
 42. Ušča, Maija. *Teritoriālo kopienu veidošanās procesi Rīgā*. Promocijas darbs doktora zinātniskā grāda iegūšanai ģeogrāfijā (apakšnozare: cilvēka ģeogrāfija) / zin. Vad. Pēteris Šķiņķis. Rīga: Latvijas Universitāte, 2013.
 43. VEF radošais kvartāls. *Live Rīga*. Pieejams: <http://www.meetriga.com/lv/5811-vef-radosais-kvartals>[skatīts 2015, 12. aprīlis]
 44. Zībārte, Ieva, Evalīna Ozola un Matīss Groskaufmanis. *Rīgas radošie kvartāli 2011 – 2012*. Nodibinājums Rīga 2014: Rīga, 2011. Pieejams: http://office.riga2014.org/wp-content/themes/BLANK/docs/RRK_online_small_spread.pdf [skatīts 2015, 30. marts]

ANNOTATION

“Creative Quarter of Riga importance in social integration”

The numbers of creative quarters are rapidly increasing in the world. This fact indicates that demands for creative industries are increasing. A number of sociologists in their theories have described the development of the creative economy in the city, but creative city is also important for the development of social integration.

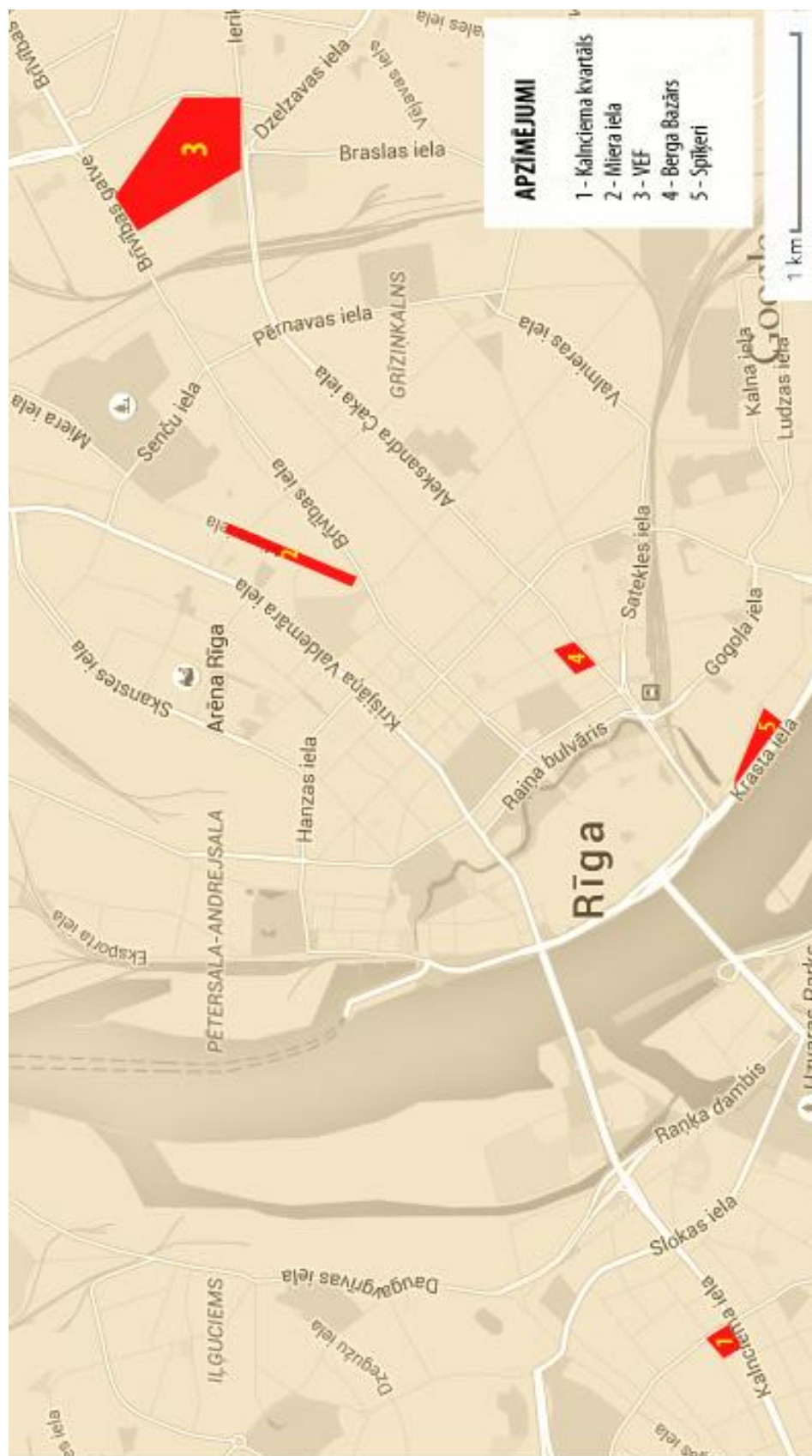
First people identify themselves with a certain neighbourhood, then the district and only after that the city. This sense of belonging they get from local shops, cafes, events, meetings etc. However, in order to cause this identification, a person must participate in these processes and communicate with the other parties involved. It will result in equality and social integration.

Creative quarters are promoting different cultures, so that people could better understand each other. In these neighbourhoods is also highlighted communication importance in real and digital life. Creative blocks are often set up in old abandoned buildings. By restoring the infrastructure in these places they also improve social integration.

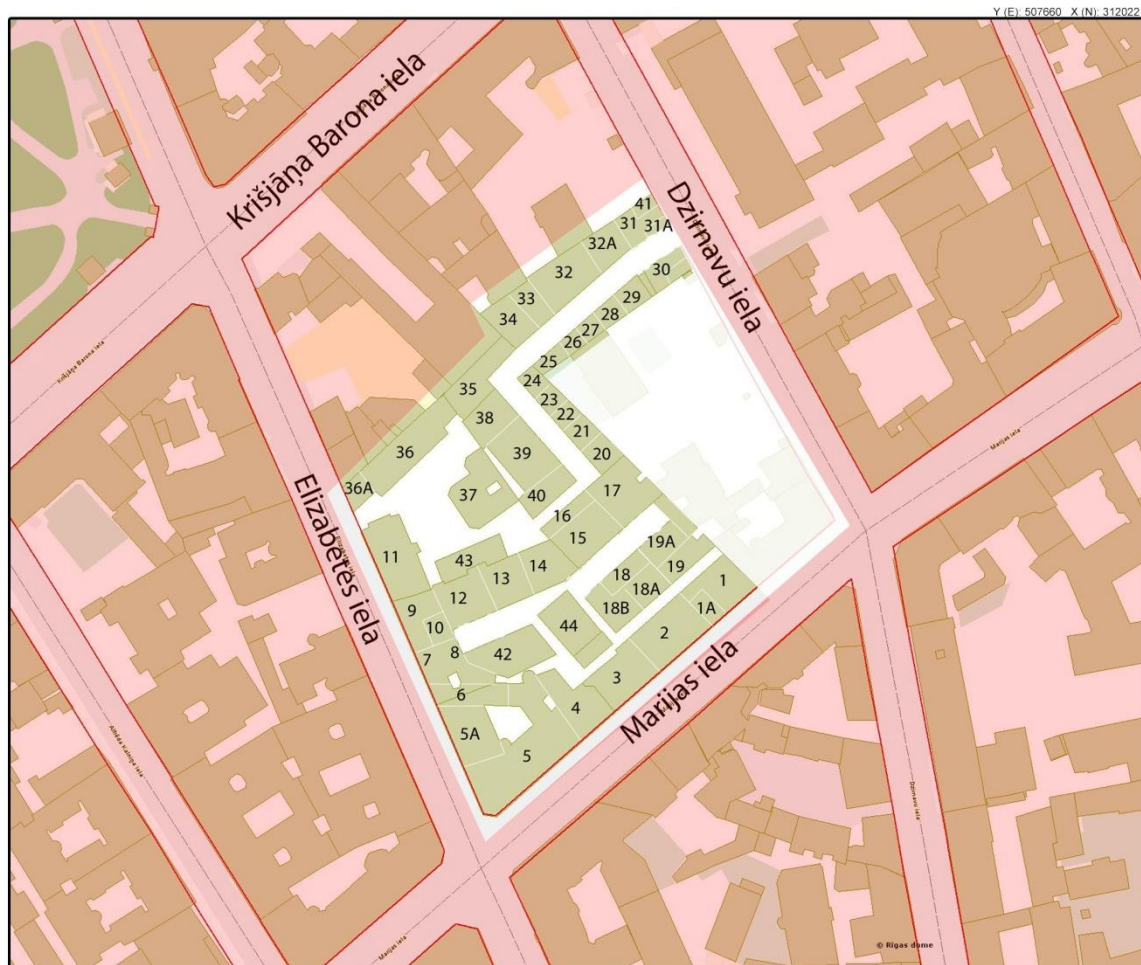
At the end of the work the aim has been achieved. There have been explored and compared creative quarters of Riga after the social integration functions. The main integration functions of this work were distributed mechanisms of social communication, participation and social networking.

PIELIKUMI

Rīgas radošie kvartāli

Berga Bazārs

Y (E): 507300 X (N): 311722

0 100 m

M 1:2000

APZĪMĒJUMI

VEIKALI:

- 1 – MAYA Shop
- 1 – Otrā elpa
- 2 – Fielmann
- 4 – Rīto
- 5 – Bergs
- 5 A – Tempur
- 9 – Marlena
- 11 – Karšu veikals JĀŅA SĒTA
- 12 – Bogner
- 14 – Klase
- 15 – Sedes
- 22 – Fiancee
- 23 – Narciss
- 24 – Ervins & Fillers
- 27 – Anna led
- 28 – Matu Meistari

- 29 – Lornete
- 30 – OT Ogres trikotāža
- 31 – Zvaigzne ABC
- 36 B – Forsitija
- 40 – Maria Ross
- 41 – Zīmogi, vizitkartes
- 42 – Nakts Mēbeles
- 44 – Balans Interiors
- 44 – Audio Bottega

RESTORĀNI:

- 7 – Zoste
- 32 A – Buržuja Brokastis
- 32 A – Kanēja konditoreja
- 33 – CYONIA
- 36 – Andalūzijas Suns
- 37 – restorāns BERGS

- 38 – GRIGIO
- 39 – Cadets de Gascogne
- 43 – Garage

PAKALPOJUMI:

- 6 – NORD/LB Latvija
- 10 – Latvijas Nacionālās operas fonds
- 20 – Institut Esthederm
- 28 – Matu meistari
- 35 – My fitness
- 35 – KOLONNA
- 36 A – Kino Suns
- 44 – Balanss interiors

VIESNĪCA:

- 37 – Hotel BERGS

BIROJI:

- 18 A – Skudra un Ūdris
- 18 B – Dānijas kultūras institūts
- 18 C – Ziemeļu Ministru padomes birojs Latvijā
- 19 A – Imprimatur capital Baltic
- 19 C – Maersk LATVIJA
- 21 – Latvia Tours
- 32 – Birojnīca
- 33 A – Masterclass – Style
- 35 – Sporta pārvalde
- 44 – Berga Bazāra centrs
- 44 – Omnium Properties
- 44 – Rigas Stanforda klubs
- 44 – Zaigas Gailis birojs

Kalnciema kvartāls

APZĪMĒJUMI

Kalnciema ielas adreses:

- Nr. 35** - Koka Rīga
- Kalnciema tirgus
 - Dnbrg design
 - Kalnciema kvartāls
 - Actavis Baltic
 - Arhitektu studija
 - L. Griezītes arhitektu birojs
 - Kafe & Vīns

- Nr. 37** - Hundai
- Behrens
 - DBS
 - What Car?
 - Profit

Melnsila ielas adrese:

- Nr. 13** - Trīs zelta vaļi
- Dr. Vita Baltic
 - Ra events
 - Finanšu risinājumi
 - BM energy servise
 - Dzīvības koks

Miera iela

APZĪMĒJUMI

Miera ielas adreses:

Nr. 4 – 20. gadsimts

Nr. 5 – Ar putniem

Nr. 9 – Kafējnīca MIERĀ

Nr. 10 – Buteljons

– TAKA

Nr. 15 – Rīgas Veloserviss

Nr. 17 – DAD cafe

– Ze Store

– M50

Nr. 19 – Illuseum

– Mazputniņš

– Lazy Francis

– 2 zoles

– Spinout Surf Cafe

– Surf Pro

Nr. 22 – Laima

Nr. 29 – Rocket Bean

Nr. 33 – Mākslas un izglītības centrs

“Trīs krāsas”

Nr. 39 – Ledene

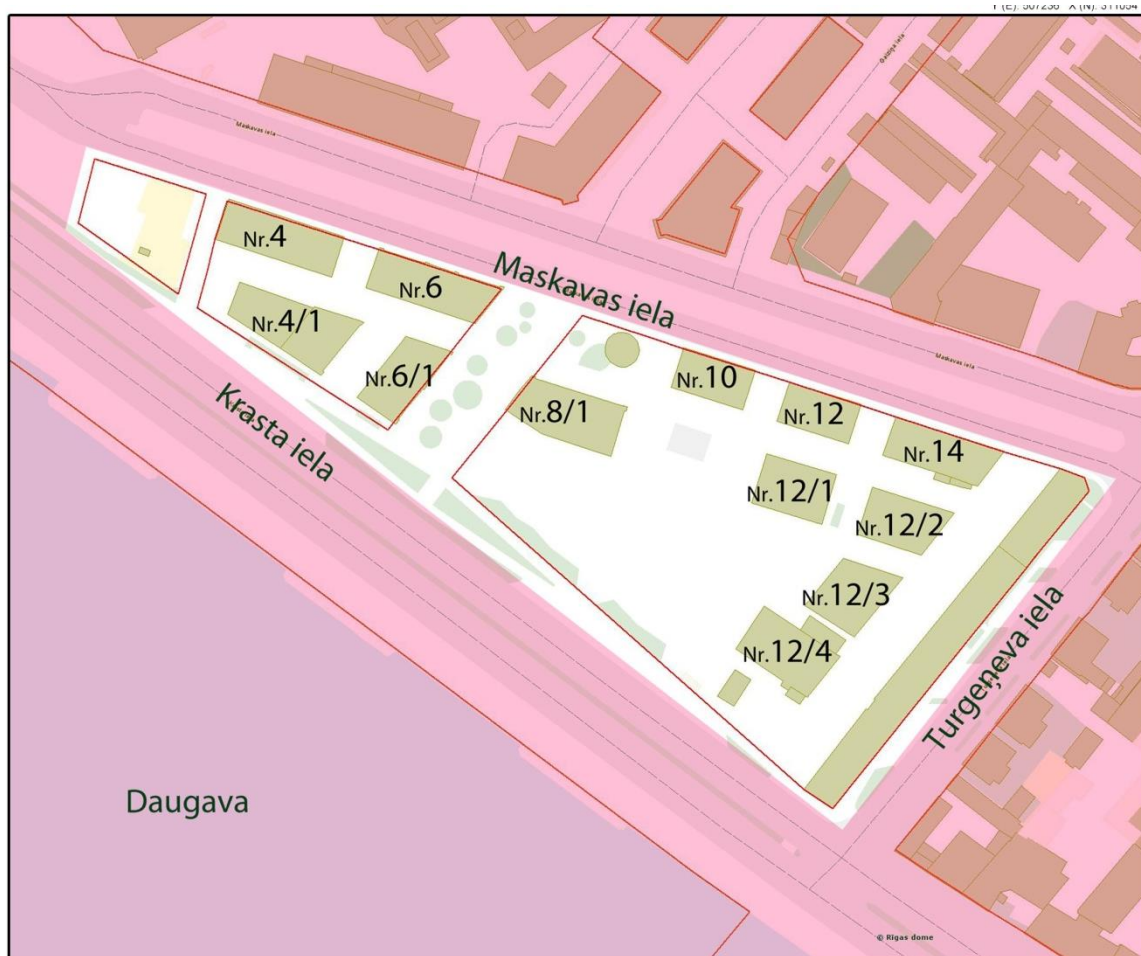
– Ievas Grases keramikas

darbnīca

– Uzvalks un Kleita

– Melnais knābis

Spīķeri

Y (E): 506876 X (N): 310754

0 100 m

M 1:2000

APZĪMĒJUMI

Maskavas ielas adreses:

Nr. 4:

- *Desa&Co
- *VCG Ekspertu grupa
- *Baltic Pine Films
- *Latvijas koncerti
- *Dd studio
- *Ziedu bāze
- *Restorāns DĀRZS

Nr. 4/1:

- *Spīķeru koncertzāle
- *Sinfonietta Rīga
- *Latvijas Radio koris
- *Framest studio

Nr. 6:

- *Mediapool
- *SIA Spīķeru nami
- *Pirosmāni
- *Moodwork
- *Latvijas Balzams
- *Mosties!

Nr. 6/1:

- *Staburadzes konditorejas

Nr. 10:

- *Jauno mediju kultūras centrs RIXC
- *DEMOLA Latvia

Nr. 12:

- *Gaismas stils

Nr. 12/1:

- *KIM?
- *Cafe DALI

Nr. 12/2:

- *Dirty Deal Teatro

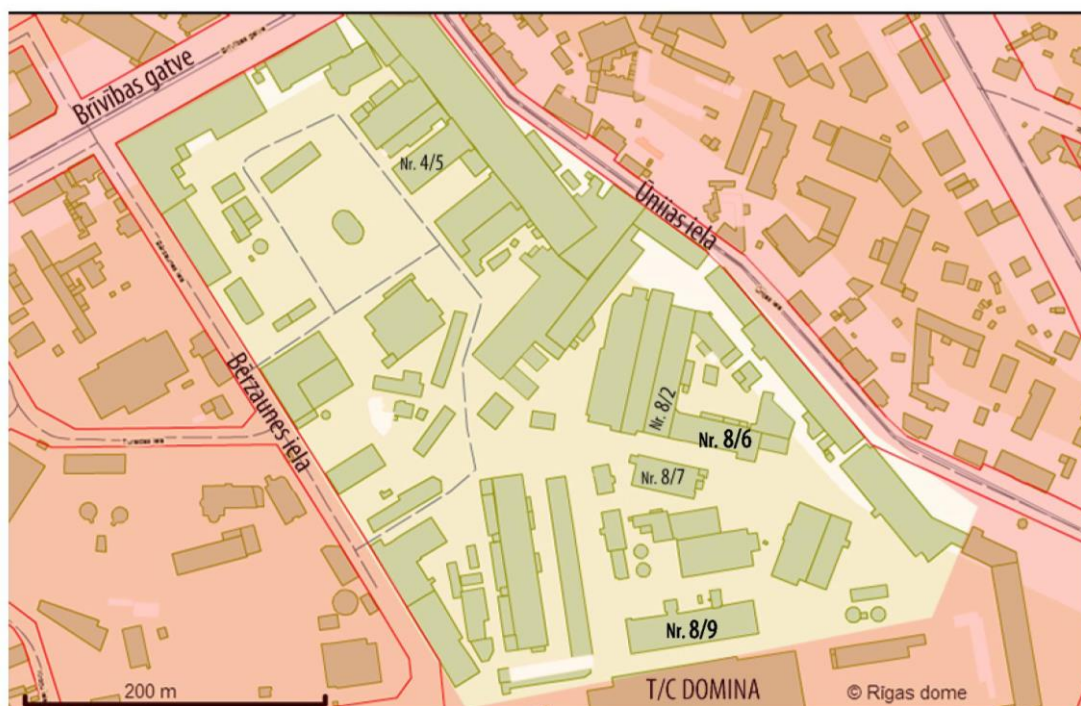
Nr. 12/3:

- *Cafe EUROPA

Nr. 14:

- *Salon line

VEF

APZĪMĒJUMI

Ūnijas ielas adreses:

Nr. 4/5 - Sporta zāle

Nr. 8/2 - BlankBlank

- Luste

- Galerija Ziema

Nr. 8/6 - Luste

- Veizāna deju skola

Nr. 8/7 - Psaiho.lv

Nr. 8/9 - Biroju centrs

Dziļo interviju vadlīnijas

Tēma	Jautājums
Respondenta saistība ar X radošo kvartālu	<ul style="list-style-type: none"> • Kāda ir Jūsu saistība ar X radošo kvartālu? • Cik ilgi Jūs darbojaties X radošajā kvartālā?
Uzņēmumu un NVO nozīme X radošajā kvartālā	<ul style="list-style-type: none"> • Kas ir tas, kas piesaista uzņēmējus, sava uzņēmuma telpas izvēlēties tieši X radošajā kvartālā? • Vai X apkaimē esošie uzņēmumi savā starpā komunicē un sadarbojas? <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kādā veidā izpaužas šī sadarbība? ▪ Ar kādu nolūku tā tiek veidota? • Vai X radošajam kvartālam ir sava biedrība, kas vieno šīs apkaimes iedzīvotājus? <ul style="list-style-type: none"> ▪ + Kāpēc radās nepieciešamība radīt šādu biedrību? ▪ + Kas darbojas šīs biedrības ietvaros? ▪ – Vai X radošajam kvartālam vajadzētu šādu biedrību? Kāpēc? ▪ – Kāpēc, Jūsprāt, šāda organizācija nav izveidota?
Sabiedrības līdzdalība X radošajā kvartālā	<ul style="list-style-type: none"> • Kādu lomu X radošā kvartāla attīstībā ieņem apkaimes iedzīvotāji un kvartāla apmeklētāji? • Kuros pasākumos/ uzņēmumos ir manāma vislielākā cilvēku līdzdalība? Kāpēc? • Kuras sociālās grupas, Jūsprāt, visvairāk iesaistās X radošā kvartāla aktivitātēs?
Identitāte, piederības sajūta, sociālie tīkli	<ul style="list-style-type: none"> • Kas ir tas, kas cilvēkiem liek atkārtoti apmeklēt X radošo kvartālu? • Kas, Jūsprāt, ir tas, kas veido X kopienas identitāti? • Kādā veidā tiek veicināta indivīdu piederības sajūta šai apkaimei? • Kurš, Jūsprāt, ir visveiksmīgākais X radošā kvartāla pasākuma piemērs, kurā notiek sabiedrības saliedēšanās?
Rīgas radošo kvartālu nozīme	<ul style="list-style-type: none"> • Kāda ir radošo kvartālu nozīme pilsētvides kontekstā? • Kādu nozīmi radošie kvartāli ieņem rīdzinieku dzīvē?

Bakalaura darba empīriskā pētījuma izlasē iekļauto informantu saraksts

Informanta vārds, uzvārds	Pārstāvētais kavrtāls, amats	Intervijas datums	Intervijas ilgums	Intervijas vieta
Sabīne Vekmane	VEF, sietspiedes darbnīcas „Luste” vadītāja, bijusī „Totaldobže” darbiniece	12. maijs	32 min	Sietspiedes darbnīca „Luste”, Ūnijas iela 8 k-6
Elīna Stelcere	Spīķeri, biedrības „Rīgas Spīķeri” pilnvarotā persona	12. maijs	35 min	Spīķeri, Maskavas iela 6
Kristiāna Skābarde	Berga Bazārs, „Berga Bazāra” biedrības locekle	12. maijs	40 min	„Andalūzijas suns”, Elizabetes iela 83
Una Meiberga	Kalnciema kvartāls, Kalnciema kvartāla kultūras pasākumu organizatore	13. maijs	32 min	Kafe & Vīns, Kalnciema iela 35
Dace Preisa	Miera iela, DAD cafe īpašniece, viena no biedrības „Miera ielas republika” dibinātājām	13. maijs	31 min	DAD cafe, Miera iela 17

Transkripcija

Intervējamais: Elīna Stelcere

Pārstāvētais radošais kvartāls: SPĪĶERI

Pārstāvētā organizācija: Biedrība „Rīgas Spīķeri”

Intervijas laiks: 12.05.15., no plkst. 13:03 līdz 13:39

Intervētājs: Dace Sproste

- **Labdien, es esmu Latvijas Kultūras akadēmijas, kultūras socioloģijas un menedžmenta apakšprogrammas 4. kursa studente un pašreiz es rakstu bakalaura darbu par Rīgas radošo kvartālu nozīmi sabiedrības integrācijas kontekstā. Pētījuma ietvaros man ir paredzēts no katra Rīgas radošā kvartāla nointervēt vienu tā pārstāvi. Spīķeru kvartāla gadījumā es esmu izvēlējusies Jūs. Sākumā, lūdzu, nosauciet savu vārdu, uzvārdu un nodarbošanos.**
- Mani sauc Elīna Stelcere, es esmu biedrības „Rīgas Spīķeri” pilnvarotā persona.
- **Kāda ir Jūsu saistība ar radošajiem kvartāliem, Radošo kvartālu un teritoriju asociāciju?**
- Es esmu viens no dibinātājiem, tās asociācijas. Mana saistība ar radošajiem kvartāliem ir, mans pirmais radošais kvartāls, nav vēl tapis, bet es strādāju Tabakas Fabrikas projektā, bet ne tajā pašā developmentā. Tas neizdevās un tad mēs nodibinājām Radošo kvartālu un teritoriju asociāciju. Tad es tur kādu mirkli biju ne valdē, bet kā vadītāja, tīri administratīvā vadītāja. Un tad es strādāju kaut kādu mirkli Kaņepes un kultūras centrā, no sākuma par komunikāciju, pēc tam es trādāju bārā. Un tagad es strādāju Spīķeros, kaut kādus divus gadus jau. Pusotru gadu es pavadīju arī SIA, kas ir tā kā īpašnieks, Spīķeru māju īpašnieks, SIA „Spīķeru namos”. Tad es biju biznesa plānu attīstības vadītāja, un nu jau otro gadu es esmu biedrības cilvēks.
- **Tālāk jautājumi būs saistīti tieši ar Spīķeriem. Kas, jūsuprāt, ir tas, kas piesaista uzņēmējus izvēlēties sava uzņēmuma telpas tieši Spīķeros?**
- Labiekārtojums, uzņēmums, kurš ir īpašnieks, viņš labiekārto tās visas mājas. Plus vēl zeme ir labiekārtota. Šim kvartālam ir kaut kāds brīnišķīgs PR, kurš ir radies „*mouth to mouth*”, jo uzskata, ka šis ir elitārs kvartāls. Kas ir ļoti interesanti, jo, ja paskatāmies pretī te arī ir ļoti daudz bezspajumtnieki un visādi skati ir redzami. Tas sākums ir saistīts ar alternatīvo mākslu kim? laikmetīgo mākslu, Derty Deal, kas piesaista vēl ar vien radošus cilvēkus šeit. Šobrīd tas viss ir tā kā pārgājis radošajā industrijā, bet protams te ir arī vienkārši, parasti uzņēmumi, kā piemēram, kosmētikas firmas Latvijas Balzāms un brieža gaļa.
- **Piemēram, es kā uzņēmējas, ja vēlos šeit irēt telpu, man ir jāveic kāda atlase, vai irēt telpas var ikviens interesants?**
- Nē, tādu atlažu nav.
- **Vai šo uzņēmēju starpā, kuri atrodas Spīķeros, ir pamanāma savstarpējā komunikācija un sadarbšanās?**

- Ir tā, ka komunikācija, ja viņiem ir, tā ir pašiem savējā. Mums ir komunikāciju cilvēks, kurš apmainās ar informāciju, kas mums ir un kas tiek publicēta. Par pasākumiem ir tā, ka tas kas mums ir, tas radošais sektors, kas ir palicis, tas ir Dearty Deal teatro, kim?, Jauno mediju centrs RIXC, Latvijas koncerti, tad ir vēl Demolo un tādas vietas. Tad ir tā, ka [pauze] nu kā tas praktiski notiek. Pirmais variants ir tāds, ka viņi atnāk pie manis un tad mēs sēžam kopā un saprotam kā mēs to gribam darīt. Otrais variants ir tāds, ka es skatos kaut kādu Rīgas Domes projekta pieteikumu un es rakstu viņiem [Spīķeru kvartāla uzņēmumiem], ka ir šitais un šitais un kurš grib iesaistīties? Tā mēs arī strādājam, jā, mēs kopā veidojam pasākumus. Piemēram, ir tādi stratēģiskie partneri, kuri sadarbojas ar mums nepārtraukti tas ir kim? un RIXC. RIXC parasti tādas lielākas izstādes taisa kimā. Nu jā, šis tas notiek.
- **Vai ir kāds mērķis un nolūks, kāpēc tiek veidota šī sadarbība starp uzņēmumiem, vai tas veidojas dabīgi?**
- Es domāju, ka tas dabīgi notiek. Nu ja mēs pēc tās definīcijas skatāmiem, nu nav jau īsti tādas definīcijas, bet tas jau ir tā radošā kvartāla tāda pamatā. Ir vienkārši vienkāršāk, tev nav jāiet uz kādu citu galeriju, tu vari aiziet uz to, kas tev ir pretī un visu sarunāt. Jāsaka gan atklāti, to laiku, cik es esmu strādājusi šeit, mēs ļoti vēlamies atiet nost no tā vārda „radošie kvartāli”. Jo mēs neesam radošais kvartāls un es neesmu pārliecināta vai mēs kādreiz esam bijuši. Protams, nav tādas definīcijas, bet ja tāda būtu pēs viņā neietilpstam. Man liekas ka Rīgā ar radošajiem kvartāliem vispār vēl ir tālu. Ir teritorijas, kaut kādas iedidzes, bet tīri kā radošais kvartāls? Tas termine vēl aizvien eksistē un dzīvo un arī Spīķeri tiek saukti par radošo kvartālu, tīri tādēļ, ka asociācija veic šādus tādus birokrātiskus soļus uz iespējamo atbalstu šādām radošajam iniciatīvām. Un tas ir termins, kas ir pazīstams pilsētā un starp to vadītājiem. Tā sadarbība man liekas nenotiek tik (..) ok, ir vēl tāda klasiskā sadarbība, pieņemsim, mums ir Spīķeru koncertzāle un viņiem pretī atrodas restorāns Dārzs. Protams, ka viņi tur kaut kā sadarbojas, ir īpašs piedāvājums cilvēkiem, ka viņi [Latvijas koncertu klienti] var iet uz Dārzu pēc tam, bet vai tas ir pēc kādas radošo kvartālu definīcijas? Nē, jo katrai koncertzālei, kurai pretī atrodas restorāns, es domāju, ka ir šāda veida sadarbība.
- **Varbūt tālāk, Jūs varētu pastāstīt par biedrību „Rīgas Spīķeri”. Kam radās tā ideja un kāpēc radās nepieciešamība izveidot šādu biedrību?**
- Tā ideja radās tajos pašos sākumos. 2009. gadā viņa ir dibināta, tad bija tie īpašnieki Dinnes, Jānis Dinne un otru es nemācēju pateikt. Es tajā laikā nebiju klāt, bet tas stāsts bija tāds, kad bija tas īpašnieks Ūldis Dinne un viņa tēvs, Jānis Dinne senjors un viņiem bija šie attīstības plāni, kurus viņi reāli gribēja attīstīt kā laikmetīgo centru. Tāpēc pie dibinātājiem bija visi, kas tobrīd bija. Valdē bija arī kim? locekļi, senjors kā no īpašnieku puses un vēl pāris cilvēku. Un viņi tika radīti, lai apvienotu visus kopā, lai rakstītu arī projektus un tādas lietas, lai attīstītu šo kvartālu. Jo tīri tādā finansējumu iegūšanā NVO ir daudz vienkāršāk nekā SIA, tāpēc, ka tā ir nevalstiskā organizācija. Nu jā, viņa [biedrība „Rīgas Spīķeri”] tika radīta, lai apvienotu kopā un attīstītu Spīķerus.
- **Cik es saprotu šīs biedrības ietvaros darbojas tieši uzņēmēji, kas atrodas Spīķeros. Vai arī apkaimes iedzīvotāji ir iesaistīti šajā biedrībā?**
- Nē. Biedrības biedri ir Spīķeru iemītnieki un iesaistītās personas, kas ir saistītas ar Spīķeriem.

- **Vai iedzīvotājiem, kas apmeklē Spīķerus, ir kāda loma kvartāla attīstībā? Respektīvi, vai viņi var kaut ko ietekmēt, vai tas ir atkarīgs tikai no biedrības?**
- Es nezinu cik tu esi informēta par to, bet Spīķeri ir ļoti interesants gadījums, ne tikai radošo kvartālu sektorā, bet vispārīgi pilsētas sektorā vai valstiskajā sektorā. Tāpēc, ka šajā pilsētā, kas ir Rīga, nav īpaši daudz privātās un publiskās partnerības modeļa. Es zinu, ka Ghetto games ir parakstījuši ar domi līgumu, ka viņi ir tieši tajā Grīziņkalnā un viņi var darīt tur savas aktivitātes. Viņiem tur ir ļoti atvieglotas tās sankcijas. Mums ir tā, ka mājas ir privātīpašums un zeme pieder Rīgas Domei. Attīstību var ietekmēt ļoti daudzas puses, bet vislielākais ir Rīgas Dome, tāpēc, ka viņa ir par visu atbildīga, viņa ir valdītājs, kurš arī ir uztaisījis to visu rekonstrukciju. Vai apmeklētājs var ietekmēt? Protams, tāpēc, ka apmeklētājs var jebko ietekmēt – *tweet* un tādas lietas, tas varbūt izkausās nedaudz muļķīgi. Pieņemsim, man ir tāda tendence pēdējā laikā, kad es gribu kādu jautājumu atrisināt, es sāku zvanīt pa departamentiem un tad es rakstu visus numurus vienu pēc otra uz leju. Mans rekords ir bijis, lai atrisinātu tādu vienkāršu jautājumu, kā uzzināt kas ir jādara, es esmu zvanījusi deviņas reizes deviņiem cilvēkiem. Nu lūk, un šis pinkpongs birokrātiskais notiek visu laiku. Es gribēju, lai nopļauj zāli. Es zvanīju un zvanīju, man tur solīja ka būs. Viens cilvēks vienkārši notvītoja Ušokovam svētdienas vakarā – kāpēc šeit aug zāle, vai Rīgai nav pļāvēju? Cilvēkam svētdienas vakarā tika pazvanīts un nākamajā rītā tika nopļauta zāle. Tāpēc, protams, ka cilvēks var ietekmēt, tāpēc, ka mēs dzīvojam tādā laikmetā.
- **Kuros uzņēmumos vai pasākumos ir manāma vislielākā apmeklētāju aktivitāte un līdzdalība?**
- Pirmām kārtām, visi pasākumi, kurus rīko biedrība ir bez maksas, visi kā viens. Maksas pasākumi šeit nav vēl bijuši un ja viņi ir, tad tos rīko kāds cits, ne mēs. Jo mēs visu taisām, lai cilvēki šeit nāk un plus vēl šei ir pašvaldības pasākums, tad loģiski, ka tas ir (..) [bez maksas]. Cilvēki kā tā nāk uz šejieni, jo viņi zin, ka šeit ir pasākumi par brīvu. Iesaistījušies, es saprotu, ka tu domā, kā apkaimes iesaistīšanās. Nav mums diemžēl tādu faktoru. Man bija viens projekts paredzēts apkaimes iedzīvotāju iesaistīšanai, bet viņš man netika atbalstīts. Protams, ka mēs taisam radošās darbnīcas un tādas lietas, kur attīstīties. Tad, kad mums bija pagaišgad uz „Rīga 2014” RIXC tas konteineris šeit no Moncas, kas ir šogas Eiropas kultūras galvaspilsēta, tur arī nāca cilvēki, tur varēja printēt ar to 3D printeri. Kim? arī 2014 ietvaros bija izstāde par Veru Muhinu, kas ir tēlniece. mans rekords ir bijis Vienā mirklī, kad tas [Spīķei] viss attīstījās un šis noliktavas vispār kļuva par mazu tādām *storage* faktoram, viņš tika izveidots par dzīvojamām mājām. Tur tas, kas ir pie Geto muzeja, uz tā spīķera ir arī ģērbonis, un tur dzīvoja arī tā Muhina. Viņas tēvs bija kā apsaimniekotājs, kā pārvaldnieks tai mājai. Tas arī ir iesaistoši, jo viņa te dzona un auga, bet tā kā apkaimes iesaistīšanās mēs baigi neesam gājuši uz priekšu. Jo redzi, kur ir tā lieta, mums kā biedrībai vai arī kā SIA, vienalga, mums nav telpu tādu kur mēs varētu taisīt aktivitātes. Ir vairākas aktivitātes aukstajā sezonā, kuras var taisīt iekšā, piemēram senjoru klubīnus, laikmetīgās mākslas lekcijas, bet mums nav nekā. Viss kas man ir, ir šis birojs, kas ir mana darbavieta. Ja es būtu kāda koncertzāle vai kaut kas tāds, tad mēs varētu jau par to domāt. Bet es kā tieši „Rīgas Spīķeru” cilvēks, nevaru. Ā vēl ir Dzejas slams, kurā nāk un tad var stāstīt un tā.
- **Kuras sociālās grupas, Jūspurāt, visvairāk iesaistās Spīķeru kvartāla aktivitātēs?**
- Ja tu jautā tieši par integrāciju, kas mums aktuālākais šeit notiek un kas netika speciāli plānots, arī saistīts ar pilsētas vadību un simpātijām pret šo kvartālu, kas ir redzams visiem.

Šeit ir arī Saskaņas birojs un viss pārējais. Šis ir kvartāls kurā nāk dažādu valodu cilvēki, es domāju gan latviešvalodīgie un krievvalodīgie. Arī Dzejas slamā, tur ļoti daudzi lasa latviski un krieviski, šeit notiek tāda veida integrācija. Šeit var satikties abas šīs te kultūras, kas mūsu pilsētā uzstūrās. Tas ir tas kā visciešāk es Spīķerus redzu kā integrācijas faktoru.

- **Jūsaprāt, kas ir tas, kas cilvēkus pamudina atgriesties Spīķeros un kļūt par pastāvīgajiem apmeklētājiem?**

- Es domāju tikai un vienīgi pasākumu kvalitāte.

- **Kas veido Spīķeru identitāti?**

- Mājas. Spīķeri, tas jau vārdā ir mājas. Mēs arī šogad ļoti strādājam uz tām mājām, jo mēs šogad svinam 150 gadus kopš pirmā spīķera pabeigšanas. Ilgi meklējām, ko mēs varam uztaisīt tādu videi draudzīgu un sākām putnu būrīšu, putnu mājiņu iespējamo attīstības scenāriju. Tā ir mūsu identitāte. Protams, ka šī ir vieta, kur kādreiz bija, nu es neesmu pētījusi, bet (..) šī ir otrā pilnā sezona kopš Spīķeru rekonstrukcijas, pirms tam Spīķeri bija kā underground, kur varēja nākt uz Dirty Deal, kā uz klubu, pēc tam iet pasēdēt slavenajā nakts tirgus kafeinīcā, uzēst ķilavmaizītes. Tagad ir uztaisīts remonts un atnākot uz šejieni, ja tu man prasītu, kas ir mūsu mērķauditorija, es atbildētu, ka es nezinu. Mēs esam meklējumos, tāpēc mēs taisām ļoti daudz pasākumus. Ja pirms diviem gadiem es domāju, ka Spīķeru identitāte ir alternatīvā, laikmetīgā māksla, alternatīvais dzīvesveids. Tagad, man liekas, tas tiek atlikts malā, iespējams, ka mēs pie tā atgriezīsimies pēc gadiem diviem. Bet tagad mēs esam meklējumos, kas ir mūsu mērķauditorija, jo nelieģšos arī pēc pieprasījuma, iespējams, ka šis kvartāls varētu tapt par krievvalodīgo pulcēšanās vietu. Es esmu pilnīgi pret, kad tiek nodalīts, kas ir latviski runājošajiem un kas ir krieviski runājošajiem. Iespējams, ka pēc pāris gadiem te varētu pārsvarā notikt krievvalodīgo aktivitātes. Tā ir viena no perspektīvām, kas var attīstīties, jo interese ir ļoti liela. Un es pat nerunāju tikai par krieviski runājošajiem, bet vispār, jo uzrodās ukraiņi, krievi, kuri vēlēšos producēt šeit savus pasākumus. Šī vieta arī ir tāda – tā kā centrs, bet nav centrs, smuki, urbāni.

- **Kurā pasākumā, Spīķeru radošajā kvartālā, visveirāk ir izpaudusies sabiedrības integrācija?**

- Man liekas, kas tas ir krāmu tirgus. Tā ideja par *flea market*, bija klasisks *flea markets*, kas Latvijā vēl aizvien, man liekas nav, pa lielam, tāds kā notiek ārzemēs. Protams, mums tā tirdziņu kultūra ir citādāka un ielikt pavisam jaunu nišu un pateikt, nē mēs strādāsim pēc Dublīnas parauga, tas liekas nereāli. Protams, negribās būt arī Latgalītei. Un tad tur var arī redzēt, ka cilvēki nāk un krāmus tirgo, tādus, ka tu redzi, ka viņš, es neko sliktu nesaku ne par vienu, bet viņš ir tāds, kurš tirgo krāmus un tad blakus viņam ir normāls latviešu modes dizaineris. Izcenojumā to arī var redzēt un cilvēki te ir visdažādākie. Nāk tādi, kur tu vari redzēt, ka viņš var atļauties vienu fugūriņu pa eiro un viņš nevar vairāk atļauties vai nāk tāds, kurš iziet laukā ar kulēm, kuras viņš nevar vairāk panest. Protams, mēs neiesaistam baigi apmaini un tādas lietas, nenesam dziļāku lietu. Bet šī vieta pati par sevi ir kontrasts liels. Tīri sabiedrības daļām, dažādām, sanākt kopā – trūcīgiem, nabadzīgiem, latviešiem, krieviem. Vienkārši sanākt kopā un būt. Un arī mēs pa lielam nekur tālu netiksim. Ja būs tas blondiņu gājiens, tik un tā sastaps kādu bomzi. Mēs mēģinām ar to cīnīties, bet nav īpaši viegli ar to cīnīties atvērtā vietā. Kopīga kopības veidošana un integrācijas, tas ir tas, ko *flea markets* ir vislabāk parādījis.

- **Kāda, Jūsaprāt, ir radošo kvartālu nozīme pilsētvides kontekstā?**

- Tā ir dažādība. Tā ir mobilas pilsētas attīstības faktors, jo radošā teritorija sevī ietver, piedāvā kādu konkrētu lietu. Paskatīsimies uz kaņepi. Cilvēki, kuri noticēja šai vecajai mājai, koka mājai, sāka investēt tajā iekšā. Un tagad viņa ir Eiropā pazīstama. Tas ir sociāls, kulturāls aspekts, jo tas, ko mēs pārsvarā piedāvājam ir kultūra vai kultūras industrija. Tā ir attīstība un dažādība. Piemēram, Kalnciema kvartāls un Dambergu brāļi, ko viņi ir izdarījuši, tas taču ir brīnišķīgi. Un viņi, manuprāt, ir pamatlicēji tam, kas tur notiek un, ka radošais kvartāls ir tāds kāds viņš ir. Tur visu laiku kaut kas notiek un tās mājas ir brīnišķīgas, kā viņas izskatās. Kad tu ieej iekšā tu jūti tādu auru.

- **Un noslēgunā Jūs varētu atbildēt, kāda nozīme ir radošajiem kvartāliem rīdzinieku dzīvē?**

- Es domāju, ka tādi brīvdabas pasākumi, tādā intīmā gaisotnē, kā rīko, piemēram, Kalnciema kvartāls, tos būtu uzražojis kāds cits, jo tie cilvēki, producenti jau ir. Ja mēs runājam par tādu faktoru kā Totaldobže un Kaspars ar laikmetīgo mākslu, ja godīgi, es domāju, ka tādas iespējams nebūtu es domāju, ka tāda lieta mums ietu secen. Totaldobže ir fantastiska ar to, ka viņa nav mainījusies. Un tagad, kad viņam [Kasparam Lielgalvim] nav reāli vietas, kur to darīt, viņš vēl aizvien iet ar saviem projektiem un lietām, ko dara. Viņš netie līdzī tendencēm un tirgum un tādām lietām. Viņš iet viņam ir mērķis, viņš grib attīstīt laikmetīgo mākslu un to skatījumu uz to lietu. Viņš iet uz to un man liekas, ka tas ir vienkārši fantastiski. Es domāju, ka pa lielam, dzīve būtu daudz garlaicīgāka, ja nebūtu radošo kvartālu. Mēs dzīvotu tādā kā Vecrīgā, kur ir kafeinīcas, notiek dažādi pasākumi, koncerti, bet nekas tāds *out of box*, es domāju, ka nebūtu. 70% no tiem brīnišķīgajiem māksliniekiem, kas ir atbraukuši, nebūtu atbraukuši. Kas varbūt nav tur *top of tops*, bet alternatīvo vai citādāku skatījumu uz mākslu viņi parāda. Es domāju būtu daudz garlaicīgāk.

- **No manas puses tas ir viss. Varbūt ir vēl kaut kas svarīgs, saistībā ar sabiedrības integrāciju radošajos kvartālos, ko intervijas laikā Jums nepajautāju?**

- Manuprāt, no tādiem integrācijas faktoriem ir Kaņepe - noteikti, Kalnciema kvartāls, jo viņi ar to Pārgaigavu tur iet un taisās. Miera iela protams, jo tur jau nosaukumā ir iela.

- **Paldies par interviju!**